

AS TBB pank

**2020. AASTA KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

SISUKORD

	LK.
1. SISSEJUHATUS	4
1.1 KREDIIDIASUTUSE ÜLDANDMED	4
1.2 AUDIITOR	4
2. TEGEVUSARUANNE.....	5
2.1 KREDIIDIASUTUSE GRUPI KIRJELDUS.....	5
2.2 TBB PANGA ÜLDJUHTIMINE	6
2.3 TBB PANGA JUHTIMISKORRA PÕHIMÕTTED	8
2.4 TBB PANGA SUUREMAD AKTSIONÄRID.....	9
2.5 2020. AASTA TULEMUSTE ÜLEVAADE	9
2.6 TBB PANGA ARENGUSUUNAD 2021. AASTAKS	13
2.7 SISEKONTROLLISÜSTEEM.....	13
2.8 DIVIDENDIPOLIITIKA	14
2.9 TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED	14
2.10 SUHTARVUD JA KAPITALI ADEKVAATUSUS	15
2.11 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD BILANSID 2016-2020	17
2.12 KOHTUVAIDLUSED JA MAKSUREVISJONID	18
3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	19
3.1 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE	19
3.2 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMI ARUANNE	20
3.3 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	21
3.4 TBB PANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANNE	22
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	23
LISA 1. GRUPI ÜLDINFO JA KOOSTAMISE ÜLDALUSED.....	23
LISA 2. OLULISTE ARVESTUSPÕHIMÕTETE KOKKUVÕTE	24
LISA 3. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD JUHTKONNA OTSUSED JA HINNANGUD	42
LISA 4. RISKIJUHTIMINE	45
LISA 5. NÕUDED KESKPANGALE	65
LISA 6. NÕUDED KREDIIDIASUTUSTELE.....	66
LISA 7. NÕUDED KLIENTIDELE	67
LISA 8. MUU VARA	84
LISA 9. PÕHIVARAD.....	85
LISA 10. KINNISVARAINVESTEERINGUD	86
LISA 11. VÕLGNEVUS KLIENTIDELE	88
LISA 12. MUUD VÕLAD	88
LISA 13. MUUD KOHUSTUSED JA VIITVÕLAD	89
LISA 14. AKTSIAKAPITAL	90
LISA 15. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTUSED.....	90
LISA 16. INTRESSITULU	91
LISA 17. INTRESSIKULU.....	91
LISA 18. NÕUETE VÄÄRTUSE LANGUS	92
LISA 19. TEENUSTASUTULU	92
LISA 20. TEENUSTASUKULU	92
LISA 21. NETO KASUM/KAHJUM FINANTSTEHINGUTELT	92
LISA 22. PALGA- JA SOTSIAALMAKSU KULU	92
LISA 23. MUUD HALDUSKULUD.....	93

LISA 24. MUUD TEGEVUSTULUD	93
LISA 25. MUUD TEGEVUSKULUD	93
LISA 26. SEOTUD OSAPOOLED	94
LISA 27. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED	95
LISA 28. EMAETTEVÖTTE KONSOLIDEERIMATA FINANTSSEISUNDI ARUANNE, KOONDKASUMIARUANNE, OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE JA RAHAVOOGUDE ARUANNE	96
4. SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE	100
5. JUHATUSE KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK.....	106
6. NÕUKOGU AVALDUS 2020. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	107

1. SISSEJUHATUS

1.1 Krediidiasutuse üldandmed

Aruandeperiood:	1. jaanuar 2020 – 31. detsember 2020
Aruande bilansipäev:	31. detsember 2020
Aruande valuuta:	Euro (EUR)
Aruande ühikud:	tuhandetes eurodes
Ärinimi:	AS TBB pank
Asukoht ja aadress:	Vana-Viru 7, 10111 Tallinn
Registreerinud riik:	Eesti Vabariik
Registreerimise kuupäev:	30. detsember 1991
Registrikood:	10237984
Register:	Tartu Maakohtu registriosakond
Telefon:	+372 66 88 000
Faks:	+372 66 88 001
E-mail:	info@tbb.ee

1.2 Audiitor

Juhtivaudiitor:	Lauri Past (litsentsi nr 567)
Audiitoriühingu ärinimi:	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitoriühingu registrikood:	10142876
Audiitori asukoht ja aadress:	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

2. TEGEVUSARUANNE

2.1 Krediidiasutuse Grupi kirjeldus

AS TBB pank (edaspidi ka „Pank“) on vanim tegutsev Eesti kommertspank, mis alustas tegevust 1991. aastal. AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS kuni 19. juunini 2019.a) on registreeritud 30.12.1991 Tartu Maakonna registriosakonnas registrikoodiga 10237984. Aktsiakapital 31.12.2020 seisuga oli 25 500 tuhat eurot. Kehtiv krediidiasutusena tegutsemise litsents kannab numbrit EP-08 PO ning kehtib alates 21.01.1993. Seisuga 31. detsember 2020 puudus AS-il TBB pank rahvusvaheline reiting.

TBB pank pakub traditsioonilisi pangateenuseid: laenude (nii tavalised laenud kui ka arvelduslaenud) ja liisingute andmine, hoiuste kaasamine, tehingud välisvaluutaga ja väärismetallide vahendamine.

Panga tegevust finantseeritakse peamiselt omakapitali arvelt ja Maaelu Edendamise Sihtasutuselt laenatud vahenditest. Lisaks kasutatakse vahendeid, mis on Panga käsutuses tulenevalt tema põhitegevusest (hoiused, rahalised kohustused seoses maksekorraldustega, pankadevaheliste arveldustega jms).

Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4.

Seisuga 31.12.2020 omab AS TBB pank 100% osalust kolmes äriühingus: AS TBB liising, AS TBB Invest ja AS Morgan Trade.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka “TBB pank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2020 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%
AS Morgan Trade	Vana -Viru 7, Tallinn	kinnisvaraarendus	11169423 03.10.2005	100%

AS TBB pank Grupi (IFRS mõistes) ja konsolideerimisgrupi („Krediidiasutuste seaduse“ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 mõistes) vahel erinevusi ei ole. Sellest tulenevalt on käesolevas aruandes kasutatud läbivalt mõistet “Grupp”.

2.2 TBB panga üldjuhtimine

Panga nõukogu

TBB panga põhikirja kohaselt koosneb nõukogu vähemalt viiest liikmest. Nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi aktsionäride üldkoosolek. Nõukogu liikmed valivad enda hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd. Nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks. Panga nõukogu koosneb viiest liikmest: nõukogu esimees Madis Kiisa ja nõukogu liikmed Veiko Veskiväli, Rene Salumäe, Sergei Gornyy ja Alexander Larionov. Nõukogu liige Sergey Gornyy omab 2 500 000 (9,8039%) Panga aktsiat, teised nõukogu liikmed ning nendega seotud isikud ei omanud seisuga 31.12.2020 AS-i TBB pank aktsiaid.

Panga juhatus

Juhatus on Panga juhtimisorgan, mis esindab ja juhib Panka. Põhikirja kohaselt koosneb panga juhatus vähemalt kolmest liikmest, kelle volituste tähtaeg on kolm aastat. Juhatuses esimees korraldab juhatuse tegevust. Juhatus valitakse panga nõukogu poolt.

Panga juhatus on kolmeliikmeline. Majandusaasta aruande kinnitamise hetkeks kuuluvad juhatusse: juhatuse esimees **Igor Novikov** ja juhatuse liikmed **Sergei Elošvili** ja **Evi Tānak-Aruksaar**. Juhatuses liige Sergei Elošvili ja temaga seotud isikud omavad seisuga 31.12.2020 Panga aktsiaid 1 242 424 (4,8723%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud. Teised juhatuse liikmed ning nendega seotud isikud ei oma Panga aktsiaid.

Enne juhatuse koosseisu muutumist 18.01.2021 nõukogu 18.05.2020 otsusega olid juhatuse vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt:

- juhatuse esimees **I. Novikov**: üldjuhtimine, juhatuse töö korraldamine, finantsjuhtimine, raamatupidamine ja aruandlus, arveldused, finantsriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine;
- juhatuse liige **S. Elošvili**: personali juhtimise korraldamine ja arendamine, reklaami ja turunduse korraldamine ja arendamine, sekretariaat, haldusosakond, juriidiline osakond;
- juhatuse liige **E. Kelvet**: klientide teenindamise süsteemi korraldamine ja arendamine, sh toodete ja teenuste müük, kaasamine, finantseerimine, teeninduse automatiseerimine; IT divisjon, sh projektide elluviimine ja klientide teenindamise automatiseerimine (kontserni areng, äristrateegia ja ärimudeli väljatöötamine ja juurutamine, osavõtt riskide juhtimise süsteemi korraldamisest krediidiriski juhtimise osas);
- juhatuse liige **E. Tānak-Aruksaar**: operatsiooniriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine, AML/CTF/Sanctions, Compliance korraldamine, sh maksualase informatsiooni edastamine (FATCA, CRS, DAC2), infoturbe tagamise korraldamine.

Seoses juhatuse koosseisu muutumisega nõukogu 18.01.2021 otsusega on juhatuse vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt:

- juhatuse esimees **I. Novikov**: üldjuhtimine, juhatuse töö korraldamine, finantsjuhtimine, raamatupidamine ja aruandlus, arveldused, finantsriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine;
- juhatuse liige **S. Elošvili**: personali juhtimise korraldamine ja arendamine, reklaami ja turunduse korraldamine ja arendamine, sekretariaat, haldusosakond, juriidiline osakond, klientide teenindamise süsteemi korraldamine ja arendamine, sh toodete ja teenuste müük, finantseerimine, teeninduse automatiseerimine; IT divisjon, sh projektide elluviimine ja klientide teenindamise automatiseerimine (kontserni areng, äristrateegia ja

- ärimudeli väljatöötamine ja juurutamine, osavõtt riskide juhtimise süsteemi korraldamisest krediidiriski juhtimise osas;
- juhatuse liige **E.Tänak-Aruksaar**: operatsiooniriskide juhtimise süsteemi korraldamine ja arendamine, AML/CTF/Sanctions, Compliance korraldamine, sh maksualase informatsiooni edastamine (FATCA, CRS, DAC2), infoturbe tagamise korraldamine.

Krediidikomitee, siseauditi osakond ja auditikomitee

Vastavalt krediidasutuste seaduse ja audiitortegevuse seaduse nõuetele ning põhikirjale on **Panga nõukogu poolt** moodustatud alljärgnevad üksused:

Krediidikomitee (26.09.2006). Komitee ülesandeks on laenuosakonna ja/või krediidianalüüsiosakonna ja/või TBB liisingu poolt esitatud laenu- ja muude finantstaotluste, nendele lisatud dokumentide ja muu informatsiooni läbi vaatamine ning selle alusel seisukoha võtmine laenu/liisingu taotleja maksevõime ja usaldusväärsuse, tema poolt pakutavate tagatiste olemasolu ja piisavuse kohta lähtudes Pangas kehtestatud Krediidipoliitikast.

Siseauditi osakond (03.07.1996). Osakonna töö hõlmab kõiki Panga juhtimis- ja tegevustasandeid, et tagada krediidasutuse tegevuse efektiivsus, finantsaruandluse usaldusväärsus ning vastavus seadustele ja muudele õigusaktidele, Panga juhtimisorganite poolt kinnitatud sise-eeskirjadele ja heale pangandustavale ning otsuste vastuvõtmine usaldusväärse ja asjakohase informatsiooni alusel.

Auditikomitee (15.06.2011) on nõuandvaks organiks Panga nõukogule ja juhatusele eesmärgiga tagada majandustegevuse ja riskijuhtimise vastavus Panga eesmärkidele. Komitee ülesanne on nõukogu ja juhatuse nõustamine järelevalve teostamisega seotud küsimustes, sealhulgas raamatupidamise korraldamise, välisauditi teostamise, sisekontrollisüsteemi toimimise, finants- ja operatsiooni riskide juhtimise ja tegevuse seaduslikkuse monitooringu ning eelarve koostamise ja majandusaasta aruande kinnitamise osas.

Panga juhatuse on moodustanud ja kinnitatud järgnevate Panga üksuste tegevuse üldpõhimõtted ja pädevuse:

Riskide ja kapitali juhtimise komitee (19.11.2019). Komitee ülesandeks on Panga konsolideeritud grupi varade väärtuse ja kasumi kasvu tagamise toetamine riskide efektiivse juhtimise teel; Panga nõuetekohase finantsseisundi tagamise rakendamine, lähtudes Panga poolt sooritatavate operatsioonide iseloomust ja ulatusest; Panga juhatusele ettepanekute väljatöötamine Panga tegevuse prioriteetide osas riskide valdkonnas, s.h. oluliste riskide tuvastamine, riskijuhtimise meetmete väljatöötamine, riskijuhtimise süsteemi täiustamine ja arendamine.

Talituspidevuse protsessi juhtimise komitee (15.03.2007). Komitee eesmärk on Panga äriprotsesside osaliselt või täielikult võivate riskide analüüs ja seire ning kriitilisuse hindamine; süsteemide, reeglite, protseduuride ning ennetusmeetmete väljatöötamine Panga grupi talituspidevuse tagamiseks mh kriisisituatsioonis sh personali koolitamine erinevateks kriitilisteks olukordadeks.

Arengugrupp (15.10.2003). Grupi peamisteks eesmärkideks on Panga arengukava väljatöötamine ja selle täitmise monitooring; uute toodete ja teenuste väljatöötamine; uute projektide, mis võivad avaldada mõju Panga arengule läbivaatamine ja analüüs, juhatusele projektide esitamine ja nende kaitsmine.

Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee (06.06.2018). Komitee eesmärk on nii olemasolevate kui ka potentsiaalsete kõrge riskiga klientide vastavuse kontroll AML nõuetele ja Panga riskiisule.

Finantsinspektsioonile esitatava aruandluse eest vastutav töögrupp (15.10.2003). Töögrupi eesmärk on tagada Finantsinspektsioonile esitatavate aruandluse vastavus õigusaktidele; uute aruannete koostamine, ettevalmistamine, Finantsinspektsioonile aruandluse esitamise monitooring.

Audiitor:

26.04.2019 aktsionäride koosolekul valiti TBB panga välisaudiitoriks aastateks 2019 ja 2020 AS PricewaterhouseCoopers. Vastutavaks audiitoriks on Lauri Past. TBB pank täidab audiitori rotatsiooninõuet.

Audiitori poolt on Pangale 2020 aasta jooksul osutatud lepingujärgseid teenuseid, sh Panga konsolideeritud gruppi kuuluvate ettevõtete majandusaasta aruannete auditeid ning muid

kindlustandvaid teenuseid, mille läbiviimise kohustus tuleneb krediidiasutuse seadusest ja väärtpaberituru seadusest.

2.3 TBB panga juhtimiskorra põhimõtted

Panga juhatuse liikmed kuuluvad Panga konsolideeritud grupi ettevõtete nõukogudesse. Igor Novikov ja Sergei Elošvili on AS-i TBB liising, AS-i TBB Invest ja AS-i Morgan Trade nõukogu liikmed. Evi Täna-Aruksaar on AS-i TBB liising nõukogu esimees.

Värbamis põhimõtted juhtorgani liikme valikuks

Pank juhendab juhatuse ja nõukogu liikmete värbamisel krediidiasutuste seadusest, EBA suunistest juhtorgani liikmete ja võtmeisikute sobivuse hindamise kohta, Finantsinspektsiooni soovituslikust juhendist ning Panga sise-eeskirjast. Juhtorgani liikme värbamisel on eelistatud Panga grupi sisesed kandidaadid, samuti kasutatakse sihtotsingut.

Panga juhatuse ja nõukogu liikmeteks valitakse isikud, kellel on krediidiasutuse juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon. Enne isiku valimist panga juhatuse või nõukogu liikmeks esitab kandidaat pangale ülevaate oma hariduse, töökogemuse, ettevõtluses osalemise ja tema kohta karistusregistrisse kantud karistuste kohta ning kinnituse, et puuduvad sellised asjaolud, mis välistavad tema õiguse olla krediidiasutuse juht.

TBB pangal kui väikest turuosa omaval ja tavapäraseid Panga ja finantseerimistooteid pakkuval krediidiasutusel on väiksekoosseisuline ning lihtne juhtimisstruktuur. Juhtorgani liikme sobivuse hindamisel võetakse arvesse Panga tegevuse iseloomu, ulatust ja keerukust ning ametikohaga kaasnevaid kohustusi. Pank hindab juhtorgani liikme kandidaadi reputatsiooni, tema ametikohale vastavaid teadmisi, oskusi ja kogemusi, samuti sõltumatust ja ametiülesannete täitmisele pühendavat aega. Hindamine ja selle tulemused dokumenteeritakse.

Panga juhid tegutsevad nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametikohale esitatavatele nõuetele, lähtudes Panga ning selle klientide huvidest.

Mitmekesisuspoliitika

Pank pakub võrdseid võimalusi ja võrdseid õigusi kõigile, sõltumata soost, rahvusest, etnilisest päritolust, vanusest, seksuaalsest orientatsioonist, soolisest identiteedist või usutunnitusest.

Mitmekesisuse üldpõhimõtted kehtivad sealhulgas juhtorgani liikmete valikul. Panga nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis on piisavalt mitmekesine ja vastab juhtorganite koosseisu mitmekesisuse põhimõtetele ning tagab, et juhtorgan on töövõimeline ja on esindatud erinevate pädevuste ja ametialase taustaga isikud. Juhtidel on kollektiivselt piisavad teadmised, oskused ja kogemused, arvestades krediidiasutuse ärimudelit ning strateegiat, et mõista krediidiasutuse tegevust, sealhulgas peamisi riske.

Riskikomitee

Arvestades Panga tegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astet, ei ole Pangas moodustatud eraldi riskikomiteed, selle ülesandeid täidab vastavalt KAS-is sätestatuga auditikomitee. Riskijuhtimine sh kuidas teave riski kohta jõuab juhtorganini on kirjeldatud **Lisas 4**.

2.4 TBB panga suuremad aktsionärid

Leonarda Invest AS omab TBB pangas 48,45% osalust, ülejäänud aktsionäridel on kõigil eraldiseisvalt alla 10% osalusest. Aktsiad jagunevad järgmiselt:

Aktsionär	Riik	Aktsiate arv seisuga 31.12.2020	Osaluse %	Aktsiate arv aastaruande koostamise ajal	Osaluse %
Leonarda Invest AS	Eesti	12 354 034	48,45%	12 354 034	48,45%
Muud aktsionärid	Eesti	8 184 414	32,10%	8 184 414	32,10%
Muud aktsionärid	Venemaa	4 961 552	19,45%	4 961 552	19,45%
Kokku		25 500 000	100,00%	25 500 000	100,00%

2.5 2020. aasta tulemuste ülevaade

2020. aasta väliskeskkonna peamised sündmused:

- 2020. aastal mõjutas maailmamajanduse arengut negatiivselt kõige enam kevadeks kulmineerunud koroonakriis.
- Majanduskasv pööras kiiresti languseks, mis oli riikide vahel ebaühtlane. Lõuna-Euroopa riikides oli SKP langus oluliselt suurem kui Põhja-Euroopa ja Balti riikides.
- Riigipiiride sulgemine mõjutas negatiivselt rahvusvahelise kaubanduse mahtusid. Eesti peamiste kaubanduspartnerite seas oli suurima majanduslangusega Saksamaa, Läti ja Suurbritannia.
- Aasta jooksul on Hiina olnud ja jääb lähiajal maailmamajanduse peamiseks mõjutajaks IMF prognoosidele vastavalt võib keskmine aastane SKP kasv Hiinas ületada 2.0%
- Suurbritannia lõplik lahkumine EL-st tegi Eesti ettevõtetele välispartnerluse eelnimetatud riigi ettevõtetele mõnevõrra keerukamaks kuid andis võimaluse uutele koostöö väljakutsete loomisele.
- Kooronakriisi ajal tõhustas Euroopa Keskpang oma rahapoliitikat, mis toetas täiendavalt euroala riikide finantssektori likviidsust. See oli ka üheks oluliseks põhjuseks miks 2020. aastal alanud koroonakriis ei ole võtnud 2008. aasta majanduskriisi mõõtmeid.

- Aasta jooksul Euroopa Keskpank jättis olulisemad intressimäärad varasemate aastatega samale tasemele, sh baasintressimäär 0% ning hoiustamise püsivõimaluse intressimäär - 0,50 %.
- 2020 aastal püsis keskmine 6 kuu EURIBOR samas suurusjärgus: -0.367% 2020. aastal vs -0.303% 2019. aastal.

2020. aasta Eesti majanduse peamised muutused:

- 2020. aastal avaldas olulist mõju Eesti majandusele koroonaviiruse pandeemia COVID-19. Aasta alguses väljakuulutatud *lockdown* põhjustas tootmise vähenemise, sisetarbimise languse ning hõivatuse määra kasvu. Tagajärjeks oli SKP kasvu vähenemine. Aasta jooksul jõuab antud näitaja 2,9%-ni, töötuse määr – 8%-ni.
- Koroonaviiruse kriis on pidurdanud tööjõu rännet ja süvendanud majandusele iseloomulikke tööjõupuuduse probleeme.
- Turismi mahu langus on kaasa toonud töötuse kasvu eriti järgmistes majandusharudes: kaubandus, hotellindus, toitlustus, teenindussektor ja turism ise.
- Valitsuse antav finantsabi, riiklike kulutuste suurenemine eelnimetatud suunal ja Euroopa allikatest laenamine võimaldasid Eesti majandusel majanduslangusest üle saada teistest ELi riikidest paremini.
- Finantssektor on olnud vastupidavam ja suutis koroonaviiruse põhjustatud negatiivsete arengutega paremini kohaneda, kui seda aastate 2008–2009 finantskriisi ajal.
- Aasta jooksul on Eesti majandus kokku puutunud sellise ebatüüpilise nähtusega nagu deflatsioon, mis tõi endaga kaasa majapidamiste tarbimise vähenemise.
- Kriisist ülesaamisel ja majanduse finantssektori stabiliseerimisel oli positiivset mõju kodumajapidamiste hoiuste 11% -sel kasvul pankades ning palkade jätkuval kasvul.
- Eesti Pank teostas aastal 2020 kommertspankade toetamise aktiivset poliitikat. Kriisi keskel vähendati pankade kapitalipuhvrite nõudeid, mida on tulnud kapitali piisavuseks ning likviidsuse tagamiseks järgima. See võimaldas pankadel maksepuhkuste andmisel klientidesse avatumalt suhtuda.
- Riigi toetusmeetmed, Euroopa Liidu toetused ja krediidiriskide vähendamiseks rakendatud meetodid võimaldasid säilitada Eesti kommertspankade varade kvaliteeti. Üle 60 päeva viivislaenude osakaal oli u 0,6% nende laenuportfellist¹.
- Mõningates Eesti majandusharudes on olnud võimalus näha aga ka majanduskasvu. Näiteks, IT-sektoris on müügimaht koroonakriisi ajal suurenenud. Samuti oli olnud käibe kiire kasv tervishoiu ning sotsiaalkindlustus valdkondades.
- Kinnisvaraturg on läbi elanud tõelise majandusbuumi, kus hinnad saavutasid aasta lõpuks oma rekordkõrguse. See soodustas laenude mahu suurenemist suhteliselt riskivabas segmendis. Aastal 2020 suurenes Eesti pankade laenuportfell võrreldes eelmise perioodiga 0.3 miljardit eurot, ehk 1.0%².

2020. aastal olid Grupi tegevuses järgmised, peamised arengud:

- Panga kodulehe järjepidev uuendamine.
- 2020. aastal võeti kasutusele eluaseme-, hüpoteek- ja tarbimislaenude platvorm, mis võimaldab detailselt ja laiapõhjalist eelanalüüsi ning kliendi riskihinnangu määramist. Kliendi isikusamasust tuvastatakse ID kaardi, mobiil-ID või Smart-ID abil.

¹ Pangaliit „2020. aasta ülevaade: olukorrast majanduses“

² Pangaliit „2020. aasta ülevaade: olukorrast majanduses“

- Vastavalt PSD2 nõuetele viidi lõpuni e-kaubanduse tehingute tugeva autentimise meetodi (MCC/3D Secure 2.1) teisele versioonile üleminek.
- Alates 2020 aastast on klientidel võimalik lisaks ID kaardile ja Mobiil-ID'le kasutada Smart-ID identifitseerimise ja maksete kinnitamise võimalust.
- Pangakaartide personaliseerimise protsessi kaasati uus partner TietoEVERY Card Services Baltic branch.
- 2020. aastal korraldas pank kohalikule kliendile suunatud erinevaid hoiuse kampaaniaid.
- Aktiivselt on tegeletud bilansis olevate kinnisvaraobjektide müügiga, mille tulemusena kinnisvaraobjektide portfelli maht on vähenenud. Sama trendi nähakse jätkuvat.
- SWIFT GPI (Global Payment Innovation) programmi raames on kasutusele võetud GPI Basic Tracker, mille vahendusel on võimalik jälgida sissetulevate ja väljaminevate maksete hetkeseisu online-is.
- Juhtimiskvaliteedi parandamiseks ning tegevuste efektiivistamiseks võeti kasutusele uus juhtimisstruktuur.
- Pank on aktiivselt investeerinud CRM tarkvara arendusse, mis võimaldab panga töötajatel kiiremini ja kvaliteetsemalt teenindada kliente.

Kasumiaruande analüüs

TBB panga Grupi 2020. aasta auditeeritud kahjum moodustas -3 636 tuhat eurot, 2019. aasta kahjum moodustas -821 tuhat eurot. Grupi kogutulud langesid eelmise aastaga võrreldes 17,3% ja moodustuasid 5 897 tuhat eurot.

Võrreldes 2019. aastaga langes intressitulu 2020. aastal 17,9% võrra ja moodustas 2 824 tuhat eurot (vt lisa 16). Intressitulu pangadeposiitidelt langes 79,3% ja ulatus 102 tuhande euron, keskmine intressimäär on langenud (31.12.2020: 0,13% ja 31.12.2019: 1,73%). 2020.aastalõpu seisuga panga tähtajaliste deposiitide jäägid kahanesisid 8,6% 2019.aastalõpu seisuga võrreldes (vt lisa 6). Laenude intressitulud kasvasid 1,7%-ne võrra laenuportfelli kahanemise taustal. Keskmise laenuintressimäär jäi samale tasemele (31.12.2020: 4,58%; 31.12.2019: 4,58%) (vt lisa 7). Liisingtegevusest intressitulude langus oli 36,8%.

Intressikulu kasvas 5,4% ja moodustas 1 102 tuhat eurot (vt lisa 17). Varadega seotud negatiivse intressimäärast tingitud intressikulu langes 17,6% võrra ja ulatus 252 tuhande euron. Intressikulu hoiustelt kasvas 16,9% eelmise aastaga võrreldes. Keskmine intressimäär on kasvanud (31.12.2020: 1,77%; 31.12.2019: 1,69%). Maaelu Edendamise Sihtasutuselt ja KredEx Sihtasutuselt kaasatud resursside ja saadud laenude keskmised intressimäärad jäid peaaegu samal tasemel (vastavalt 31.12.2020: 0,91% ja 4,00%; 31.12.2019: 1,01% ja 4,00%).

Kokkuvõttes Grupi neto intressikasum kahanes 28,0% võrra ja ulatus 1 722 tuhande euron (2019: 2 393 tuhat eurot).

2020. aastal nõuete väärtuse muutusest saadud kahjum summas 1 088 tuhat eurot on oodatava krediidikahjumi (ECL) suurenemise tulemus mille põhjuseks oli individuaalsete allahindluste kasv 3. Faasis (2019: perioodi kahjum 770 tuhat euro) (vt lisad 2, 3, 7, 18).

Teenustasutulu langes 34,2% ja moodustas 1 363 tuhat eurot (2019: 2 071 tuhat eurot), mis oli peamiselt tingitud maksetega ja kaarditeenustega seotud teenustasude vähenemisest (vt lisa 19).

2020. aastal olid teenustasutulude struktuuris kõige olulisemad:

- maksetega seotud teenustasud 51,9% (2019: 47,9%);
- kontode hooldustasud 16,1% (2019: 17,2%);
- laenude haldamisega seotud teenustasud 13,8% (2019: 7,3%).

Teenustasukulu kahanes võrreldes eelmise aastaga 19,0% ja moodustas 1 169 tuhat eurot (2019: 1 443 tuhat eurot) (vt lisa 20). Teenustasukulu struktuuris saab välja tuua kolm olulisemat gruppi:

- andmetöötluse teostamise tasu 40,5% (2019: 33,0%);
- kaarditeenustega seotud tasud 24,3% (2019: 27,2%);
- maksetega seotud teenustasud 19,6% (2019: 31,1%).

Kokkuvõttes kahanesid Grupi neto teenustasud 69,1% ja moodustasid 194 tuhat eurot.

2020. aastal valuutavahetustehingute mahu langusega sai Grupp finantstehingutelt kasumit summas 806 tuhat eurot, mis on eelmise aastaga võrreldes 38,0% vähem (2019: 1 301 tuhat eurot) (vt lisa 21).

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindluse kahjum oli 1 120 tuhat eurot (2019.aasta kasum 44 tuhat eurot) (vt lisa 10).

Administratiivkulud kasvasid aastaga 2,4% moodustades 3 641 tuhat eurot (2019. aastal 3 554 tuhat eurot). Kulude struktuuris oli suurimaks kuluallikaks personalikulud ja nende osakaal moodustas 87,5% administratiivkuludest (2019. aastal 85,3%) (vt lisad 22-23).

Muud tegevustulud 2020. aastal kasvasid võrreldes eelmise aastaga 237,5% ja moodustasid 874 tuhat eurot (2019. aastal 259 tuhat eurot). Peamisteks põhjusteks on saadud viivised ning investeerimiskulla hinna tõus börsidel (vt lisa 24, 8, 10).

Muud tegevuskulud on kasvanud 13,9% võrra ja moodustasid 771 tuhat (2019.aastal 677 tuhat eurot) (vt lisa 25).

Bilansi analüüs

TBB panga Grupi bilansimaht seisuga 31. detsember 2020 kahanes aasta algusega võrreldes 6,5%, moodustades 146 684 tuhat eurot (2019: 156 834 tuhat eurot). Languse peamiseks põhjuseks on klientide nõudmiseni hoiuste vähenemine.

Laenutegevus

Võrreldes 2019. aastaga kahanesid Grupi jääkväärtuses bruto laenunõuded klientidele 2020. aastal 4,2% võrra ning moodustasid 51 969 tuhat eurot (31.12.2019: 54 240 tuhat eurot) (vt lisa 7). Kliendisektorite lõikes muutusid nõuded järgmiselt: laenunõuded juriidilistele isikutele langesid 7,3% võrra ja nõuded eraisikutele kasvasid 20,2% võrra. Oodatavate laenukahjumite katteks moodustatava reservi bilansiline saldo seisuga 31. detsember 2020. on -2 312 tuhat eurot (31.12.2019: -1 278 tuhat eurot) (vt lisa 7). Reservi järsu suurenemise põhjuseks on individuaalsete allahindluste kasv 3. Faasis.

Finantseerimine

Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 Grupp ei oma kohustusi teiste krediidasutuste eest.

Võlgnevused klientidele moodustasid 31. detsember 2020 seisuga 115 909 tuhat eurot ja aasta algusega võrreldes on vähenenud 2,7 % võrra, mis oli tingitud juriidiliste isikute hoiuste mahu 5,1%- langusest. Eraisikute hoiuste maht on kasvanud 1,1% võrra (vt lisa 11).

Muud võlad 2020. aastal kasvasid 6,9% võrra ja moodustasid 6 067 tuhat eurot (2019: 6 519 tuhat eurot) (vt lisa 12). Grupi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse koostöö eesmärgiks on parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võimalusi kaasata finantsvahendeid, tagada nende

võimaluste rakendatus üldistes huvides. KredEx Sihtasutusega koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtjate äritegevust.

Muude kohustuste ja viitvõlgade kahanemine 59,8% võrra oli seotud maksete teel vähenemisega tavapärase pangategevuse käigus (2020: 1 931 tuhat eurot, 2019: 4 806 tuhat eurot) (vt lisa 13).

2.6 TBB panga arengusuunad 2021. aastaks

AS TBB panga grupi uuendatud strateegia aastaks 2021 seab raamistiku AS-ga TBB pank poolt elluviidavatele tegevustele. Strateegia väljatöötamisel on toetunud Eesti makromajanduskeskkonna ning pangandusturu hetkeolukorra analüüsile ja tulevikutrendide prognoosile.

Stabiilse arengu tagamiseks investeerib pank jätkuvalt infotehnoloogilistesse lahendustesse sh CRM ja internetipanga arendusse.

Oluline osa panga arendustes on seotud erinevate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tööprotsesside automatiseerimisega, mis sisaldab analüüsi, skooringu ja monitooringu tarkvara arendamist.

Pank soovib suurendada krediitoodete mahtusid sh ennekõike eraisikutele suunatud eluaseme-, hüpoteek-, ja tarbimislaenu mahtusid ning äriklientidest väike ja keskmise suurusega ettevõtetele antavate laenu mahtusid. Koos laenuportfelli mahu kasvatamisega pöörab pank tähelepanu ka uute ja olemasolevate laenu kvaliteedile.

Pank peab oluliseks erinevate teenuste senisest laiemat müüki.

2021. aastal jätkab pank erinevate kampaaniate korraldamist.

2.7 Sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem toimib vastavalt AS TBB panga nõukogu poolt 14.12.2018 kinnitatud „Sise- ja vastavuskontrolli süsteemi poliitikale“.

Sisekontrollisüsteem on AS TBB panga juhatuse eestvedamisel rakendatud organisatsiooniliste meetmete, tegevuste ja sise-eeskirjade süsteem, mille ülesandeks on tagada AS TBB panga Grupi riskide piisav juhtimine, eesmärkide võimalikult efektiivne saavutamine, aruandluse korrektsus, varade ja andmete kaitse ning kehtivate õigusnormide täitmine.

Iga Panga Grupi juhtimis- ja tegevustasand täidab sisekontrollisüsteemis oma kindlaid ülesandeid.

Sisekontrollisüsteemi loomise ja tõhusa toimimise eest Panga Grupis vastutab Panga juhatus. Juhatus kehtestab Panga Grupi tegevust reguleerivad dokumendid (sh struktuur, tegevuskavad, sise-eeskirjad, limiidid ja muud sisenormid) ning tagab nende nõuetekohasuse ja täitmise. Kontrolli täitmise üle teostab sisekontrolli peaspetsilist juhatuse poolt kinnitatud tööplaani alusel ning kontrolli tulemustest annab regulaarset ülevaadet juhatusele.

Panga Grupis täidavad olulisi kontrollifunktsioone riskijuhtimise teine kaitseliin, mis koosneb riskikontrolli-, vastavuskontrolli- ja sisekontrolli funktsioonidest, ja kolmas kaitseliin, mida

esindab siseauditi osakond. Iga kontrollifunktsioon omab piisavaid volitusi oma töökohustuste täitmiseks ning esitab AS TBB panga juhatusele ja/või nõukogule regulaarselt aruandeid.

Osakondade juhatajad vastutavad nende riskide juhtimise ja kontrollimise eest, millega nad oma tegevuses kokku puutuvad. Iga osakonna juhataja peab tagama oma alluvate piisava juhendamise, kontrollima nende tegevust ning nõudma neilt nende tööd reguleerivate dokumentide täitmist.

Sisekontrollisüsteemi osaks on ka komiteede süsteem, kuhu kuulusid 2020.a. lisaks õigusaktidega nõutud krediitkomiteele ja auditikomiteele veel riskide ja kapitali juhtimise komitee, kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee ning talitluspidevuse protsessi juhtimise komitee.

AS TBB panga nõukogu teostab järelevalvet Panga ja kogu Grupi tegevuste üle, jälgides juhatuse tööd (sh sisekontrollisüsteemide rakendamisel), kehtestades Grupi strateegia ja tegevuse üldpõhimõtted, sh üldised riskijuhtimise põhimõtted.

AS TBB panga sisekontrollisüsteemi ja riskijuhtimise toimimist hindab ja kontrollib (auditeerib) regulaarselt siseauditi osakond. Siseauditi osakond allub vahetult nõukogule ning lähtub oma tegevuses nõukogu kinnitatud osakonna põhimäärusest, poliitikast ja protseduuridest ning aasta tööplaanist. Siseauditi osakond koostab oma töö tulemusena aruandeid, milles annab Panga juhatusele ja nõukogule objektiivset tagasisidet tuvastatud puuduste kohta ning teeb ettepanekuid puuduste kõrvaldamiseks. Siseauditi osakond kontrollib korrapäraselt Finantsinspeksiooni ja siseauditi aruannetes väljatoodud puuduste kõrvaldamist.

2.8 Dividendipoliitika

Dividendide maksmise eeldused ja põhimõtted on sätestatud Panga aktsionääride 25.04.2018 kinnitatud „Dividendipoliitikas“, mis on avaldatud Panga kodulehel.

2.9 Tasustamise põhimõtted

TBB panga Grupis kehtib ühtne tasustamispoliitika, mis on kinnitatud nõukogu poolt. Tasustamise poliitika eesmärgiks on tagada kõigi töötajate tasustamine kooskõla Panga äri- ja riskistrateegiaga, kultuuri ja väärtustega, Panga ja aktsionäride pikaajaliste huvidega ja huvide konflikti vältimiseks rakendatavate meetmetega. Poliitika tugineb efektiivsel tulemustele orienteeritud töökultuuril koos kvaliteetse riskijuhtimisega, arvestades kapitali piisavust ja vajalikku likviidsust.

Nõukogu koostöös auditikomiteega teostab järelevalvet Poliitikas sätestatud tasustamise põhimõtete rakendamise üle. Siseauditi üksus kontrollib ja hindab üks kord aastas Panga juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtete vastavust Krediidiasutuste seaduses sätestatud nõuetele.

AS TBB panga grupis kehtiv töötasu struktuur koosneb:

- põhitöötasust - fikseeritud töötasu, mis on määratud ametikoha ülesannete ning töötaja teadmiste, oskuste ja kogemuste põhjal, ja milles Pank ja töötaja on kokku leppinud;
- muutuvtasust - töötasu ebaregulaarne osa, mida võib maksta preemiana ja lisatasuna täiendavate tööülesannete täitmise eest, samuti juhatuse liikmetele makstavad lahkumishüvitised.

Panga töötajate töö tasustamine toimub valdavalt põhitöötasu baasil. Pangas ei ole tulemustasudel põhinevat tasustamist kasutusele võetud.

2.10 Suhtarvud ja kapitali adekvaatusus

Järgnevalt on esitatud olulisemad **suhtarvud**, mis iseloomustavad Grupi tegevust 2020. ja 2019. aastal. Seejuures on keskmised bilansilised näitajad võetud eelmise aasta lõpu ning aruande aasta iga kvartali lõpu vastavate andmete aritmeetilise keskmisena. Kasumiaruande näitajate puhul lähtutakse aruandeaasta tegelikest andmetest.

Suhtarvud	31.12.2020	31.12.2019
1. ROE	-14.67%	-3.04%
2. EM	5.90	6.12
3. PM	-61.66%	-11.46%
4. AU	4.03%	4.33%
5. ROA	-2.49%	-0.50%
6. EPS	-0.14	-0.03

Suhtarvud on arvutatud järgmiste valemite alusel:

1. Omakapitali tootlus (ROE): Puhaskasum (kahjum) / omakapital (%)
2. Omakapitali kordaja (EM): Aktivad / omakapital
3. Puhastootlus (PM): Puhaskasum (kahjum) / kogutulud* (%)
4. Vara tootlikkus (AU): Kogutulud / aktivad (%)
5. Koguvara tulutase (ROA): Puhaskasumi suhe koguvarasse %
6. Tulu aktsia kohta (EPS): Puhaskasum (kahjum) / keskmine aktsiate arv (EUR)

*Kogutulud on kasumiaruandes kajastatud kõikide tulude summa.

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks.

Kapitali adekvaatusus ehk koguomavahendite suhtarv = omavahendid / koguriskipositsioon (%) väljendab Grupi omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele.

Seisuga 31.12.2020 kapitali adekvaatusus oli 26.40% (31.12.2019: 27.30%).

Omavahendite ja suhtarvude arvestus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Esimese taseme omavahendid (TIER 1)	21 756	25 616
Esimese taseme põhiomavahendid (CET 1)	21 756	25 616
Sissemakstud aktsiakapital	25 500	25 500
Eelmiste aastate jaotamata kasum/kahjum	-92	729
Aruandeperioodi kasum /kahjum (-)	-3 636	-821
(-) Mitteaktsepteeritav osa aastakasumist	-	-
Kasumi arvel moodustatud reservid	1 005	1 005
Esimese taseme põhiomavahendite mahaarvamised	-1 021	-797
Koguomavahendid	21 756	25 616
Riskiga kaalutud varad kokku (Koguriskipositsioon)	82 401	93 845
Kapitali suhtarvud ja puhvrid		
Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv (CET1)	26.40%	27.30%
Esimese taseme omavahendite suhtarv (TIER 1)	26.40%	27.30%
Koguomavahendite suhtarv	26.40%	27.30%

Kombineeritud puhvri nõue	2 060	3 285
Kapitalisäilitamise puhvri nõue	2 060	2 346
Süsteemse riski puhvri nõue	-	939

Arvestades viimaseid kehtivaid SREP³ kapitalinõudeid on Grupi minimaalseks regulatiivseks omavahendite suhtarvuks **20,34%**, mis tagab, et kaetud oleks nii Pillar 1, Pillar 2 riskid kui ka kombineeritud puhvri nõue. Kapitalinõue koosneb Pillar 1 koguomavahendite nõudest 8%, Pillar 2 nõudest 9,84% ja kombineeritud puhvri nõudest 2,5%.

Krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutab TBB panga Grupp standardmeetodit. Grupi krediidiriski kapitalinõude arvutamiseks seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 on võetud arvesse nii bilansilised varad kui ka bilansivälised kohustused.

Riskiga kaalutud varad

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2020	Kapitali baasnõuded (8%)	31.12.2019	Kapitali baasnõuded (8%)
KOGURISKIPOSITSIOON	82 401	6 591	93 845	7 507
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul	70 917	5 673	82 150	6 571
Valitsus	1	-	2	-
Krediidiasutused ja investeerimisühingud	4 386	351	6 116	489
Äriühingud	5 508	441	7 638	611
millest: VKE	5 100	408	6 932	555
Jaenõuded	350	28	336	27
Kinnisvaraga tagatud nõuded	39 080	3 126	38 835	3 107
millest: VKE	36 004	2 880	32 811	2 625
Viivitatud nõuded	2 754	220	4 140	331
Eriti suure riskiga seotud kirjed	4 688	375	9 218	737
Muud varad	14 150	1 132	15 865	1 269
Kokku välisvaluutariski summa	578	46	575	46
Kokku operatsiooniriski summa	10 906	872	11 120	890

*VKE - määratletud mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad. Mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKEde) kategooriasse kuuluvad ettevõtted, millel on vähem kui 250 töötajat ja mille aastakäive ei ületa 50 miljonit eurot ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 43 miljonit eurot (väljavõtte komisjoni soovitus 2003/361/EÜ lisa Artiklist 2).

Kapitalinõuded ja puhvrid

31.12.2020

Oma- vahendid	Oma vahendite summa	Koguriski positsioon	Omavahendite baasnõuded	Baasnõuete ülejäak(+) pudujääk(-)	Kapitali adekvaatus	Kapitali säilitamise puhver	Süsteemse riski puhver	Kapitalinõuded kokku, k.a.puhvrid	Kogunõuete ülejäak(+) pudujääk(-)				
	1	2	3	4=2x3	5=1-4	6=1/2	7	8=2x7	9	10=2x9	11=3+7+9	12=2x11	13=1-12
Kogu kapital	21 756	82 401	8%	6 591	15 165	26.40%	2.5%	2 060	0%	-	10.5%	8 651	13 104
Tier 1 kapital	21 756	82 401	6%	4 944	16 812	26.40%	2.5%	2 060	0%	-	8.5%	7 004	14 752
CET 1 kapital	21 756	82 401	4.5%	3 708	18 048	26.40%	2.5%	2 060	0%	-	7%	5 768	15 988

³ SREP juhend ehk „Suunised järelevalvelase läbivaatamise ja hindamise protsessi ühiste menetluste ning meetodikate kohta“ Finantsinspektsiooni järelevalvelise hinnangu andmisel.

Kapitalinõuete määrusega nähakse krediitiasutustele ette nõue arvutada finantsvõimenduse määr. **Finantsvõimenduse määr** võrdub esimese taseme omavahendite ja riskipositsiooni näitaja jagatisega ning väljendatakse protsendina. Finantsvõimenduse määra eesmärk on katta ülemäärase finantsvõimenduse risk (risk, mis tuleneb krediitiasutuse liiga kiirest kohustuste kasvust) ja toimida kaitsemeetmena riskitundlikele omavahendite nõuetele.

Finantsvõimenduse määra arvutamine

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Bilansilised riskipositsioonid	145 663	156 037
Muud bilansivälised kirjed	863	2 709
Finantsvõimenduse määra riskipositsiooni väärtus	146 526	158 746
Esimese taseme omavahendid	21 756	25 616
Finantsvõimenduse määr, kasutades esimese taseme omavahendite täielikult rakendatud määratlust	14.85%	16.14%

Juhkonna hinnangul Grupp on vastavuses kõikide välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019.

Aruande perioodil säilitas Grupp **likviidsuse taseme**, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks. Arvutatud perioodi lõpule eelneva kaheteistkümne kuu lõpu andmete aritmeetiliste keskmisena likviidsuskattekindruse ehk LCR (%) oli 2020 aastal 480% ja 2019 aastal 365% (regulatiivne miinimumnõue on 100%). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekindruse avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2020. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

2.11 TBB panga Grupi konsolideeritud bilansid 2016-2020

	(tuhandetes eurodes)				
	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2016
Sularaha	466	1 023	1 183	905	1 248
Nõuded	129 658	138 037	195 598	212 217	196 006
Muu vara	1 735	1 392	1 820	1 627	2 971
Aktsiad ja muud väärtpaberid	37	37	37	37	37
Materiaalne põhivara	4 361	4 878	4 601	3 930	3 894
Immateriaalne põhivara	1 021	797	-	-	-
Kinnisvarainvesteeringud	9 406	10 670	11 851	12 596	12 837
AKTIVA (VARAD) KOKKU	146 684	156 834	215 090	231 312	216 993
Võlgnevus	121 976	125 615	182 357	198 075	183 341
Muud kohustused ja viitvõlad	1 931	4 806	5 499	6 936	9 072
Kohustused kokku	123 907	130 421	187 856	205 011	192 413
Omakapital kokku	22 777	26 413	27 234	26 301	24 580
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	146 684	156 834	215 090	231 312	216 993

2.12 Kohtuvaidlused ja maksurevisjonid

Oma tavapärase äritegevuse käigus on Panga ja Grupi ettevõtted osalenud mitmetes kohtumenetlustes eesmärgiga välja nõuda lepingupooltelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatisi. (vt ka Lisa 15). Panga juhtkond on seisukohal, et 2020. aasta 31. detsembri seisuga ning aruande esitamise kuupäevaga pooleli olevate kohtumenetluste tulemusena ei kanna Pank ja Grupi ettevõtted märkimisväärsed kahjusid.

2020. aastal ning aruande esitamise päeva seisuga on käimas:

- AS-il TBB pank on 1 (üks) panktorimenetlus, 7 (seitse) täitemenetlust, 1 (üks) maksekäsu kiirmenetlus ja 3 (kolm) kohtumenetlust (sh algatatud üks ühine kohtumenetlus AS-ga TBB liising). Ülaloodud arvudest on 2 (kaks) kohtumenetlust algatatud Panga vastu, millest üks on endise juhatuse liikme poolt algatatud menetlus juhatuse liikme tasu ja muude tasude nõudes (vt ka Lisa 15);
- AS-il TBB liising on 3 (kolm) pankrotimenetlust, 2 (kaks) täitemenetlust, 4 (neli) kohtumenetlust (sh üks ühiselt algatatud kohtumenetlus AS-ga TBB pank). Ülaloodust üks kohtumenetlus on algatatud AS-i TBB liising vastu;
- AS Morgan Trade poolt on algatatud üks kohtumenetlus, mille suhtes on kohtu poolt esimeses kohtuastmes tehtud tagaseljaotsus AS-i Morgan Trade kasuks;
- AS-il TBB Invest ei ole ühtegi kohtu- ega arbitraažimenetluses olevat asja.

Nende menetluste puhul, mis on Panga ja Grupi ettevõtte vastu, ei näe juhtkond juriidilisi aluseid miks vaidlus saaks olla rahuldatud mitte Panga ja Grupi ettevõtte kasuks.

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2020. aastal maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahv. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

3.1 TBB panga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)			
AKTIVA (VARAD)	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Sularaha		466	1 023
Nõuded		129 658	138 037
Nõuded keskpangale	5	57 662	53 786
Nõuded krediitiasutustele	6	22 339	31 289
Nõuded klientidele	7	49 657	52 962
Muu vara	8	1 268	989
Kuld		504	440
Materiaalne põhivara	9	4 361	4 878
Immateriaalne põhivara	9	1 021	797
Kinnisvarainvesteeringud	10	9 406	10 670
AKTIVA(VARAD) KOKKU		146 684	156 834

PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Võlgnevused		121 976	126 615
Võlgnevused klientidele	11	115 909	119 096
Muud võlad	12	6 067	6 519
Muud kohustused ja viitvõlad	13	1 931	4 806
KOHUSTUSED KOKKU		123 907	130 421
Aktiikapital	14	25 500	25 500
Reservid	14	1 005	1 005
Akumuleerunud kahjum		-3 728	-92
OMAKAPITAL KOKKU		22 777	26 413
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU		146 684	156 834

Aastaaruande lisad lehekülgedel 23-99 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.2 TBB panga Grupi konsolideeritud koondkasumi aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2020	2019
Neto intressitulu		1 722	2 393
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	16	2 452	2 804
Muu samalaadne tulu	16	372	635
Intressikulu	17	-1 102	-1 046
Nõuete väärtuse langus	7, 18	-1 088	-770
Neto teenustasud		194	628
Teenustasutulu	19	1 363	2 071
Teenustasukulu	20	-1 169	-1 443
Neto kasum finantstehingutelt	21	806	1 301
Administratiivkulud		-3 641	-3 554
Palgakulu	22	-2 384	-2 271
Palgaga seonduvad maksud	22	-801	-759
Muud halduskulud	23	-456	-524
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	9	-612	-617
Kinnisvara ümberhindlus	10	-1 120	44
Muud tegevustulud/kulud		103	-418
Muud tegevustulud	24	874	259
Muud tegevuskulud	25	-771	-677
Kahjum enne maksustamist		-3 636	-993
Aruandeperioodi tulumaksukulu(-)/tulu(+)	2	-	172
Aruandeaasta kahjum		-3 636	-821
Aruandeaasta koondkahjum		-3 636	-821

Aastaaruande lisad lehekülgedel 23-99 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.3 TBB panga Grupi konsolideeritud rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2020	2019
Rahavood äritegevusest			
Kahjum enne maksustamist		-3 636	-993
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum	9	612	617
Kinnisvarainvesteeringute väärtuse muutus	10	1 120	-44
Neto intressitulu	16,17	-1 722	-2 393
Nõuete krediidiasutustele ja klientidele muutus	6, 7, 18	3 992	6 815
Muude äritegevusega seotute nõuete ja ettemaksete muutus	8, 10	-306	644
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	11,12,13	-6 483	-57 461
Saadud intressid	7, 16	2 812	3 496
Makstud intressid	11,17	-1 059	-945
Makstud tulumaks		-	-44
Kokku rahavood äritegevusest		-4 670	-50 308
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamine	9	-323	-1 712
Materiaalse ja immateriaalse põhivara maha kandmine	9	4	21
Kinnisvarainvesteeringute soetamine	10	-	-31
Kinnisvarainvesteeringute müük	10	144	1 256
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-175	-466
Rahavood finantseerimistegevusest			
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	13	-74	-74
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-74	-74
Rahavood kokku		-4 919	-50 848
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		76 225	127 073
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		71 306	76 225

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

		2020	2019
<i>Sularaha</i>		466	1 023
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas (vabad vahendid)</i>	5	56 651	52 827
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenusid teistes pankades</i>	6	14 189	22 375
Raha ja raha ekvivalendid kokku		71 306	76 225

Aastaruande lisad lehekülgedel 23-99 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

3.4 TBB panga Grupi konsolideeritud omakapitali liikumise aruanne

	(tuhandetes eurodes)			
	Aktiivkapital	Reservid	Jaotamata kasum/ akumuleerunud kahjum	Kokku
Saldo 01.01.2019	25 500	928	806	27 234
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	-	77	-77	-
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-821	-821
Saldo 31.12.2019	25 500	1 005	-92	26 413
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	-	-	-	-
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-3 636	-3 636
Lõppsald 31.12.2020	25 500	1 005	-3 728	22 777

Aastaaruande lisad lehekülgedel 23-99 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Grupi üldinfo ja koostamise üldalused

AS TBB pank (endise ärinimega Tallinna Äripanga AS) alustas oma tegevust detsembris 1991. Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4. Panga põhifunktsioonideks on deposiitide kaasamine, laenude andmine klientidele ja teistele pankadele, arvelduste ning valuutaoperatsioonide teostamine oma klientidele.

Järgnevalt on toodud AS-i TBB pank (edaspidi ka "TBB pank" ja "Pank") konsolideerimisgruppi (edaspidi ka „Grupp“) kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2020 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
AS TBB pank	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
AS TBB liising	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
AS TBB Invest	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%
AS Morgan Trade	Vana -Viru 7, Tallinn	kinnisvaraarendus	11169423 03.10.2005	100%

Käesolev TBB panga Grupi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS). Peamised raamatupidamisarvestuse põhimõtted on toodud allpool.

AS-i TBB pank konsolideeritud majandusaasta aruanne on avaldamiseks heaks kiidetud AS-i TBB pank juhatuse poolt ja esitatakse kinnitamiseks nõukogule ja aktsionäridele.

Gruppi kuuluvad ettevõtted kasutavad olulises osas ühtseid hindamisaluseid ja arvestusmeetodeid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja varade ja kohustuste kajastamisel on lähtutud tegevuse jätkuvuse põhimõttest.

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsibist, välja arvatud teatud varad (nt. kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses). Raamatupidamise aruanded on koostatud tekkepõhise arvestusprintsibi kohaselt.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Lisa 2. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte

Konsolideerimine

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emaettevõtte eraldiseisvas bilansis kajastatakse investeeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara väärtuse langusest põhjustatud allahindlused.

Elimineerimised konsolideerimisel

Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik Gruppi kuuluvate ettevõtete vahelised tehingud, omavahelised saldod ja realiseerumata kasumid.

Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Arvestus- ja esitusvaluuta

Panga ja Gruppi kuuluvate ettevõtete arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused ning õiglasel väärtusel kajastatavad mitte-monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud välisvaluutakursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastab Grupp sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleölaenusid teistes pankades, mida saab ilma märkimisväärsede piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

Äritegevuse rahavood on koostatud kasutades kaudset meetodit. Investeeringu- ja finantseerimistegevuse rahavood on esitatud aruandeperioodi brutolaekumiste ja -väljamaksetena.

Finantsinstrumendid

Liigitamine ja mõõtmine

Finantsinstrumendid, mille väärtuse muutus toimub õiglase väärtuse muutumisel läbi kasumiaruande, on esialgselt kajastatud nende õiglase väärtuses. Teised finantsinstrumendid on esialgselt kajastatud õiglase väärtuses, millest on maha lahutatud tehingu kulud. Esialgne õiglane väärtus on parim alus õiglase väärtuse määramisel. Esialgsel kajastamisel saadud kasum või kahjum kajastatakse ainult siis kui õiglane väärtus ja tehingu hind on erinevad, mida saab tõendada teiste samalaadsete instrumentide tehingute turuhinnaga või muude hindamistehnikatega, mille sisendid hõlmavad turul jälgitavaid andmeid. Pärast esialgsel kajastamisel kajastatakse eeldatava

krediidikahjumi mudel (ECL) allahindlus finantsinstrumentidele mida hinnatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (AC).

Finantsvara järgnev mõõtmine oleneb Grupi poolt esmasel kajastamisel tehtud liigitamisest.

Esmasel kajastamisel võidakse finantsvarad liigitada ühte alltoodud kategooriatest:

- õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantsvarad;
- muu koondkasumi (OCI) kaudu õiglasest väärtuses mõõdetud finantsvarad;
- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvarad.

Finantsinstrumendid liigitatakse Grupi finantsvarade juhtimise ärimudeli ja finantsvarade lepingupõhiste rahavoogude omaduste alusel. Grupp võib esmasel kajastamisel finantsvarasid, mis vastavad korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumi mõõtmise kriteeriumitele, määratleda õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, tingimusel, et need vastavad kvalifitseerumise kriteeriumitele. Lisaks võib Grupp esmasel kajastamisel teha tühistamata valiku omakapaliinstrumentide teatud investeringute osas, mida vastasel korral mõõdetakse õiglasest väärtuses läbi kasumiaruande, et kajastada õiglase väärtuse edasisi muutusi muus koondkasumis.

Esmasel kajastamisel liigitatakse finantskohustised ühte alltoodud kategooriatest:

- korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantskohustised või
- õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustised.

Finantskohustist liigitatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud finantskohustisena, kui see:

- vastab kauplemiseks hoitava kohustise definitsioonile või
- määratakse esmasel kajastamisel õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Kõik ülejäänud finantskohustised liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud kohustistena.

Tavapärastel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse väärtuspäeval.

Seisuga 31.12.2020 (ja 31.12.2019) ei olnud Grupil ühtegi finantsvara, mis oleks klassifitseeritud kategooriatesse õiglasest väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande kajastatavad finantsvarad.

(tuhandetes eurodes)			
Grupi finantsvarad	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		129 821	137 720
Nõuded keskpangale	5	57 662	53 786
Nõuded krediitiasutustele	6	22 339	31 289
Nõuded klientidele ja muud nõuded (sisaldavad ka liisingunõuded)	7	49 197	52 502
Muud nõuded (raha teel, muu debitoorne võlgnevus)	8	623	143
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		497	497
Nõuded klientidele ja muud nõuded	7	460	460
Omakapaliinstrumentid (väärtpaberid)	8	37	37
Kokku finantsvarad		130 318	138 217

Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses

Raha ja nõuded krediidasutustele

IFRS 9 seisukohalt loetakse teistesse pankadesse paigutatud hoiused võlainstrumentideks. Lähtudes ärimudeli ja APIM (ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed) testi hindamisest kajastatakse neid finantsvarasid korrigeeritud soetusmaksumuses.

Laenud ja nõuded klientidele

Laenude ja nõuete kategooriasse klassifitseeritakse kindlaksmääratud või kokkuleppeliste maksetega mittetuletisinstrumendid, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul ja mis ei ole soetatud kauplemise eesmärgil.

Laenud liigitatakse korrigeeritud soetusmaksumuses mõõdetud finantsvaradeks ja nende suhtes kohaldatakse IFRS 9 kohast oodatava krediidikahjumi mudelit, eeldusel et need vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- neid hoitakse ärimudeli raames, mille eesmärk saavutatakse lepingupõhiste rahavoogude kogumisega (kogumiseks hoidmise ärimudel);
- nende lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed (APIM);
- Grupp ei määratle neid esmasel kajastamisel õiglaselt väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõtmise võimaluse kaudu.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenud ja nõuded kajastatakse, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Laenude ja nõuete hindamine

Allahindluse nõuded baseeruvad oodatava krediidikahjumi (ECL) mudelil. ECL korrigeeritud soetusmaksumuses finantsvaradelt ja liisingu nõuetelt kajastatakse kui allahindlus, st kajastatakse koos nende varadega finantsseisundi aruandes. Allahindlus vähendab bilansilist bruto jääkväärtust. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust. Allahindluse ja eraldise korrigeerimised seoses ECL muutusega kajastatakse kasumiaruandes oodatava krediidikahjumi netomuutuseks. Perioodi allahindluse summa kajastatakse kasumiaruandes kirjel "Nõuete väärtuse langus".

Vastavalt IFRS 9-le jaotatakse finantsvarad kolme faasi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – „toimivad finantsvarad“ (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega:

- arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul,
- hindamine kogumite kaupa; tugineb mineviku kogemusel ja tulevikuprognosidel.

Faas 2 – „alatoimivad finantsvarad“ (underperforming), millel on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – „mittetöötavad finantsvarad“ (non-performing), krediidikahjumiga varad:

- kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva kogu tema eluea jooksul,
- hindamine individuaalselt iga vara kaupa.

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega (oluline krediidiriski suurenemine - SICR). Olulise krediidiriski suurenemise hindamine baseerub kvantitatiivsetel ja kvalitatiivsetel indikaatoritel. Üheks SICR indikaatoriks on makseviivitused üle 30 päeva. Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Juhul kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine võrreldes esmase kajastamisega, kajastatakse eluea ECL ja finantsvara liigub faasi 2.

Faasi 1 kuuluvate finantsvarade allahindluse summa moodustab 12 kuu oodatava krediidikahjumi. IFRS 9 alusel mõjutab finantsvara klassifitseerumine esimesest faasist teisse faasi oluliselt allahindluse summa suurust. Finantsvaradel, millel on toimunud oluline krediitikvaliteedi halvenemine (liikumine 2 ja 3-sse faasi), arvutatakse oodatava krediidikahjumi kogu eluea kohta.

Maksejõuetus ehk „default“ on selline olukord, kus nõue vastab ühele või mitmele kriteeriumitele:

Kvantitatiivne kriteerium

- nõue on viivituses üle 90 päeva;

Kvalitatiivne kriteerium

- makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue, mis on mittetöötavas staatuses kuni paranemisaja lõpuni;
- leping on lõpetatud või lepingu tähtaeg lõppenud;
- lepingu vastaspoole vastu on algatatud pankrotiprotsess;
- pankadevaheliste nõuete puhul – kui pangapäeva lõpu seisuga ei toimunud päevasiseseid makseid vastavalt lepingule;
- muud kvalitatiivsed tegurid, mida peetakse asjakohasteks.

Laenud ja nõuded pankadele

Pank arvestab hoiuste paigutamisel pankade rahvusvahelist krediidireitingut (Standard& Poor's). Oodatud krediidikahjumi suuruse hindamise mudelis kasutatakse PD määra aluseks vastavat reitingut. Hoiused krediidasutustes jaotatakse faasidesse vastavalt panga reitingule. Kui krediidikahjumi järjekordse hindamise hetkeks viimati avaldatud vastava panga reiting on muutunud allapoole, klassifitseeritakse hoius vastavasse faasi. Kui krediidikahjumi järjekordsete hindamiste vahelise perioodi jooksul ilmneb asjaolu, mis võib mõjutada vastava panga finantsseisundit, siis selles pangas asuva hoiuse faasi võib muuta allapoole olenemata viimati avaldatud reitingust. Kui järgneva krediidikahjumi järjekordse hindamise kuupäevaks panga reiting, kuhu on paigutatud vastav hoius, on paranenud, faasis 2 asuv hoius liigub tagasi faasi 1 vastavalt muutunud reitingule. Kui hoius asub faasis 3, seda faasi 2 enam tagasi ei tõsteta, olenemata reitingust. Kui pank, kuhu hoius on paigutatud, ei oma rahvusvahelist reitingut, siis sellise panga finantsseisund hinnatakse eraldi kasutades hindamise hetkeks viimati avaldatud finantsinformatsiooni ning omistatakse hoiusele faas vastavalt selle hindamise tulemustele.

Oodatud krediidikahjumite hindamise reserv rahvusvahelist reitingut omavatesse pankadesse paigutatud hoiuste osas (nii gruppide kui ka üksikute hoiuste osas) arvutatakse alljärgneva valemi järgi:

$$ECL = PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski ehk maksejõuetuse realiseerumise tõenäosus, mis

väljendab faasi 1 hoiuste puhul järgmise 12 kuu jooksul kahjumi (12M EAD) esinemise võimalust ning faaside 2 ja 3 hoiuste puhul – kahjumi esinemise võimalust kuni tähtaja lõpuni (life-time EAD, k.a. juhul, kui hoiuse tähtaeg ületab 12 kuud).

LGD (Loss given default) - võimaliku krediitkahjumi osakaal hoiuse jäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Tagamata nõuete puhul LGD väärtuseks eeldatakse 100%.

EAD – hoiuse summa koos kogunenud intressiga.

Kirjel "**Sularaha ja hoiused keskpankades**" kajastatud finantsvarad on juhtkonna hinnangul oma olemusest madala krediidiriskiga ning selle oodatav krediitkahjum (ECL) on võrdne nulliga.

Andmeid vaadatakse regulaarselt üle ja uuendatakse vastavalt Standard&Poor's ja Fitch's raportile.

Laenud ja nõuded klientidele

Laenud klientidele jaotatakse kolmeks faasiks vastavalt finantsvarade krediitkvaliteedi muutumisele:

Faas 1

Faasi 1 kuuluvad lepingujärgselt toimivad laenud:

- Laenud alates arvelevõtmise hetkest
- Madala krediidiriskiga laenud (krediitklass mitte alla 2,49)*
- Risk pole oluliselt kasvanud – laenud, millel puuduvad märkimisväärsed krediitkvaliteedi halvenemise tunnused (laenud viivitusega või viivitusega kuni 30 päeva).

Oodatav kahjum arvutatakse varade kogumite kaupa.

* *Laenu krediitklass arvutatakse vastavalt lisas 4 "Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk" kirjeldatud valemitele ja põhimõtetele*

Faas 2

Faasi 2 kuuluvad alatoimivad (jälgimisnimekirjas olevad) laenud:

- Krediidirisk on arvelevõtmise hetkest oluliselt kasvanud (klassi kahanemine vähemalt 1,5 punkti võrra)
- Üle 30 päeva kestvad ja kuni 90 päeva maksehäired
- Bullet-laenud, mille tähtaeg üle 1 aasta
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue, mis on töötavas staatuses katseajal

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 2 (aga teised nõuded faasis 1) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 2 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised). Oodatav krediitkahjum arvutatakse sarnaste varade kogumite kaupa või individuaalselt iga vara kaupa.

Faas 3

Faasi 3 kuuluvad mittetoimivad laenud:

- Panga poolt üles öeldud lepingud ja on möödunud 14 kalendripäeva,
- Lepingu tähtaeg on lõppenud ja on möödunud 14 kalendripäeva,
- Üle 90 päeva viivitatud laenud,
- Makseraskuste tõttu restruktureeritud nõue mittetöötavas staatuses paranemisaja lõpuni

*

Kui nõue (või nõuete grupp) kliendile asub faasis 3 (aga teised nõuded muudes faasides) ning selle nõude (nõuete) summa on üle 20% kõigest bilansilistest nõuetest antud kliendile, siis automaatselt on faasis 3 kõik ülejäänud antud kliendi nõuded (bilansilised ja bilansivälised).

Vara allahindlus arvutatakse individuaalselt iga vara kaupa. Juhul, kui vastavalt laenude proviseerimise protseduurile arvutatud individuaalne allahindlus võrdub nulliga (ületagatud laen) või vähem kui faasis 1 või 2 olev provisjon, siis säilib faasis 3 minimaalseks individuaalseks allahindluseks nõude faasist 1 või 2 faasi 3 üleminekul faasis 1 või 2 olev provisjoni summa.

*Seisuga 31.12.2019 olid kõik makseraskuste restruktureeritud nõuded klassifitseeritud faasi 3. Juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut (laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3). Seisuga 31.12.2020 võivad esialgselt 3. faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“

Laen, mis asub faasis 3, võib tõsta tagasi faasi 1 või 2 ainult juhul, kui see laen vastab viivitatud nõude või makseraskuste tõttu restruktureeritud nõude väljumiskriteeriumitele sh vastav paranemis- ja katseaeg on möödunud. Faasist 2 faasi 1 laenu liikumine toimub automaatselt ilma katseajata, kui see jälle vastab faasi 1 kriteeriumitele.

Laenuportfell on jagatud järgmisteks gruppideks:

1. Erasikud ja juriidilised isikud;
2. Toodete kaupa

- laenud ja liisingud,
- krediitkaardid,
- faktooring,
- kiirliising.

Kuna panga ja liisingu laenuportfell on enamjaolt sarnaste kriteeriumitega ning nõuete maht on üsna väike, siis portfelli jagamine muudeks alamkategooriateks ei ole otstarbekas.

Laenude ja nõuete väärtuse languse arvutamise valem:

$$ECL = PIT PD * LGD * EAD, \text{ kus}$$

ECL (Expected Credit loss) – oodatav krediidikahjum.

PD (Probability of Default) - krediidiriski realiseerumise tõenäosus. Panga metoodika järgi see on regulatiivse PD tase ehk tsükli keskmine **TTC PD** (through the cycle). **PIT PD** (point-in-time) arvutatakse TTC PD korrutamisel makrokoefitsiendiga.

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust.

Krediidikohustuste PD määratakse kindlaks Panga juhtkonna hinnangu alusel, mis baseerub Standard&Poor's (S&P) poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikal ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

12-kuu TTC PD leidmiseks kasutatakse S&P poolt avalikustatud PD'd ning kalibreeritakse neid vastavalt panga ajaloolisele käitumisele.

Eluaegse TTC PD leidmisel lähtutakse toodete lepingute lõppemiseni järelejäänud keskmistest kaalutud tähtaegadest. Eluaegseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu ja

eraisikute nõuete gruppide jaoks. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

LGD (Loss given default) - võimaliku krediidikahjumi osakaal laenujäägist (%) krediidiriski realiseerumise korral. Esimeses faasis LGD määratakse tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR - siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus ning mis arvestab juhtkonna tuleviku väljavaatega. Teises faasis LGD määratakse ka tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR - siis arvutatakse iga laenu nõude LGD individuaalselt. Teises faasis kiirliisingute jaoks määratakse LGD tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis on arvutatud ajaloolise kiirliisingu statistika andmete analüüsi käigus ning kalibreeritud proviseeritud nõuete tagastamise protsendiga.

EAD – bilansiliste positsioonide puhul on laenu- või liisingujääk, arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutatud osad.

EAD – bilansiväliste positsioonide puhul on arvelduskrediidi, krediitkaardi või faktooringu limiitide kasutamata osad ja muud bilansivälised saldod (nt. sõlmitud laenulepingud, mis ei ole veel välja makstud) ja mis on korrigeeritud bilansiväliste kohustuste realiseerumise tõenäosusega. Bilansiväliste positsioonide EAD arvutamiseks on järgmine valem:

$$EAD = CCF \times (\text{Limiit} - \text{Positsioon}),$$

kus **CCF** (Credit Conversion Factor) on krediidikonversiooni faktor, mis näitab kasutamata limiidi osa kasutamise tõenäosust.

Krediidikonversiooni faktorite määrad põhinevad panga ajaloolistel andmetel erinevate bilansiväliste kohustuste liikide jaoks.

Arvutatud PD, LGD ja CCF määrad ja keskmised tähtajad kuuluvad regulaarsele ülevaatamisele ja ajakohasusele ning seejärel kinnitatakse Riskide ja kapitali juhtimise komitees.

Esimese ja teise faaside osas arvutatakse ECL kliendigruppide lõikes. Iga kogumi sees ECL arvutatakse iga laenu kohta eraldi, misjärel saadud summad liidetakse. See ei kajastu kliendi kaardil kui individuaalne allahindlus. *Individuaalne allahindlus* arvutatakse vastavalt Grupi protseduuri reeglitele. Oodatava kahjumi arvutamise metoodikas on need reeglid faasi 3 allahindluse arvutamiseks täiendavalt täpsustatud.

Laenude ja nõuete klientidele väärtuse individuaalset allahindlust hinnatakse vastavalt lisas 4 „*Riskijuhtimine. Krediidirisk*“ kirjeldatud põhimõtetele.

Tagatistega finantsvarade hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtuse miinus väljaostuga kaasnevad kulutuste arvutused näitavad rahavoogusid, mis võidakse saada nende varade realiseerimisel, sõltumata sellest, kas tagatiste väljaostmine on tõenäoline või mitte.

Nõuete mahakandmine

Üldjuhul kantakse laenu bilansist välja kui kõik põhjendatud ümberstruktureerimise või laenu tagastamise võimalused on ammendatud ja hilisem sissenõudmine on hinnatud vähetõenäoliseks. Laenu kantakse maha kasumiaruande kontol „Nõuete väärtuse langus“. Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad ning muutust on võimalik objektiivselt

seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus, vähendades allahindluse kontot.

Tulevikku vaatava informatsiooni, stsenaariumite ja hinnangute kasutamine allahindluste moodustamiseks

Hindamisemethodika eesmärk on kaardistada ettevaatavalt kohaliku majanduse ning ettevõtete tegevuskeskonda mõjutavaid tegureid ning arvestada nende mõju krediidiportfelli oodatava krediidikahjumi leidmisel. Makronäitajad peavad olema seotud nõuete grupi krediidiriski faktoritega ning kõige lähemalt iseloomustama panga allahindluste dünamikat.

Makronäitajate valimisel kasutati defaultide ja allahindluste statistilist ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. Tehtud analüüs näitas tugevat allahindluste seost SKP muutustega. Erasikute portfelli allahindluste ajalooline analüüs näitas, et panga portfelli puhul puudub korrelatsioon allahindluste ja töötuse määra vahel ning sellest tulenevalt ei ole otstarbekas erasikuid eristada. Lõpptulemusena on makronäitajatest valitud koguportfelli gruppidele ühine SKP muutuse näitaja. Muude näitajate kasutamine ei ole leidnud 2020. aastal põhjendust. Seega jäi 2020 aastal valik muutusetä. Täpsem informatsioon on toodud Lisas 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“.

Grupi portfelli on homogeeniselt seotud valitud makromajandusliku näitajaga. Juhtkond on kaalunud erinevate sektori-spetsiifilistega mõjudega arvestamist ning tulenevalt portfelli spetsiifikast hinnanud, et sellise detailsusega prognoosimine ei avaldaks olulist mõju ECLi lõpptulemusele. Portfellis ei ole selliste majandussektoritega seotud tooteid, mille puhul avaldaks valitud markomajanduslikindikaator vastupidist või ebaproportsionaalselt suurt/väikest mõju klientide finantsvõimekusele, või oleks oluliselt mõjutatud muude makromajanduslike teguritega, mis ei ole Grupi mudeli sisenditeks. Makronäitajate asjakohasust kuulub samuti regulaarsele ülevaatamisele. 2020 aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ning muutusi sisse ei viidud. Juhtkonna analüüsi kohaselt, vastav väide kehtib ka Covid-19 oludes.

IFRS9 standard ei anna kõiki kindlaid reegleid ECL arvutamiseks, vaid lubab olla tulevikku vaatavas informatsioonis paindlikum ning mitte rakendada seni kehtivaid meetmeid automaatselt. Võimalus on kasutada ka kvalitatiivseid hinnanguid ja ekspertarvamusi. Kuna praegune majandusolukord ei ole oma tavapärase muutuses vaid on suuresti sõltuv koroonaviiruse Covid-19 pandeemia mõjudest, kasutame rohkem eksperthinnangutel baseeruvat lähteplatvormi, mis on reaalsusele lähem kui matemaatiline mudel üksinda. Grupi poolt prognoositava SKP muutuste leidmiseks on kasutatud Eesti Panga poolt ilmunud prognoosi ning täiendavalt sisehinnanguid stsenaariumite kaalude leidmisel. Lisaks lähtuti näitajate leidmisel Covid-19 koroonaviiruse pandeemia teise laine võimalike mõjude taustast.

Prognoositud makronäitaja kaalutakse kolme stsenaariumitega: baas, positiivne ja negatiivne. Stsenaariumitele vastavad prognoositud SKP muutused ja stsenaariumite osakaalud (tõenäosused) leitakse statistilisel analüüsimisel ning Riskide ja kapitali juhtimise komitee poolt ülevaatamisel, kus antud näitajad ka kinnitatakse. Tegemist on juhtkonna olulise hinnanguga (Lisa 3 „*Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud*“).

Stsenaariumitega kaalutud prognoositud SKP muutuse näitaja on edasiseks sisendiks lõpliku makrokoefitsiendi leidmiseks tsükli keskmise PD näitaja arvestamisel ja portfelli ECL kohandamisel. SKP muutusest tulenevad makrokoefitsiendi muutused on seostatud ka maksimaalse fikseeritud SKP muutusega majanduskriisi ajal. Makrokoefitsiendi mõjul tsükli keskmised PD-d muutuvad nii suurendamise kui ka vähendamise suunas sõltuvalt sellest, kas majandus langeb või kasvab.

Ülevõetud vara

Ülevõetud varadena on kajastatud varad, mis on tagastatud lõpetatud laenu- ja liisingtehingutest. Tagatisvarad on bilansis kajastatud lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas vara soetusmaksumus või selle neto realiseerimismaksumus. Klientidelt tagasinõutud varad inspekteeritakse ning neile määratakse turuväärtus võttes arvesse vara tehnilist seisukorda. Kliendile nõude lepingulise jääkmaksumuse ja tagasinõutud varade netorealiseerimisväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruande kirjel „Nõuete ja realiseerimisel varade allahindluskulu“. Klientidelt tagasinõutud varade müügi tulem kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruande kirjel „Kasum vara müügist“ ja kujuneb lepingu objektiks oleva vara jääkväärtuse ja vara müügihinna vahest.

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande

Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real „Neto kasum/-kahjum õiglases väärtuses läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradelt ja –kohustistelt“. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Seisuga 31. detsember 2019 ja 31. detsember 2020 olid järgnevad Ettevõtte finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias (vt lk.24 „*Finantsinstrumendid. Liigitamine ja mõõtmine*“):

1. Muud nõuded klientidele (lisa 7)
2. Omakapitali instrumendid (lisa 8)

Klassifitseerimisel on arvesse võetud finantsvarade juhtimiseks ärimudelite hindamised ja finantsvarade rahavoogude hindamised, kas nad vastavad APIM nõuetele.

Kuld

Kuld on bilansis kajastatud vastavalt IAS2-le varuna. Kuld võetakse algselt arvele soetusmaksumuses ning seejärel hinnatakse igal bilansipäeval ümber õiglasesse väärtusesse (Tase 1) vastavalt Londoni börsi pärastlõunase kulla noteeringule („The London Bullion Market

Association“). Õiglase väärtuse muutumine on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel ”Muud tegevustulud” ja ”Muud tegevuskulud”.

Kinnisvarainvesteeringud

Maa või hoone, mis on soetatud renditulu teenimise või turuväärtuse tõusu eesmärgil ja mida ei kasutata Grupi enda majandustegevuses ega hoita müügiks tavapärase äritegevuse käigus, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna.

Kinnisvarainvesteeringud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest otseselt soetamisega seotud kuludest. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses, mis baseerub juhtkonna hinnangul tulenevalt sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnast, mis põhineb võrreldavatel tehingutel kinnisvaraobjektidega samas piirkonnas või investeeringu diskonteeritud tulevaste perioodide eeldatavatest rahavoogudest (vt lisa 10). Õiglase väärtuse määramisel võetakse arvesse kõiki investeeringu väärtust mõjutavaid tegureid, sh objekti asukoht, füüsiline seisund, eksisteerivad rendilepingud, turu üldine aktiivsus ja muud väärtust mõjutavad tegurid. Kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel lähtutakse objekti võimalikust parimast kasutusviisist. Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud ja haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel ”Muud tegevustulud” ja ”Muud tegevuskulud”.

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real „Kinnisvara ümberhindlus“.

Finantskohustused

Finantskohustuste hulka kuuluvad klientide deposiidid, teiselt pangalt võetud laen, allutatud kohustused ja muud kohustused. Grupp klassifitseerib kõik finantskohustused kategooriasse „Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustused“.

Võlgnevused klientidele

Deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Võlgnevused klientidele“, tekkepõhiselt arvestatud intressid kajastatakse vastaval kohustuse kirjel. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruande real „Intressikulu“.

Võlgnevused krediidasutustele, sihtotstarbelised ressursid ja allutatud kohustused

Võlakohustused võetakse esialgselt arvele õiglases väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Võetud laene kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit; laekunud summade (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades efektiivset intressimäära. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt oodatavat tulevast rahavoogu läbi tähtaja bilansilise väärtuseni. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“. Valitsuse laenufondide (Maaelu Edendamise SA, KredEx SA) sihtotstarbelise ressursina saadud rahalised vahendid näidatakse bilansis kohustustekirje „Muud võlad“ koosseisus. Allutatud kohustused näidatakse bilansis kohustustekirje „Allutatud kohustused“ koosseisus (kohustused, mille esialgne tähtaeg on vähemalt viis aastat ning Panga pankroti korral makstakse see tagasi pärast kõigi teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist).

Rendiarvestus

Grupp kui rendileandja

Kapitalirent

Grupi liisingtegevus koosneb põhiliselt kapitalirendi tehingutest. Rendileping liigitatakse kapitalirendiks, kui sellega antakse üle kõik alusvara omandiga seotud riskid ja hüved. Grupp kajastab kapitalirendi tingimustel hoitavat vara oma finantsseisundi aruandes ja esitab selle laekumata nõudena summas, mis võrdub rendi netoinvesteeringuga. Rendimaksete netoinvesteeringu mõõtmises hõlmatud rendimaksete hulka kuuluvad järgmised maksed alusvara kasutusõiguse eest rendiperioodi jooksul, mis ei ole rendiperioodi alguseks laekunud:

- a) fikseeritud maksed (sealhulgas sisuliselt fikseeritud maksed), millest on maha arvatud tasumisele kuuluvad rendisoodustused;
- b) muutuvad rendimaksed, mis sõltuvad indeksist või kursist, mida mõõdetakse algselt indeksi või intressimääraga alguskuupäeva seisuga;
- c) kõik jääkväärtuse tagatised, mida rentnik, üürnikuga seotud osapool või üürileandjaga mitteseotud kolmas isik annavad rendileandjale, kes on rahaliselt võimeline täitma tagatisega seotud kohustusi;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui optsiooni kasutamine rentniku poolt on piisavalt tõenäoline; ja

e) trahvi maksmine rendi lõpetamise eest, kui rendi tähtaeg peegeldab seda, et rentnik kasutab rendilepingu lõpetamise võimalust.

Grupp kajastab finantstulu rendiperioodi jooksul vastavalt mustriale, mis peegeldab rendileandja poolt renti tehtud netoinvesteeringu püsivat perioodilist tootlust.

Grupp kui rentnik

Grupi kui rentniku rendiarvestus

Grupp kasutab renti peamiselt hoonete/ruumide rentimiseks. Alates 01.01.2019 elimineeris IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 „Rendid“ ning Grupp kajastab liisinguid kasutusõiguse varadena ning vastavaid kohustusi kuupäeval, mil algas kontserni õigus liisitud vara kasutada. Iga liisingumakse jaotatakse kohustise ja finantskulu vahel. Finantskulu kajastatakse rendiperioodi kasumiaruandes nii, et intressimäär oleks igal osaperioodil kogu rendiperioodi jooksul kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Rendikohustisi kajastatakse algselt rendimaksete nüüdisväärtuses. Rendikohustused hõlmavad järgmiste rendimaksete nüüdisväärtust:

- a) püsimaksed (sealhulgas sisuliselt püsimaksed), millest on maha arvatud saadavad rendisoodustused;
- b) muutuv rendimakse, mis põhineb indeksil või intressimääral;
- c) summad, mis rentnik eeldatavasti maksab jääkväärtuse tagatiste alusel;
- d) ostuoptsiooni kasutamise hind, kui on piisavalt kindel, et rentnik seda optsiooni kasutab; ja
- e) trahvimaksed rendilepingu lõpetamise eest, kui rendiperioodis on näha, et rentnik võib seda võimalust kasutada.

Rendimaksed diskonteeritakse kasutades rendilepingus sätestatud intressimäära. Kui seda määra ei ole võimalik hõlpsasti kindlaks määrata, kasutatakse üürniku alternatiivset laenuintressimäära ehk määra, mida üürnik peaks maksma, et laenata vahendid, mida oleks tarvis sarnase väärtusega vara omandamiseks sarnases majanduskeskkonnas ning sarnastel tingimustel.

Pärast jõustumise kuupäeva peab üürnik rendikohustist kajastama:

- (a) suurendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks rendikohustise intressi;
- (b) vähendades bilansilist väärtust nii, et see peegeldaks tehtud rendimakseid; ning
- (c) mõõtes bilansilist väärtust uuesti nii, et see oleks kooskõlas mis tahes ümberhindamiste või muudatustega rendilepingus (näiteks muudatused rendi tähtajas, alusvara ostuvõimaluse hindamises, summades, mille maksmist eeldatakse jääkväärtuse garantii alusel, tuleviku üürimaksetes, mis tuleneb muutustest indeksis või määras, mida kasutatakse nende maksete kindlaks määramiseks, sealhulgas näiteks muudatustest üürituruhindades vastavalt üürituru ülevaatele ning ujuvatele intressimääradele, või korrigeeritud sisuliselt fikseeritud rendimaksetega (maksed struktureeritakse muutuvate rendimaksetena, kuid maksed tegelikult ei varieeru ning need maksed sisaldavad muutuvaid punkte, millel pole majanduslikku sisu).

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses. Kasutusõiguse vara soetusmaksumuse moodustavad:

- (a) rendimaksete nüüdisväärtus;
- (b) mistahes rendimaksed, mis on tehtud enne jõustumise kuupäeva ning millest arvatakse maha mistahes saadud rendisoodustused;
- (c) mis tahes esmased otsesed rendilevõtja poolt kantud kulutused; ning
- (d) eeldatavad kulud, mida rendilevõtja peab kandma alusvara lammutamisel ja eemaldamisel, selle asukoha platsi taastamisel või alusvara taastamisel seisundisse, mida nõuavad rendilepingu tingimused, välja arvatud siis, kui selliseid kulusid kantakse varude soetamiseks. Rendilevõtja

kajastab nende kulutuste kohustuse kas jõustumise kuupäeval või kindlal perioodil alusvara kasutamise tagajärjena.

Jõustumise kuupäeval kajastatakse kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- (a) millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused; ning
- (b) mida korrigeeritakse lähtudes rendi kohustise bilansilise väärtuse muutustest tulenevalt ümberhindamistest rendilepingu muudatustest.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse lineaarselt kas vara kasuliku eluea või rendiperioodi jooksul, olenevalt kumb on lühem. Rendiperioodi määramisel võtab kontserni juhtkond arvesse kõiki fakte ja asjaolusid, mis loovad majandusliku stiimuli pikendamisvõimaluse kasutamiseks või lõpetamisvõimaluse mittekasutamiseks. Pikendusoptsioonid (või perioodid pärast lõpetamise optsiione) arvestatakse rendiperioodi sisse ainult juhul, kui eksisteerib piisav kindlustunne, et rendilepingut pikendatakse (või ei lõpetata). Hinnang vaadatakse üle siis, kui leiab aset oluline sündmus või oluline muutus asjaoludes, mis mõjutab seda hinnangut ja mis on rentniku kontrolli all.

Lühiajalise rendi ja väheväärtuslike varade rendiga seotud maksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna lineaarselt. Lühiajaline rent on selline, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem. Väheväärtuslikud varad hõlmavad IT tehnikat ja väiksemaid kontorisisustuse esemeid, mille väärtus on alla 5 tuhande euro.

Materiaalne põhivara

Põhivarana on finantsseisundi aruandes kajastatud ehitised, sõidukid, kontoritehnika, parendused renditud põhivarale ja muud pikaajalise kasutuseaga varad. Põhivaraks loetakse vara, mille kasutusiga on üle 1 aasta.

Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a. tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise kriteeriumitele (s.h. tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse edaspidi nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Põhivara kulumit on arvestatud lineaarsel meetodil põhivara hinnangulise kasutusea järgi järgnevalt:

Ehitised	50 aastat
Sõidukid	6 aastat
Kontoritehnika	3-10 aastat
Rendipindade parendused	lähtudes rendilepingu tähtajast

Kasum ja kahjum põhivara müügist kajastatakse tehingu toimumise hetkel.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalse põhivara kuuluvad:

- asutamisväljaminekud,
- tarkvara,
- arenguväljaminekud,
- ostetud kontsessioonid, patendid, litsentsid, kaubamärgid jne. firmaväärtus.

Asutamisväljaminekud on majandusüksuse asutamisega seotud kapitaliseeritud väljaminekud, sealhulgas juriidilise ekspertiisi ja audiitori tasud, riigilõiv jms. asutamisega otseselt seotud väljaminekud. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Arenguväljaminekud kapitaliseeritakse ainult sel juhul, kui arenguprojekti teostamiseks on olemas vajalikud ressursid ja on tõenäoline, et nende väljaminekute tulemuseks on tulu. Amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul, erandjuhul vastavalt kasulikule elueale.

Ostetud kontsessioonide, frantsiiside, patentide, litsentside ja kaubamärkide soetusväljaminekud amortiseeritakse üldjuhul kuni 5 aasta jooksul. Erandjuhul võib amortisatsiooniperiood olla kuni 20 aastat, kuid ei või ületada soetatud õiguse kestvuse perioodi.

Firmaväärtus on majandusüksuse ostmisel ostuhinna ja ostetud netoaktivate reaalkäiväärtuse vahe. Firmaväärtus amortiseeritakse kuni 5 aasta jooksul.

Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses ja amortiseeritakse lineaarselt.

Vara väärtuse langus

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid, mis viitavad soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara, materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse langusele. Juhul, kui Panga juhatusel on kahtlusi mõne varaobjekti väärtuse langemise suhtes alla selle bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara väärtuse test.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara vara väärtuse testi käigus leitakse vara kaetav väärtus. Juhul, kui väärtuse test ei ole teostatav üksiku varaobjekti osas, viiakse väärtuse test läbi väikseima varade grupi, kuhu see vara kuulub, ehk raha teeniva üksuse kohta.

Immateriaalne põhivara

Määramata kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade (sh firmaväärtus) puhul kontrollitakse kord aastas vara väärtuse langust, võrreldes vara bilansilist maksumust kaetava väärtusega.

Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele kumb on kõrgem. Kasutusväärtus on vara kasutamisest ja kasutusjärgsest müügist eeldatavalt saadavate rahavoogude nüüdisväärtus, kasutades diskontomäärana sarnase riskitasemega investeeringute oodatavat tulusust.

Vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele juhul, kui vara kaetav väärtus on väiksem selle vara bilansilisest jääkmaksumusest. Allahindlus kajastatakse tekkepõhiselt aruandeperioodi kasumiaruandes kuluna. Alla hinnatud varade osas hinnatakse igal bilansipäeval, kas vara kaetav väärtus on tõusnud ja selleks viiakse läbi vara väärtuse test. Kui vara väärtuse testi tulemusel ilmneb, et vara kaetav väärtus on tõusnud ja varasema allahindluse kajastamine ei ole enam põhjendatud, siis suurendatakse vara bilansilist maksumust. Bilansilise maksumuse ülempiiriks on

vara jääkmaksumus, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsel perioodil normaalset amortisatsiooni.

Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes kulu vähendamisenä.

Tulumaks

Ettevõtte tulumaks

1. aprillist 2018 on krediitdiasutuste kvartali raamatupidamisliku kasumi ettevõtte tulumaksu määr 14%. Tulumaks tuleb tasuda järgneva kvartali kolmanda kuu 10. päevaks. Kui kasum on jaotatud, tuleb maksta veel täiendavat tulumaksu kuni 6%, mis teeb maksumääraks kokku kuni 20%. Lisamaksu määr onoleb dividendimaksete korrapärasusest. Kui dividende ei maksta, ettemakstud maksu ei tagastata. Kvartalikasumilt tasutavat ettevõtte tulumaksu kajastatakse jooksva aasta tulumaksukuluna. Kvartalikahtumist tulenev edasilükkunud tulumaksuvara (ja edasilükkunud maksutulu) kajastatakse ainult juhul, kui on tõenäoline, et 19 järgneva kvartali jooksul teenib ettevõtte nende kahtumite katmiseks maksustatavat kasumit.

Seisuga 31.12.2020 (samuti seisuga 31.12.2019) Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahtumitelt summas 215 tuhat eurot.

Seisuga 31.12.2020 bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust Grupi vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel või kapitali vähendamisel. Väljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise või muude omakapitali vähendavate väljamaksete tegemise hetkel kasumiaruandes kuluna.

Dividendide väljamaksmisel tasumisele kuuluvat tulumaksu vähendatakse tüürettevõtelt saadud dividendidelt arvutatud 20/80 suuruse osa võrra.

Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäärä 14/86. Seda soodsamat maksumäärä saab kasutada dividendimaksetele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääräga.

Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Finants- ja tegevusgarantiid

Finantsgarantiid on lepingud, mis nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist garantii saajale talle tekitatud kahtu hüvitamiseks, kui konkreetne võlgnik ei ole teinud makseid tähtaegselt, vastavalt võlakohustuste tingimustele. Finantsgarantiid võetakse finantsaruannetes algselt arvele õiglases väärtuses garantii andmise päeval. Seejärel kajastatakse garantiist tulenevaid kohustusi garantii jääkväärtuses tulenevalt sellest, kumb on kõrgem, kas amortiseerimata teenustasud või moodustatud eraldis vastavalt IAS 37, lähtudes ettevõtte kogemusest ja juhtkonna hinnangust. Koondkasumiaruandes kajastatakse garantii eluea jooksul garantiilt lineaarselt teenitud teenustasutulu. Garantiikohustuse tasumiseks väljamakstavad summad kajastatakse bilansis eraldisena kuupäeval, mil selgub, et on tõenäoline, et garantii kuulub väljamaksmisele.

Tegevusgarantiid on lepingud, mis pakuvad kompensatsiooni juhul, kui teine osapool ei suuda täita lepingulisi kohustusi. Sellised lepingud kannavad lisaks krediidiriskile ka mitte-finantsilist tegevuse riski. Tegevusgarantiid võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis tavapäraselt

võrdub saadud teenustasudega. Tasude summa amortiseeritakse lineaarselt lepinguperioodi vältel. Iga aruandeperioodi lõppedes hinnatakse tegevusgarantiid algselt arvele võetud tasude amortiseerimata jäägi ulatuses. Kui Grupil on lepinguline õigus kliendilt sisse nõuda garantiilepingu alusel täitmiseks kulunud summasid, võetakse sellised summad garantii saajale rahalise kahju korvamise hetkel arvele kui laenuõuded.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad ettevõtte senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad varast loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolale. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldisi ei moodustata tulevaste perioodide kahjumite katmiseks. ECL bilansivälistelt positsioonidelt kajastatakse eraldisena, st finantsseisundi aruandes kui kohustust.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Kui ettevõtte on vastutav ühiselt või eraldi vastutav osalise kahju katmise eest, siis kajastatakse see ülejäänud osa kahjust, mille katmise eest on vastutavad teised osapooled tingimusliku kohustusena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgsest ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata) (vt lisa 13).

Töötajate hüvitised

Grupp ei paku oma töötajatele eraldi pensioniskeeme ega muid pensionihüvitisi. Grupil on kohustus maksta jooksvalt riikliku pensionifondi osamakseid, mis moodustavad osa sotsiaalmaksu kulust.

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele tulenevalt kas kontserni otsusest lõpetada töösuhe töötajaga enne tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või töötaja otsusest aktsepteerida vabatahtlikult töösuhete lõpetamist vastutasuks nende hüvitiste eest. Kontsernis kajastatakse töösuhete lõpetamise hüvitisi siis, kui kontsern suudab tõendada, et on võtnud endale kohustuse kas lõpetada töösuhe töötaja(te)ga vastavalt ametlikule üksikasjalikule plaanile töösuhete lõpetamiseks

ja puudub reaalne võimalus seda tagasi võtta või maksta töösuhte lõpetamise hüvitisi pakkumise tulemusel, mille eesmärgiks oli võimaldada vabatahtlikku töölt lahkumist. Kui töösuhte lõpetamise hüvitis kuulub väljamaksmisele hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva, on hüvitisi diskonteeritud selle nüüdisväärtuseni.

Tulude ja kulude kajastamine

Tulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile ning tulu on usaldusväärselt määratav. Tulu Grupi tavapärase äritegevuse käigus osutatud teenuste eest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit.

Efektiivse intressimäära meetod on finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Efektiivse intressimäära arvutamisel hindab ettevõtte rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on efektiivse intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised.

Liisingitegevuse finantstulu („Muu samalaadne tulu“, vt Lisa 17) jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama.

Teenustasutulu all kajastatakse grupi tavapärase tegevuse raames osutatud teenuste eest saadud või saadaoleva müügitulu õiglasel väärtuses. See ei rakendu müügitulule rendilepingutest ja finantsinstrumentidest või teisest lepingulistest kohustustest, mis on IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ rakendusallas.

Tasud, mida võetakse arvesse korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsinstrumendi efektiivse intressimäära arvutamisel, jaotatakse instrumendi eeldatava tähtaja peale rakendades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse neto intressituluna.

Teenustasutulu kajastatakse lineaarselt kogu teenuse osutamise perioodi jooksul, kui klient samaaegselt saab ja tarbib Grupi tegevusest tulenevaid eeliseid. Muutuvtasu kajastatakse selles ulatuses, mille osas on tõenäoline, et tagasipööramist ei toimu.

Muud teenustasu tulu kajastatakse hetkel, mil Grupp täidab oma täitmiskohustuse, mis tavaliselt toimub selle aluseks oleva tehingu teostamisel. Saadud või saadav tasu väljendab tehingu hinda konkreetsete täitmiskohustuste teenuste eest. Peamised teenustasude tüübid on kirjeldatud allpool (vt ka Lisa 19, 21):

- Ülekanded: kajastatakse konkreetse ajahetkel (*point in time*)
- Konto hooldustasu: kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*)
- Pangakaardid: lepingu- ja hooldustasud kajastatakse perioodi jooksul, millal teenust osutatakse (*over time*), muud - kajastatakse konkreetse ajahetkel (*point in time*)
- Valuutavahetustehingute tulu: kajastatakse konkreetse ajahetkel (*point in time*)

Kulud, mis on otseselt seotud teenustasutulude genereerimisega, kajastatakse kui teenustasukulud.

Makstud teenustasud ja muud kulud kantakse kuludesse nende toimumise hetkel.

Valuutavahetustehingute puhastulu kajastatakse real "Neto kasum/kahjum finantstehingutelt" saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtuses; see tekib kursivahena arvestusvaluuta ja muude valuutade vahelistes vahetustehingutes.

Reservkapital

Reservkapital on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Uued finantsaruandluse standardid ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2020:

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Juhtkond on hinnanud, et standardi muudatused ei mõjuta Grupi finantsaruandeid.

IAS 1 ja IAS 8 muudatused „Olulisuse mõiste“

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasneva selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Juhtkond on hinnanud, et standardi muudatused ei mõjuta Grupi finantsaruandeid.

IFRS 16 muudatused „COVID-19 tingitud rendisoodustused“

Muudatused annavad rendilevõtjatele (mitte rendileandjatele) vabastuse vabatahtliku erandi vormis hindamaks, kas COVID-19 tingitud rendisoodustus käsitleda rendilepingu muudatusena või mitte. Rendilevõtja võib kajastada rendisoodustuse selliselt, nagu tegemist ei oleks rendilepingu muudatusega. Paljudel juhtudel toob see kaasa rendisoodustuse kajastamise muutuva rendimaksena. Praktiline abinõu kehtib ainult rendisoodustele, mis tekkisid COVID-19 pandeemia otsese tagajärjena juhul, kui kõik alljärgnevatest tingimustest on täidetud: rendimaksede muutuse tulemusena on muudetud rendi kogutasu olulises osas sama või väiksem tasust, mis kehtis vahetult enne muudatust; rendimaksede vähendus mõjutab ainult makseid esialgse maksetähtajaga kuni 30. juuni 2021; muid olulisi muudatusi rendilepingu tingimustes ei tehta. Kui rendilevõtja otsustab rendilepingutele praktilist abinõu rakendada, siis peab ta seda rakendama järjepidevalt sarnaste omadustega ja sarnastes tingimustes rendilepingutele. Muudatust tuleb rakendada tagasiulatuvalt vastavalt standardile IAS 8, kuid rendilevõtjalt ei nõuta eelmiste perioodide korrigeerimist ega

IAS 8 paragrahvis 28(f) sätestatud avalikustamist. Juhtkond on hinnanud, et standardi muudatused ei mõjuta Grupi finantsaruandeid.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2020 algaval aruandeaastal, ei ole olulist mõju Grupile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2021 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IAS 1 muudatused „Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks”

(rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt)*

Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõtte on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheteistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõtte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi, laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõtte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. „Arveldus“ on defineeritud kui kohustuse tasumine sularahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumendis. Grupp hetkel hindab muudatuste mõju Grupi finantsaruannetele.

**IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020.aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhistest tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks*

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Lisa 3. Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud

Konsolideeritud finantsaruande esitamine vastavalt Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, eeldab juhtkonnapoolsete hinnangute andmist ning eelduste tegemist, mis mõjutavad aruande kuupäeva seisuga kajastatud varasid ja kohustusi ning nendega seotud tulusid ja kulusid, samuti tingimuslike varade ja kohustuste avalikustamist. Kuigi mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad põhinevad juhtkonna teadmistel ja hinnangul, mis on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, võivad tegelikud tulemused nendest hinnangutest erineda. Täpsem hinnangute ülevaade on toodud vastavate arvestuspõhimõtete või lisade all.

Antud hinnanguid kaalutakse pidevalt ajaloolise kogemuse ja muude tegurite põhjal, sh. ootused tuleviku sündmuste kohta, mida on antud tingimustes mõistlikeks hinnatud. Muutused hinnangutes võivad omada olulist mõju selle perioodi finantsaruannetele, mille hinnanguid muudeti. Juhtkond usub, et aluseks olevad eeldused on kohased ning nende põhjal koostatud Grupi majandusaasta finantsaruanded kajastavad Grupi finantsseisundit ja majandustulemusi õigesti ning õiglaselt.

Olulisi hinnanguid on kasutatud eelkõige järgmistes valdkondades:

- Laenude ja nõuete allahindlused, sh. tagatiste õiglase väärtuse hindamine (Lisa 2, 3, 4, 7)
- Kinnisvarainvesteeringute õiglane väärtus (Lisa 4, 10)
- Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus (Lisa 4, 8, 13)

Laenude ja nõuete allahindlused

Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid oodatava krediidikahjumi (ECL) arvutamisel, sisalduvad:

- krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3;
- ECL arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu:
 - ühiste (kaalutud) eluagsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga. Eluagseid PD-d arvutatakse eraldi juriidiliste isikute, kiirliisingu ja eraisikute nõuete gruppide jaoks;
 - stsenaariumite rakendamine ECLi prognoosimisel;
- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike näitajate valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine;
- ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.

Kasutatud mudelit ei muudetud võrreldes 2019. aastaga. Vaadati üle mudeli sisendid ja parameetrid ning vajadusel muudeti neid tavaprotsessi käigus (makromajanduslike parameetrite prognoosid). COVID-19 mõjudega on arvestatud nii krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamisel kui ka maksejõuetuse tõenäosuse ja kahjumäärade prognoosimisel (sh läbi makromajanduslike prognooside inkorporeerimise).

Oodatava krediidikahjumi (ECL) arvutamise ja hindamise mudel vajab oma iseloomult mitmetes aspektides juhtkonna hinnangute kasutamist (vt ülal ja viidatud lisades). Mudeleid, hinnanguid ja

sisendeid vaadatakse üle regulaarselt Grupi kindlaks määratud töötajate poolt ning kinnitatakse juhtkonna poolt. Allpool on toodud peamiste hinnangute mõju sensitiivsusanalüüs.

Maksejõuetuse mõiste:

Maksejõuetuse mõiste täpsustamise tagajärjel oli makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete käsitlemine muudetud.

Seisuga 31.12.2019 olid kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded klassifitseeritud faasi 3, kuid juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut. Seisuga 31.12.2020 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Kirjeldatud käsitlemise täpsustus ei avaldanud mõju nõuete allhindluse tulemusele seisuga 31.12.2020, kuna ülalpool toodud tunnustega nõudeid ei esinenud.

SICR:

Oluliseks mõisteks on vastavalt IFRS 9-le krediidiriski oluline suurenemine (SICR) ja selle hindamine vajab ka olulisi hinnanguid. Igal bilansipäeval hindab Grupp kas krediidirisk on oluliselt suurenenud võrreldes esmase kajastamisega, võttes arvesse finantsinstrumendi eluea maksejõuetuse tõenäosuse muutust ja kasutades selleks kriteeriume, mis on kasutusel ka Grupi riskijuhtimise protsessides (krediidiriski juhtimise põhimõtted ja kriteeriumid on toodud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“ ja lisas 4 „*Riskijuhtimine. 4.1. Krediidirisk*“).

Krediidiriski oluline suurenemine väljendub muutuses eluea maksejõuetuse tõenäosuses (PD), võrreldes bilansipäeval stsenaariumitega kaalutud eluea PD muutust stsenaariumitega kaalutud esmase kajastamise eluea PD-ga. Sisemise meetoodika kohaselt tähendab see nõude krediidiklassi kahanemist vähemalt 1,5 punkti võrra.

Grupp on teinud sensitiivsusanalüüsi ECLile mõju suhtes (seisuga 31.12.2020), kui SICRi kriteeriumid oleks nõude krediidiklassi kahanemine 1) 1 punkti võrra; 2) 2 punkti võrra. Tulemuseks on allahindluste 1) suurenemine 70 tuhat eurot võrra; 2) vähenemine 4 tuhat eurot võrra.

Grupi nõuded klientidele seisuga 31.12.2020 sisaldavad olulises summas (2 978 tuhat eurot) nõuet kliendi vastu, mis klassifitseerub 1 Faasi Grupi sisemise meetoodika kohaselt. Juhtkond näeb, et alternatiivsel tõlgendusel võib nõuet klassifitseerida ka 2. või isegi 3. Faasi. Juhtkond on teinud läbi sensitiivsusanalüüsi ja viinud läbi nõude individuaalset hindamist nagu juhul kui see sattuks 3 Faasi – sellisel juhul, Grupi ECL seisuga 31.12.2020 oleks 55 tuhat eurot kõrgem (erinevate stsenaariumite kaalutud keskmine allahindlus).

PD:

PD aluseks on kliendile omistatud riskiklass. Kaalutud keskmisi 12-kuu ja eluagseid PD-määrad kinnitatakse juriidiliste isikute ja eraisikute riskiklasside lõikes ning need arvestavad juhtkonna hinnangul gruppides olevate toodete erineva elueaga.

Sensitiivsusanalüüs ECLile mõju suhtes PD määrade suhtelisel muutumisel +/-10% võrra andis tulemusena samasuunaline allahindluste muutumine +15/-15 tuhat eurot võrra, siinjuures 12 kuu ja eluagsele ECL'ile mõju on vastavalt +/-6 tuhat eurot ja +/-9 tuhat eurot.

LGD:

LGD aluseks on vastav tagatise reiting.

Kui LGD määrad oleks 10% võrra suuremad/väiksemad (suhtelisel muutumisel), siis ECL oleks vastavalt 15 tuhat eurot suurem/15 tuhat eurot väiksem.

Makromajanduslike indikaatorite valik:

Makronäitajate valimisel kasutati default'ide ja allahindluste statistilist ja korrelatsioonianalüüsi ning Eesti pangandusturu benchmarking analüüsi. Tehtud analüüs näitas tugevat allahindluste seost SKP muutustega. Muude näitajate kasutamine ei ole leidnud põhjendust. 2020 aastal makronäitajate valik oli asjakohasuse seisukohalt üle vaadatud ning jäi muutusetä.

Juhtkonna hinnangul portfelli on homogeenselt seotud valitud makromajandusliku näitajaga. Juhtkond on kaalunud erinevate sektori-spetsiifilistega mõjudega arvestamist, kuid sellise detailsusega prognoosimine ei avaldaks olulist mõju ECLi lõpptulemusele, tulenevalt portfelli spetsiifikast.

Erinevate stsenaariumite kaalumise tulemusena leitud makromajanduslik koefitsient kasutatakse portfelli ECLi kohandamiseks. Juhtkonna hinnangul, ühise koefitsiendi rakendamine tervele portfelli on asjakohane, kuna portfelli spetsiifikast tulenevalt on stsenaariumite realiseerumise tõenäosus erinevate nõuete gruppide puhul olulises osas sama.

Sensitiivsusanalüüs makromajandusliku koefitsiendi muutumisele tundlikkuse suhtes näitas, et selle koefitsiendi muutumisel +/-10% võrra oleks mõju ECLile vastavalt +15/-15 tuhat eurot võrra allahindluste muutumine.

Muud hinnangud:

Vahendite paigutamisel teistesse pankadesse 2020. aastal hindas juhtkond Venemaa vastu kehtestatud sanktsioonide otsest mõju. Seoses sellega on seisuga 31.12.2020 (samuti seisuga 31.12.2019) kõikide Venemaa pankade positsioonide vastu rakendatud riskikaal 100% (lisa 6).

Vastavalt IAS 40-le hinnatakse igal bilansipäeval õiglase väärtuse meetodil kajastatud kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtust, peegeldamaks bilansipäeval eksisteerivaid turutingimusi. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. „Huvitatud müüja“ ei ole sundmüüja, kes on valmis müüma iga hinna eest. Õiglase väärtuse parimaks indikatsiooniks on aktiivse turu hind sarnastele kinnistutele sarnases asukohas ja olukorras (lisa 4, 10).

Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hindamisel arvestas juhtkond muuhulgas peale bilansipäeva sõlmitud müügilepingutega. Ühe Grupi objekti osas mis asub Viimsis (vt Lisa 10) sai sõlmitud võlaõiguslik müügileping – juhtkonna hinnangul on tõenäoline tehingu realiseerumine vastavalt võlaõigusliku lepingu tingimustele. Kuna tegemist on mitme-etapilise lepinguga, on kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2020 arvestatud raha ajaväärtusega ning tulevased rahavood diskonteeriti nüüdisväärtusse. Kasutatud diskontomäär (2.1%) on oluline juhtkonna hinnang ning selle määramisel on lähtutud kinnisvaraobjekti spetsiifikast ja tehingu nüanssidest. Diskontomäära muutumisel +/-0.5% võrra oleks kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtus vastavalt -104 /+108 tuhat eurot väiksem/suurem.

Lisa 4. Riskijuhtimine

Riskide juhtimise üldpõhimõtted

Panga tegevus on seotud riskide võtmisega ja seega on ka riskide juhtimine AS TBB panga üks põhitegevusi. Riskina käsitletakse krediitdiasutuse äritegevusest tõenäosuse alusel tulenevalt nii sise- kui välissündmustest põhjustatud võimalikku negatiivset kõrvalekallet oodatava finantstulemuse suhtes. Kõikide riskitüüpide ja nende profiilide kajatamise ning nende baasil kapitali adekvaatsuse hindamise järjepidevus tagatakse nende juhtimiseks loodud protsesside raames. Protsessi tervik võimaldab hinnata Grupi kõikide riskide koonddaset ning määrata kapitalivajadus, selle tõhus ja kuluefektiivne kasutamine ja tagada miinimum kapitalinõete täitmine

Riskide juhtimine nii juhatuse kui nõukogu poolt kinnitatud strateegiate, poliitikate, meetodikate jmt regulatsioonidega on krediitdiasutuse juhtimissüsteemi lahutamatuks osa, mis tuleneb Eesti seadusandluse nõuetest (sh Krediitdiasutuste seadusest), Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013 (CRR) ja direktiivist (CRD IV), Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja teiste järelevalveorganite normatiivnõuetest. Riskide juhtimise protsess hõlmab kõiki tegevusi riskide ennetamisel, tuvastamisel, mõõtmisel, analüüsil, maandamise meetmetel, riskikontrollil ja järelkontrollil. Eelnimetatud tegevusi kajastatakse regulaarses aruandluses. Riskide juhtimise protsess kui tervik ja selle erinevad osad kuuluvad regulaarse ülevaatuse alla.

Üldise riskivalmiduse kajastamiseks, mida AS TBB pank on valmis võtma, võimaldavad riskijuhtimises kasutatavad meetodikad mõõta tegelikku riskide taset võrdluses lubatud piirimääradega. Erinevate riskidega seotud üksustele etteantud piirmäärad on täiendavate alamjaotustega, mille eesmärgiks on aktsepteeritava riskitaseme hoidmine sätestatud riskiisu raames ja et tagada varakult riskiolukorra tuvastamine ja reageerimine. Riskiisu ja taluvuse raamistik ning riskijuhtimise meetodikad vaadatakse üle kord aastas koos äritegevuse planeerimise ning eesmärkide seadmisega.

Riskiliikidest eristatakse krediidi-, turu-, likviidsus- ja operatsiooniriski. Iga riskiliik koosneb täiendavalt iseseisvatest mõõdetavatest alaliikidest, mis sõltuvad krediitdiasutuse suurusest, äristrateegiast ja äritegevuse mastaabist.

Riskijuhtimist teostatakse järgmiste juhtimistasemetega lõikes:

- Panga nõukogu
- Panga juhatus
- erinevad riskikomiteed, -grupid ja vastutavad töötajad, sh.:
 - Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee
 - Krediidikomitee
 - Riskide ja kapitali juhtimise komitee
 - Talitluspidevuse protsessi juhtimise komitee
 - Riskijuhid
 - Riskikontrolli juht
- Siseauditi osakond

Riskijuhtimise süsteem on üles ehitatud 3 kaitseliini baasile, mille tulemusel on riskide võtmine, juhtimine ning siseaudit teineteisest rangelt eraldatud.

1. kaitseliin – riskide võtmine. Äriüksuste eesmärgiks on tulususe ja riski optimaalse tasakaalu ning sätestatud ärieesmärkide saavutamine, võetud riskide monitoorimine, osalemine riskide identifitseerimises ning hindamises, normatiiv- ning regulatiivsete dokumentide nõuete järgimine,

k.a. riskijuhtimise osas kogu tehingu eluea jooksul. Äriüksused peavad tagama, et nende tegevus oleks vastavuses kehtivate reeglitega.

2. kaitseliin – äritegevusest sõltumatu riskijuhtimine. Riskijuhtimise funktsioon näeb ette riskijuhtimise standardite põhimõtete, limiitide ning piirangute väljatöötamist, riskitasemete monitoorimist, aruandluse koostamist, tegeliku riskitaseme riskiisule vastavuse kontrolli. Teise liini üksuste ülesannete hulka kuulub samuti koolituste läbiviimine, nõustamine, üldriskiprofiili modelleerimine ja agregeerimine ning vastavuskontroll.

3. kaitseliin – riskijuhtimissüsteemi audit / siseaudit. Funktsioonideks on riskide juhtimise süsteemi vastavuse hindamine sisemistele ja välistele nõuetele, Nõukogu ja Juhatuse informeerimine tuvastatud puudustest riskide juhtimise süsteemis ning kontroll tuvastatud puuduste riskide juhtimise süsteemis kõrvaldamise üle.

Riski testimine

Riskijuhtimise süsteem hõlmab stressitestide läbiviimist, mis on vajalikud riskide taseme hindamiseks ja optimaalsete otsuste vastuvõtmiseks muutuva turukonjunktuaari tingimustes (erinevad majandustsükli faasid, välismajanduslikud ja välispoliitilised tegurid, intressimäärade tõus või langus jne.). Põhiliste finantsriskide testimine toimub regulaarselt vastavalt testimise kavale. Plaaniväline testimine viiakse läbi krediidasutuse poolt kas strateegiliste otsuste vastuvõtmisel või suurte investeerimisprojektide hindamisel. Stressitestid hõlmavad krediidiriski, tururiski, likviidsuse riski, intressiriski ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindamise riski.

Testimise aluseks on stsenaariumimeetod. Riski tase hindab kehtestatud siseste normatiivide täitmist ja lubatud kapitaliseerituse taseme järgimist Pillar 1 ja Pillar 2 raames.

Iga stsenaarium sisaldab sündmuste mõju hindamist vähemalt järgmistest aspektidest:

- a) olemasolev kapital;
- b) olemasolev likviidsus;
- c) omavahendid ja adekvaatsuse minimaalne määr;
- d) kasumlikkus;
- e) riskistrateegia limiidid;
- f) riskiisu ja riskitaluvuse määrad.

4.1 Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb tõenäolisest kahjust, mis võib tekkida laenusaja võlaõiguslikest lepingutest tulenevate kohustuste mitte täitmisest, aga ka tagatise ebapiisavast väärtusest, kui selle realiseerimine ei kata nõuet. Arvesse võetakse ka krediidi kontsentratsiooniriski, mis võib avalduda kas näiteks piirkonna, kliendigrupi, turusektori suhtes.

Krediidirisk moodustab suurima osa Grupi koguriskist ja see on seotud nii klientidele suunatud krediittoodete kui ka teistesse pankadesse paigutatud vahenditega.

Tekkimise allika ja allokeerimise alusel saab krediidiriski jagada kaheks grupiks:

- 1. Klientide laenuportfelli risk, kui klient ei ole võimeline või ei soovi täita oma lepingulisi kohustusi.
- 2. Pankadevaheline krediidirisk, mis on tingitud korrespondentpanga poolt oma kohustuste mittetäitmise tõenäosusest.

Krediidiriski suhtes avatud finantsvaradeks on nõuded klientidele ja krediidasutustele ning muud nõuded. Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon on nende finantsvarade bilansiline väärtus.

(tuhandetes eurodes)			
Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Nõuded keskpangale	5	57 662	53 786
Nõuded krediidasutustele	6	22 339	31 289
Nõuded klientidele (AC), neto	7	49 197	52 502
Nõuded klientidele (FVTPL)	7	460	460
Muud finantsvarad	8	623	143
Finantsvarad kokku		130 281	138 180
Bilansivälised kohustused, v.a.tegevusgarantiid	16	2 308	4 217
Maksimaalne krediidiriski avatud positsioon		132 589	142 397

Juhtkonna poolt läbiviidud analüüsi tulemuste kohaselt on korrespondentpankades nõudmiseni ja tähtajaliste hoiuste saldode oodatav krediidikahjum ebaoluline summa seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019; seega, Grupp ei kajastanud hoiuste oodatavat krediidikahjumit.

Riskide juhtimine

Tähtsamad kriteeriumid krediidiriski hindamisel on vastaspoole krediidikõlblikkus ehk võime täita võetud finantskohustusi õigeaegselt ja tagatis kui peamine krediidiriski vähendaja juhul kui vastaspool ei suuda täita võetud kohustusi. Laenu väljastamine peab olema vastavuses laenusaja rahavoo ja laenu tagasimaksmise võimega.

Krediidipoliitika läbiv põhimõte on, et äriüksused vastutavad täies ulatuses krediidiriskide eest, mis on vastavuses nii strateegia kui krediidiprotsessi erinevate juhistega ja kordadega ning need vastavad ka kehtivatele õigusaktidele. Krediidiriski võtmise otsustab krediidikomitee või otsustamisõigust omavad isikud vastavalt panga juhatuse poolt kinnitatud otsustamislimiitidele. Krediidikomitee otsust kliendi või temaga seotud grupi laenuprojekti osas (väljaarvatud tütarettevõtted), mille suurus on võrdne või ületab 10% Panga või Grupi omavahenditest, kinnitab Panga Nõukogu.

Riski võtmise põhimõtted on alljärgnevad:

1. risk peab olema hinnatav ja mõõdetav;
2. risk peab olema nõuetekohaselt tagatud;
3. tagatis peab olema nõuetekohaselt kindlustatud;
4. riskid peavad olema hajutatud erinevate majandusharude ja piirkondade vahel ning tähtaegade ja tagatiste abil;
5. järelevalve süsteemiga peab olema tagatud võimalike probleemide avastamine võimalikult varases staadiumis.

Krediidiportfelli optimaalset suurust ning erinevate näitajate struktuuri jälgitakse regulaarselt, et see oleks vastavuses normatiividega. Läbivalt on iga tehingu korral määrav nii Panga kui kliendi jaoks vastutustundlik ja tasakaalustatud lähenemine. Krediidiportfelli kui terviku vaatest hinnatakse kõiki krediidiriski mõjutavaid parameetreid regulaarselt, et tuvastada võimalikult varakult krediidiriski võimalik suurenemine, aga ka juhtida krediidiportfelli selliselt, et võimalik risk on ennetatav ning minimiseeritav.

Tulenevalt koroonaviirusest COVID-19 jälgib Grupp igapäevaselt enda finantsseisundit ning sealhulgas ka koroonaviirusest tingitud võimalike kõrgendatud riskide mõju nii krediidiportfellile kui selle läbi panga koondtulemustele. COVID-19 pandeemia võimalike mõjude hindamine on olnud kogu antud perioodi alaliselt kaasatud erinevatesse analüüsidesse ning aruteludesse.

Grupis ei ole olnud vajadust COVID-19 pandeemia leevendusmeetmete rakendamise järele ning kuna ennekõike krediidiportfelli struktuur ning kliendid ise selles ei ole olnud otseses sõltuvuses koroonaviirusest tulenevate majandusmõjudega, on klientide regulaarne jälgimine, riskide hindamine, aga ka klientidega otse suhtlus igapäevane tegevus eesmärgiga ennetada võimalikke makseraskusi krediidilepingute teenindamisel. Võetud riskid on hallatud ning ei ole võimaldatud krediidiportfellil halveneda COVID-19 pandeemia ajal. Halvenemist ei ole ka ette näha.

Kõrgendatud riskiga majandussektoritega, sh ennekõike kaubanduse, majutusega, toitlustusega, turismiga, meelelahutusega ja muu teenindava tegevusega seotud ettevõtete portfelliga oli pangas seisuga 31.12.2020 3,6% kogu juriidiliste isikute laenuportfelist. Lisaks sellest portfelligast ka kõik kliendid ei olnud oma äritegevusega olulises sõltuvuses koroonapiirangute mõjudest, mistõttu ei saanud nad ka antud perioodi jooksul piirangutega seotud mõjudest otseselt kannatada. Koroonaviiruse COVID-19 põhjendatud piirangutega seotud juriidilistele isikutele võimaldatud maksepuhkuste arv kogu 2020 aasta jooksul oli väike, st juriidilisest isikust klientidele anti panga klientidele 11 maksepuhkust ja liisingu klientidele 2 maksepuhkust. Maksepuhkused olid kuni 6 kuud ning neid ei ole antud klientidele ka pikendatud klientide enda soovil. Maksepuhkustest tulenev mõju Grupi finantsaruandlusele on selgelt ebaoluline.

Riskide mõõtmine

Krediidiriski mõõtmine ja hindamine toimub nii enne kui ka peale laenu väljastamist ja seda nii kliendi enda kui krediidiportfelli põhiselt regulaarselt teostatavate monitooringute alusel. Reitingusüsteemi annab muuhulgas mõõte riskide hindamiseks ja seeläbi täiendava toe krediidiotsuse vastu võtmisel, krediidiriskide analüüsiks, prognoosimiseks ja juhtimiseks, kapitalinõuete ja -eraldiste hindamiseks ning võimalike väärtuste languseks vajalike eraldiste tegemiseks, strateegia ja erinevate krediidivaldkonna poliitikate muutmiseks.

Krediidiriski mõõtmine hõlmab endas alljärgnevaid tegevusi:

- klientide senise äritegevuse hindamine;
- juhtkonna ja omanike riskitaseme hindamine;
- tagatiste hindamine;
- tagatiste kindlustatus;
- äriplaani ning esitatud rahavoogude prognooside analüüs ja hindamine;
- kliendi usaldusväärsus;
- krediidiajalugu;
- laenuaotleja riigiriski hindamine.

Välja antud ja välja antavad laenud kaetakse täielikult Grupi omavahendite ja kaasatud vahendite poolt (sh. sihtotstarbelised laenud ja nõudmiseni hoiused). Pank järgib riskikontsentratsiooni regulatiivseid norme, mille kohaselt ei tohi ühele laenusaaajale või seotud isikute grupile väljastatud laenude ja muude laenuvõtete summa ületada 25% Panga omavahenditest. Pangasisese regulatsiooni järgi ei saa ühele majandus- või tööstusharule väljaantud laenude maht (väljaarvatud tütarettevõtetele antud laenud) ületada 25% laenuportfelist.

Kaks korda aastas (kõrge riskiga laenude puhul 4 korda aastas) teostatakse laenuportfelli monitooring, mille käigus vaadeldakse iga üksikut laenu ja klienti eraldi. Hindamisel pööratakse tähelepanu laenulepingu tingimuste täitmisele, muuhulgas lepingujärgsete maksete õigeaegsusele, kliendi finantsseisundile, tagatise seisundile ning vajaliku informatsiooni ja dokumentatsiooni esitamisele.

Krediidiklassid ja oodatava krediidikahju mõõtmine

Oodatava krediidikahju suurus tuleneb vastavalt Pangas kinnitatud krediidikahjumi mudelile, kus varad jaotatakse kolme faasi vastavalt finantsvarade krediidikvaliteedi muutumisele:

Faas 1 – “toimivad finantsvarad” (performing), mille puhul pole toimunud olulist krediidikvaliteedi halvenemist võrreldes esmase arvele võtmisega, st laenu viivitusega või viivitusega kuni 30 päeva ja kus arvele võtmise hetkel kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida antud varast järgneva 12 kuu jooksul ning hindamine toimub kogumite kaupa, tugineb mineviku kogemusel ja tulevikuprognosidel.

Faas 2 – “alatoimivad finantsvarad” (underperforming), kui on toimunud oluline krediidikvaliteedi halvenemine (nt. krediidireitingu halvenemine või 31 - 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida finantsvarast järgneva kogu tema eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt või sarnaste kogumite kaupa.

Faas 3 – “mittetöötavad finantsvarad” (non-performing), varad mis ei laeku nõuete kohaselt (nt. rohkem kui 90 päeva maksehäireid) ja kus kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võib tekkida antud finantsvarast kogu tema järgneva eluea jooksul ning hindamine toimub individuaalselt iga vara kaupa.

Vastavalt IFRS-le 9 arvutatakse esimese faasi osas võimalik krediidikahjum aasta perspektiivis, faasides 2 ja 3 kuni laenuperioodi lõpuni. Antud mõõtmised tehakse Pangas välja töötatud mudelite baasil ning oodatav krediidikahju baseerub nii eelnevate perioodide alusel arvutatavatel tulemustel kui ka tuleviku prognoosidele tuginevatel stsenaariumitel.

ECL mudeli peamised põhimõtted on kirjeldatud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“, Laenude ja nõuete hindamine. ECL mudeli peamised sisendid (PD, LGD) põhinevad muuhulgas allpool kirjeldatud laenuportfelli monitoorimise tulemustel, mis väljenduvad laenu krediidiklassi ja tagatise reitingu määramisel.

Krediidiklass on aluseks kliendi krediidiriski realiseerumise tõenäosuse hindamiseks oodatava krediidikahjumi hindamise ja arvutamise metoodikas, mis on kirjeldatud lisas 2 „*Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte*“. Samuti on krediidiklass üks oluline indikatsioon krediidiriski võimaliku muutuse osas.

Äriklientide krediidiklassi määramisel kasutatakse 2-e järgnevat põhikriteeriumi:

Kriteerium 1: maksedistsipliin, kus võetakse analüüsi aluseks tagasimaksete korrektsus või võlgnevused vastavalt võlgnevuste päevade vahemikele

Kriteerium 2: maksevõime, kus aluseks võetakse kliendi finantsseisund ja omanikega seotud täiendavad näitajad.

Eraisikute suhtes kasutatakse üksnes kriteeriumitena maksedistsipliini reitingut ja maksevõime reitingut.

Täiendavalt krediidiklassi ja tagatise reitingu leidmisele hinnatakse laenude tagatiskatet, et määrata võimalikku kaotuse suurust tagatisvara sundrealiseerimise juhul. Probleemsete laenude puhul teostatakse lisaks tagatise väärtuse ümberhindamise arvestus selle maksumuse kindlaks tegemiseks kinnisvaraturu hindade langemise tingimustes. Tagatiste väärtust enne ja peale ümberhindamist arvestatakse probleemsete nõuete hindamisel ja omakapitali piisavuse sisemiste nõuete arvutamisel (ICAAP, Pillar 3).

Kliendi lepingujärgsete maksete õigeaegsuse ja tema finantsseisundi hindamisel lähtutakse 5-punkti süsteemist 1 kuni 5, kus 1 kirjeldab kõige tugevamat ja 5 kõige nõrgemat klienti. Eraldi hinnatakse kliendi tagatise lähtudes vormistatud tagatise liigist, tema väärtusest, väärtuse

muutusest, tagatise likviidsusest ja tema kindlustamisest. Klientide bilansivälise positsioonide riskiklasside määramine toimub analoogselt bilansiliste positsioonide riskiklasside arvutamisega.

Krediidikomitee hindab krediidiportfelli regulaarsetel ülevaatustel ka muuhulgas ebatõenäoliste laenude ulatust ja nõuete laekumise tõenäosust kvartaalselt. Iga kahjutunnusega laenunõude jaoks, mille puhul on tuvastatud nõude väärtuse langus, moodustatakse eraldi laenu allahindlus. Täiendavalt teostab Siseauditi osakond kontrolli panga tegevuse üle laenude jälgimise ja allahindamise osas.

Analüüs „Grupi nõuded klientidele“ on toodud järgmiste klasside ja alamklasside lõikes (lisa 7):

1. laenud juriidilistele isikutele:
 - investeeringulaenud
 - arvelduslaenud
 - liisingud
 - muud laenud
2. laenud eraisikule:
 - eluasemelaenud
 - muud laenud ja liisingud.

Tähtjaks tasumata, allahinnatud nõuded klientidele ja nõuete tagatise on esitatud lisa 7.

Maksejõuetuse tõenäosus (Probability of default PD) ja maksejõuetuse oodatav kahjumäär (Loss given default, LGD)

12 kuu PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab järgmise 12 kuu jooksul kahjumi esinemise võimalust ja eluaegne PD - krediidiriski realiseerumise tõenäosus, mis väljendab antud varast kogu tema eluea jooksul kahjumi esinemise võimalust. Krediidikohustuste PD baseerub Standard&Poor's poolt avalikustatud PD määradel, ajaloolisel pangastatistikal ja ühendatakse kliendi krediidiklassiga.

Maksejõuetuse oodatav kahjumäär väljendab võimalikku krediidikahjumi osakaalu laenujäägist krediidiriski realiseerumise korral. Faasis 1 kõigi nõuete gruppide jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel, v.a. nõuded summas üle 1 mln EUR ja tütarettevõtted. LGD määramise aluseks on tagatise reitingule vastav protsentuaalne suurus, mis oli tõendatud ajaloolise pangastatistika andmete analüüsi käigus. Kui nõude summa ületab 1 mln EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. Faasis 2 juriidiliste isikute (v.a. kiirliising) ja eraisikute jaoks määratakse LGD tagatise reitingu alusel (sama arvutus nagu faasis 1), v.a. nõuded summas üle 100,000 EUR ja tütarettevõtted. Kui nõude summa ületab 100,000 EUR või nõue on tütarettevõtte vastu, siis arvutatakse iga laenunõude LGD individuaalselt. Kui individuaalselt hinnatud LGD määraga faasis 2 olev nõue liigub tagasi faasi 1, siis selle nõude individuaalselt arvutatud LGD määr säilib ka faasi 1 jaoks kuni järgmise individuaalse LGD määra hindamiseni.

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenud ja laenude maha kandmine

Makseraskuste tõttu restruktureeritud laenudeks nimetab Pank laene, mille lepingulisi tingimusi on muudetud laenuvõtja makseraskuste tõttu ja kus eesmärk on taastada laenuvõtjale korrektne lepingujärgsete kohustuste täitmise võimalus ning vältida vara kaotust. Lepingutingimuste muudatused võivad tähendada muuhulgas olemasoleva kohustuse täitmiseks uue laenu andmist, maksepuhkust, intressimäära vähendamist, laenu osalist või täielikku kustutamist jmt.

Laen kuulub mahakandmisele kui on selgunud lõplik kahjusumma või kui toimub antud laenu võõrandamine. Lõplik kahjusumma määratakse pankrotivara jaotuse järgselt või kogu tagatisvara realiseerimise järgselt. Varasemad kahjumid laenude mahakandmisel kuuluvad kustutamisele.

Võimalusel esitatakse laenu mahakandmise järgselt laenuvõtja või käendaja vastu nõudeavaldus kui ei ole pankrotimenetlusega kaasnenud võlgnikust juriidilise isiku lõpetamine või kui pankrotivaidlus lahenes või kui laenujääk kustutati täielikult.

Riskide kontsentreerumine

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2020		31.12.2019	
	arv/summa	% aktsepteeritud kapitalist	arv/summa	% aktsepteeritud kapitalist
1. Suure riskikontsentratsiooniga klientide arv	6	-	6	-
2. Suure riskikontsentratsiooniga klientide riskipositsiooni summa	23 855	109,6%	30 719	116,3%
3. Grupiga seotud isikute riskipositsiooni summa	1 302	6,0%	949	3,6%

Suure riskikontsentratsiooniga laenuks loetakse ühele isikule või seotud isikute grupile antud laene, mis ületab 10% krediitdiasutuse omakapitalist.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2020 ja 2019 esitatud Grupi nõuete jaotus majandussektorite lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediitdiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus majandussektorite lõikes

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivä- lised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Tegevus- haru osakaal
	nõuded	väärt- paberid	intressi nõuded					
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	2 289	-	2	221	-19	96	-	1.8%
Töötlev tööstus	7 721	-	13	2 279	-922	862	2	6.4%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3 306	-	2	327	-6	0	-	2.5%
Ehitus	2 607	-	1	2 301	-626	18	-	2.0%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	6 792	-	12	1 188	-501	609	-	5.5%
Veondus, laondus ja side	1 115	-	2	42	-24	400	-	1.1%
Finantsvahendus	29 853	-	1	54	0	102	-	22.3%
Keskpank	57 662	-	-	-	0	0	-	42.9%
Kinnisvaraalaane tegevus	8 044	-	15	16	-12	0	-	6.0%
Haldus- ja abitegevused	859	-	-	51	-16	0	-	0.6%
Muud tegevusharud	4 337	37	25	459	-134	85	-	3.3%
Eraisikud	7 385	-	15	451	-52	275	-	5.7%
Kokku	131 970	37	88	7 389	-2 312	2 447	2	100.0%

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (bruto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivälised tehingud	Bilansivälised tehingute eraldised	Tegevusharu osakaal
	nõuded	väärt-paberid	intressi nõuded					
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	2 641	-	2	210	-24	12	-	1.8%
Töötlev tööstus	7 897	-	14	2 750	-738	317	-	5.7%
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	3 315	-	4	335	-3	0	-	2.3%
Ehitus	3 486	-	13	271	-59	3 453	1	4.8%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinade remont	6 231	-	16	2 332	-261	738	-	4.8%
Veondus, laondus ja side	1 620	-	4	446	-24	659	-	1.6%
Finantsvahendus	38 700	-	24	52	-15	54	-	26.7%
Keskpank	53 786	-	-	0	0	0	-	37.1%
Kinnisvaraala tegevus	6 005	-	11	16	-7	246	-	4.3%
Haldus- ja abitegevused	5 060	-	2	97	-23	0	-	3.5%
Muud tegevusharud	4 431	37	10	506	-109	38	-	3.0%
Eraisikud	6 143	-	14	793	-15	265	-	4.4%
Kokku	139 315	37	114	7 808	-1 278	5 782	1	100.0%

Vaata ka lisa 6, 7.

4.2 Maarisk

Mõiste

Rahvusvahelistel turgudel tegutsevate krediitiasutuste, sh. AS TBB panga jaoks on oluline hinnata adekvaatselt maariski. Maarisk koosneb kahest komponendist: majanduslikust ja poliitilisest riskist.

Majanduslik risk hõlmab üldist majandus- ja finantsjuhtimise taset riigis (nii makromajanduses kui ettevõtetes), riigi konkurentsivõimet maailmaturul, maksebilansi olukorda, rahvusvaluuta stabiilsust jms.

Poliitilise riski suuruse määrab poliitilise süsteemi stabiilsus, suhted naaberriikidega ja julgeoleku garantiid. Poliitilise riski hindamisel on mõeldud ka sellele, kuidas nimetatud tegurid võivad mõjutada omandiõigust.

Reaalsed majanduslikud ja poliitilised riskid on omavahel läbipõimunud ja neid tuleb hinnata ühtse tervikuna.

Maariski alamliigid on:

- konverteerimise risk (valuuta devalveerimine risk);
- rahaliste vahendite ülekande risk;
- välispoliitilised riskid (sanktsioonid, piirangud ja muud);
- riigi maksevõimetuse risk (defaulti risk).

Riskide juhtimine

Maariski maandamiseks kasutakse järgmisi meetmeid:

- Konverteerimise riski korral ei teostata operatsioone nende riikide valuutadega, mille konverteerimine on piiratud ja ei teostata operatsioone nende riikidega, mille rahvusvaheline maine on ebaselge või ebastabiilne.
- Rahaliste vahendite ülekande riski korral kõik valuuta ostu-müügi operatsioonid teostatakse läbi diilingusüsteemi Bloomberg ja ei avata korrespondentkontosid riikides, kus poliitilised ja/või majanduslikud riskid on kõrged.
- Välispoliitiliste riskide korral jälgitakse võimalike rahvusvaheliste sanktsioonide ja piirangute rakendamise mõju ja maandatakse võimalik risk finantsoperatsioonide suurusele ja teostamise ajale.
- Riigi maksevõimetuse riski korral reguleeritakse riski läbi range korrespondentpankade valiku, riigiriski hindamiseks kasutatakse rahvusvaheliste reitinguagentuuride andmeid ja teostatakse monitooringut massimeedia ja vastaspoolte riikide meediaagentuuride teadete üle.

Kõiki ülalnimetatud riske analüüsib, haldab ja kontrollib Riskide ja kapitali juhtimise komitee ja Panga juhatus.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2020 ja 2019 esitatud eraldi Grupi nõuete kontsentreerumine geograafiliste piirkondade lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediitiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 3 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus geograafiliste piirkondade lõikes

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Bilansilised nõuded (bruto)						Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
Piirkond	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus			
Eesti	109 109	-	87	7 389	-2 312	2 422	2	83.0%
Austria	21 931	-	1	-	-	-	-	16.3%
Venemaa	421	-	-	-	-	11	-	0.3%
Muud riigid	509	37	-	-	-	14	-	0.4%
Kokku	131 970	37	88	7 389	-2 312	2 447	2	100.0%

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Bilansilised nõuded (bruto)								
Piirkond	nõuded	väärt- paberid	sh intressi nõuded	sh tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansi- välised tehingud	Bilansivälis- tehingute eraldised	Piirkonna osakaal (%)
Eesti	107 443	-	101	7 808	-1 278	5 719	1	78.0%
Austria	30 583	-	12	-	-	-	-	21.1%
Venemaa	729	-	-	-	-	33	-	0.5%
Muud riigid	560	37	1	-	-	30	-	0.4%
Kokku	139 315	37	114	7 808	-1 278	5 782	1	100.0%

4.3 Tururisk

Mõiste

Tururisk kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade, väärtpaberite ja väärismetallide väärtuse muutustest. Tururisk omab makroökonomilist iseloomu. Tururiskist on mõjutatavad enamuse pangateenustest, sh. laenu ja hoiused. Pank ei teosta spekulatiivseid tehinguid fondi- ja valuutaturgudel.

Riski juhtimine

Pank on määratlenud piirid lubatud riskide laadi ja ulatuse võtmisel, milleks on kehtestatud limiidid ja muud näitajad, mis viitavad vastavatele tasemetele jõudes konkreetse tegevusega kaasnevale kõrgendatud riskile. Riske haldab peaaesjalikult finantsosakond.

Tururiski juhtimisel kasutab Grupp järgmisi meetmeid:

- riskist loobumine
- riskide limiteerimine
- stressitestimine, kus stressitestide ja nende kaasnevate stsenaariumide eesmärk on tuvastada olulised muutused riskitegurites või kahjud, mis võivad tekkida erakorraliste turuhäirete korral.

Grupi jaoks eksisteerib kaks peamist tururiski:

- valuutarisk;
- intressimäärade risk.

Valuutarisk

Valuutariski korral võib Grupi varade ning kohustuste väärtus muutuda tulenevalt valuutakursside või muude valuutadega seotud riskifaktorite muutumisest.

Valuutariski juhtimiseks kasutatakse järgmisi meetmeid:

- olemasolevate valuutaressursside katteks olevate varade nomineerimine samas valuutas;
- avatud valuuta netopositsioon (AVVP) ei või ületada 10 % omakapitali summast, s.h. vene rublade jaoks on kehtestatud normatiiv 5% AVVP-st;
- sisemiste normatiivide pidev jälgimine „Riskide juhtimise metoodika“ alusel;
- ei avata ega hoita spekulatiivseid positsioone mistahes välisvaluutas.

Alates 2015. aastast viiakse regulaarselt läbi tururiski stressitestid erinevate kriisi- ja šokistsenaariumite põhjal. Stressitestimine viiakse läbi vastavalt stressitestimise kavale vähemalt 2 korda aastas.

Alljärgnevatel tabelitel on toodud välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused euro ekvivalendis tuhandetes eurodes.

Finantsvarade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	RUB	JPY	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	58 120	3	-	5	-	-	58 128
Nõuded krediitiasutustele	1 299	19,891	837	164	39	109	22 339
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	49 151	506	-	-	-	-	49 657
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	623	-	-	-	-	-	623
Varad kokku	109 230	20 400	837	169	39	109	130 784

Passiva

Võlgnevused klientidele ja muud võlad	101 181	19 627	822	187	39	120	121 976
Muud kohustused (lisa 13)	799	818	1	-	-	-	1 618
Kohustused kokku	101 980	20 445	823	187	39	120	123 594
Bilansiline netopositsioon	7 250	-45	14	-18	-	-11	7 190

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	SEK	RUB	CHF	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	54 688	115	6	-	-	-	54 809
Nõuded krediitiasutustele	4 982	24 844	932	247	46	238	31 289
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	52 411	551	-	-	-	-	52 962
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	143	-	-	-	-	-	143
Varad kokku	112 261	25 510	938	247	46	238	139 240

Passiva

Võlgnevused klientidele ja muud võlad	101 394	22 849	937	211	51	173	125 615
Muud kohustused (lisa 13)	1 812	2 590	2	53	-	8	4 465
Kohustused kokku	103 206	25 439	939	264	51	181	130 080
Bilansiline netopositsioon	9 055	71	-1	-17	-5	57	9 160

Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 ei olnud Grupil fikseeritud netopositsiooni, mis ületaks 1% omavahendite taset. Grupi valuutade netopositsioonide taset bilansikuupäeva seisuga kajastab aasta jooksul tekkivat iseloomulikku valuutapositsioonide taset. Netopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse eurot.

Alljärgnevas tabelis on toodud tundlikkuse analüüs bilansipäeva seisuga võimalike mõistlike valuutakursside muutuste suhtes.

	31.12.2020	31.12.2019
tuhandetes eurodes		
Valuutade tugevnemine 10% (2019: 10%)		
USD tugevnemine 10% (2019: 10%)	-5	7
CHF tugevnemine 10% (2019: 10%)	-1	-1
RUB tugevnemine 10% (2019: 10%)	-2	-2
NOK tugevnemine 10% (2019: 10%)	-	4
CAD tugevnemine 10% (2019: 10%)	-	2
PLN tugevnemine 10% (2019: 10%)	-1	-
Muu (välja arvatud EUR) tugevnemine 10% (2019: 10%)	1	-1
Kokku	-8	9
Valuutade nõrgenemine 10% (2019: 10%)		
USD nõrgenemine 10% (2019: 10%)	5	-7
CHF nõrgenemine 10% (2019: 10%)	1	1
RUB nõrgenemine 10% (2019: 10%)	2	2
NOK nõrgenemine 10% (2019: 10%)	-	-4
CAD nõrgenemine 10% (2019: 10%)	-	-2
PLN nõrgenemine 10% (2019: 10%)	1	-
Muu (välja arvatud EUR) nõrgenemine 10% (2019: 10%)	-1	1
Kokku	8	-9

4.4 Rahavooline intressirisk

Rahavooline intressirisk on finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude kõikumise risk turuintressimäärade muutustest tingituna. Neto intressitulu on mõjutatud välistest teguritest nagu muutused Euribori määras, intressikõvera muutused ja konkurentsivõime. Grupp mõeldab neto intressitulu riski kui võimalikku muutust tuludes.

Intressiriski juhtimise aluseks on Panga Nõukogu poolt kinnitatud Intressiriski juhtimise poliitika. Poliitika määrab intressiriski monitooringu põhilised kontrollivormid ja -meetodid. Intressiriskide juhtimise poliitikas on kehtestatud nominaal- ja baasintressimäära arvutamise protseduur; nõuded krediidi baasintressimäära arvutamiseks; minimaalsed nõuded intressimarginaalile. Nõuded põhinevad EBA suunistel "Kauplemissportfelli välisest tegevusest tuleneva intressiriski juhtimise kohta".

Intressiriskide mõju hindamiseks krediidiastutuse tegevuse tulemustes viiakse läbi stressiteste. Aruandeperioodil tehakse 4 plaanilist stressitesti erinevate intressimäärade muutmise stsenaariumide järgi ajaperioodide lõikes. Baseli Pangajärevalve komitee põhimõtted koosnevad stressitestides šokistsenaariumitest, kus intressimäär muutub +/- 200 bp. Intressiriski analüüsimisel kasutatakse GAP-analüüsi, ehk Grupis kasutatavate finantsinstrumentide pikkade ja lühikeste positsioonide analüüsi meetodit ajaintervallide lõikes 1 kuni 12 kuud. Intressiriski analüüs teostatakse aasta tulemustel saadud absoluutse GAP suuruse suhtes.

Alljärgnevas tabelis on toodud Grupi intressiriski analüüs. Grupi finantsvarad ja kohustused on toodud bilansilises maksumuses, klassifitseeritud lepingulise intressi fikseerimise või tähtaja järgi, sõltuvalt, milline toimub varem. Kui positsioon on fikseeritud intressimääraga, siis rahavoogude genereerimine toimub lepingu lõpuni järelejäänud tähtaja järgi. Kui positsioon on ujuva intressimääraga, siis rahavoogude kindlaks määramiseks on järelejäänud aeg kuni järgmise intressimäära ülevaatamiseni (või kuni lepingu lõpuni, sõltuvalt kumb on varem).

Intressiriskile avatud varad ja kohustused intressi fikseerimise perioodi järgi

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	57 662	-	-	-	-	-	57 662
Nõuded krediidiastutustele, bruto	14 189	8 150	-	-	-	-	22 339
Nõuded klientidele, bruto	46	36 900	1 856	538	919	6 035	46 294
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	35 874	-	-	-	-	35 874
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Bilansivälised kohustused	198	993	397	-	-	720	2 308
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	191	-	-	-	-	191
Aktiva ja Bilansivälised kohustused kokku	72 095	46 043	2 253	538	919	6 792	128 640
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	72 580	10 519	14 814	10 882	7 492	5 208	121 495
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	15 155	55	-	-	-	-	15 210
Kapitalirendi kohustused	-	15	25	35	108	39	222
Passiva kokku	72 580	10 534	14 839	10 917	7 600	5 247	121 717
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	-485	35 508	-12 586	-10 379	-6 681	1 545	6 922

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	53 786	-	-	-	-	-	53 786
Nõuded krediidiasutustele, bruto	22 374	8 902	-	-	-	-	31 276
Nõuded klientidele, bruto	82	38 224	1 999	670	1 607	6 580	49 162
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	-	37 365	-	-	-	-	37 365
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Aktiva kokku	76 242	47 126	1 999	670	1 607	6 617	134 261
Passiva							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	77 072	10 668	17 671	10 596	6 757	2 413	125 177
<i>s.h. ujuva intressimääraga</i>	7 711	61	-	-	-	-	7 772
Kapitalirendi kohustused	-	18	56	41	106	75	296
Passiva kokku	77 072	10 686	17 727	10 637	6 863	2 488	125 473
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	-830	36 440	-15 728	-9 967	-5 256	4 129	8 788

Tabel ei sisalda ülesöeldud nõudeid ning makseid teel, viitvõlasid ja ettemakstud tulusid.

Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 ning vastavate perioodide jooksul ei ole grupp avatud õiglase väärtuse intressimäärariskile, sest ei olnud grupil õiglasest väärtuses kajastatud kohustusi ning õiglasest väärtuses kajastatud finantsvarasid ei ole tundlikud õiglase väärtuse intressimäärast suhtes.

4.5 Likviidsusrisk

Mõiste

Likviidsusrisk iseloomustab Grupi võimet mitte täita endale võetud kohustusi igal konkreetsetel ajahetkel, samuti Grupi võimet mitte muuta teatud perioodi jooksul ebasoodsat likviidsuse taset või olemasoleva taseme hoidmist vähemalt konstantsena aktiva ja passiva struktuuri muutmise, lisavõõrkapitali kaasamise abil või ka finantspüsivuse suurendamist tulude kasvu näol.

Likviidsusrisk tuleneb varade ja kohustuste tähtaegade erinevusest, varade poolel asuvate vahendite realiseerimise kiirusest kohustuste katmiseks, üldisest varade struktuurist ja kohustuste intressitundlikkusest.

Riskide juhtimine

Grupp on kehtestanud likviidsusriski juhtimise nõuded, mis on kajastatud nii Riskistrateegias kui Riskide juhtimise meetodikas. Määratud on likviidsusriski normatiivid; likviidsuspuhvrte struktuur ja suuruste kontroll; likviidsuse planeerimise protseduurid sündmuste arengu erinevate stsenaariumide korral; likviidsuse talitluspidevuse plaan jmt.

Likviidsusriskide arvutamiseks ja jälgimiseks kasutatakse mitmesuguseid regulatiivseid riskihindamismeetodeid, olulisel kohal on nii likviidsuskattekindluse (LCR) kui ka stabiilse netorahastamise kindluse (NSFR).

Lisaks vastavatele määradele teostatakse regulaarselt likviidsusriski stressiteste.

Likviidsusriski juhtimisel juhendub Grupp muuhulgas alljärgnevalt:

- likviidsuse strateegia;
- Finantsinspeksiooni soovituslik juhend: „Nõuded likviidsusriski juhtimisele“;
- Grupi likviidsusriski reguleerimise aluseks olev Euroopa Keskpanga määrus kohustuslike reservide kohaldamise kohta;
- kehtestatud normatiivide ja limiitide jälgimine (nii regulatiivseid kui ka Grupi siseseid)
- likviidsusriski stressitestide tulemuste analüüs;
- hoiuste ja laenumahtude prognoosimine;
- avatud valuutapositsiooni jälgimine ja tasakaalustamine;
- Grupi ressursibaasi stabiilsuse tagamine konkurentsivõimeliste intressimäärade pakkumisega tähtajalistele hoiustele;
- tähtajaliste hoiuste lõpetamise tingimused;
- uute pangasiseste normatiivide rakendamine likviidsusriski üle järelevalve teostamiseks ja monitoorimiseks.

Regulaarselt teostatakse varade monitooring eesmärgiga saavutada võimalikult optimaalne bilansistruktuur, säilitamaks vastuvõetav likviidsuse tase, samuti sellise likviidsusreservi säilitamine, mis tagab plaanivälised finantsvajadused (tulusate investeerimis- ja laenuhingute tagamine, ettenägematute ja hooajaliste laenuõudluse kõikumiste kompenseerimine, hoiuste ootamatu väljavoolu kompenseerimine).

Likviidsusriski juhtimisega tegeleb Riskide ja kapitali juhtimise komitee. Likviidsustaset kontrollitakse pidevalt (igapäevaselt) ning raporteeritakse Panga juhatust.

Likviidsusrisk

31.12.2020

	(tuhandetes eurodes)						
	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	73 060	10 792	15 704	11 729	9 714	2 208	123 207
Kapitalirendi kohustused	-	15	28	39	116	38	236
Muud kohustused*	1 396	-	-	-	-	-	1 396
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	2 278	-	-	-	-	-	2 278
Kasutamata faktooringud	169	-	-	-	-	-	169
Kokku finantskohustused	76 903	10 807	15 732	11 768	9 830	2 246	127 286
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	58 128	-	-	-	-	-	58 128
Nõuded krediidiasutustele	14 189	8 150	-	-	-	-	22 339
Nõuded klientidele, neto	3 962	2 024	4 880	5 133	14 148	19 510	49 657
Muud varad***	623	-	-	-	-	37	660
Kokku finantsvarad	76 902	10 174	4 880	5 133	14 148	19 547	130 784
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-1	-633	-10 852	-6 635	4 318	17 301	3 498

Likviidsusriski juhtimise meetmeks on hinnanguliste tulevaste rahavoogude analüüsimine, arvestades hoiuste ja laenuportfelli kasvu ning võimalikke refinantseerimise allikaid.

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	77 510	10 708	17 974	10 978	7 089	2 464	126 723
Kapitalirendi kohustused	-	20	60	46	115	77	318
Muud kohustused*	4 169	-	-	-	-	-	4 169
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	5 746	-	-	-	-	-	5 746
Kasutamata faktooringud	36	-	-	-	-	-	36
Kokku finantskohustused	87 461	10 728	18 034	11 024	7 204	2 541	136 992
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	54 809	-	-	-	-	-	54 809
Nõuded krediidiasutustele	22 374	8 915	-	-	-	-	31 289
Nõuded klientidele, neto	5 376	3 297	6 051	7 062	12 206	18 970	52 962
Muud varad***	143	-	-	-	-	37	180
Kokku finantsvarad	82 702	12 212	6 051	7 062	12 206	19 007	139 240
Finantsinstrumentidest tulenev likviidsuslõhe	-4 759	1 484	-11 983	-3 962	5 002	16 466	2 248

* muud kohustused sisaldavad maksed teel ja muud finantskohustused (vt lisa 13).

** laenudega seotud bilansivälised kohustused on bilansikuupäeva seisuga kasutamata laenulimiidid (vt lisa 15).

*** muud varad sisaldavad muud finantsvarad, intressinõuded on kaasatud nõuete hulka (vt lisa 8).

Ülaltoodud tabelis on toodud finantskohustuste eeldatavad diskonteerimata rahavood ja finantsvarade diskonteeritud väärtused. Kohustuste täitmiseks on Grupil olemas järgmised varad: raha, kontojääk keskpangas, hoiused teistes pankades ning laenud ja nõuded klientidele. Tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused euro ekvivalendis.

Aruande perioodil säilitas Grupp likviidsuse taseme, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks (likviidsuskattekindluse ehk LCR regulatiivne miinimumnõude sai täidetud). Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi likviidsuskattekindluse avalikustamise kohta kajastatakse AS TBB panga 2020. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel.

4.6 Operatsioonirisk

Mõiste

Panga juhatuse ning nõukogu on pühendunud operatsiooniriskide juhtimisele ja nende realiseerimisega kaasneva mõju vähendamisele. Operatsioonirisk on oht saada kahju sisemistest protsessidest, inimeste tegevuse või süsteemide ebaadekvaatsusest või mittetoimimisest oodatud viisil või välistest sündmustest. Mõiste sisaldab kõiki mittefinantsilisi riske, sh juriidilist, protseduurilist, rahapesu, andmekaitse, infoturbe, IT alaseid, füüsilisi, projektidega seotud ja muid riske.

Operatsiooniriski põhjustavad tegurid on:

- süsteemirisk,
- protsessirisk,
- personalirisk,
- välisrisk,
- füüsiline risk.

Operatsiooniriskide juhtimine

Operatsiooniriski maandamiseks on juurutatud protsesside kohase juhtimise tagamiseks kontrollsüsteemid, mis peavad tagama igapäevaselt tehingute jm toimingute üle mitmekordse järelevalve.

Juurutatud on elektrooniline operatsiooniriskidest teavitamise süsteem, milles pileti täitmise kaudu saab teavitada intsidentide või juhtumite või operatsiooniriskide. Samuti on juurutatud süsteem raporteeritud operatsiooniriskide seireks ja aruandluseks.

Pangas toimub vastavuses siseregulatsioonidele pidev operatsiooniriski monitooring, kõikide operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide tuvastamiseks ja menetlemiseks. Kindlaks on määratud operatsiooniriskide intsidentide registreerimise ajalised kriteeriumid.

Monitooringu tulemuste alusel arvutatakse välja operatsiooniriski näitaja (OR), mis näitab kaalutud keskmist aset leidnud süsteemi-, protsessi-, personali- ja välisriskide osas. Nii operatsiooniriski näitaja kui kvartaalsed operatsiooniriski aruanded edastatakse Panga juhatusale, nõukogule ja siseauditile. Kvartaalselt esitatakse Finantsinspeksioonile aruandeid operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide, operatsiooniriski võtmeindikaatorite ning hagide kohta.

Süsteemirisk

Infotehnoloogia kasutamisega seotud riskid hõlmavad Panga igapäevaseid toiminguid kui ka Panga IT-süsteemide väärkasutamist. IT riskide käsitlemiseks on loodud protseduurid, mis käsitlevad eraldi töötajatele infosüsteemidele juurdepääsu õiguste andmist, turvalisust ja arengut. IT-süsteemidele kontrollimatu juurdepääsu ja väärkasutuse kaitseks kasutatakse süsteemi halduseks ja uute tehnoloogiliste lahendite juurutamisel ainult Panga töötajaid ja vajadusel valitud koostööpartnerite teenuseid.

Protsessirisk

Grupp on pühendunud kõrgetasemelisele vastavusele tegevust reguleerivatele õigusaktidele, määrustele, juhenditele ning usaldusväärsete ühingujuhtimise põhimõtetele. Tuvastatud kõrvalkaldeid või rikkumised kõrvaldatakse võimalikult kiiresti. Samuti on siseprotseduuridega tagatud, et kogu kliente ja kliendisuhtlust puudutav informatsioon on nõuetekohaselt säilitatud ja kasutatud vastavalt seadusele ja ärinõuetele.

Personalirisk

Personalirisk on olukord, mis peegeldab soovimatute arengute ohtu Panga talitluspidevusele, mis on seotud personalijuhtimissüsteemi ebatõhususe, personali käitumise või tegevusetusega. Personaliriski maandatakse töötajate valiku, töötajale kinnitatud tegevus- ning volituste ulatuse määramise abil. Personali valiku printsiibiks on eelnevalt hinnata kandidaadi professionaalset sobivust ja kvalifikatsiooni. Igapäevaste riskide juhtimiseks on töötajale kehtestatud pädevuse piirid ja tehingute limiidid, millede ületamisel kaasneb töötajale isiklik varaline vastutust tekitatud kahju ulatuses.

Välisrisk

Panga infosüsteemidesse sissemurdmise riske maandatakse vastavate IT kaitse-süsteemiga, turvalisuse tagamise sisereeglite kohaldamisega, videosalvestuse süsteemide jmt vastavate tehniliste vahenditega. Kaardipettuste riske klientidele aitab maandada chargeback süsteem. Välisriski juhtumid fikseeritakse ja need menetletakse eesmärgiga viivitamatult kõrvaldada juhtumite tagajärjed ning seda viisil, et piisava analüüsi tulemusel ning vastavate maandamismeetmete abil on välistatud nende juhtumite kordumine tulevikus.

Füüsiline risk

Panga hoonete ja seadmetega, ehituslikke (nt trellid, tarad), mehaanilisi (nt lukud, sprinklerid), elektroonilisi (signalisatsioon, videovalve), protseduurilisi (nt inimvalve) füüsilisi ohte ja riske ning andmekaitse nõuete rikkumist, mis on seotud füüsiliste asjadega maandatakse maandatakse vastavate IT kaitsesüsteemiga, turvalisuse tagamise sisereeglite kohaldamisega, videosalvestuse süsteemide jmt vastavate tehniliste vahenditega ning juurdepääsude haldamisega.

Operatsiooniriski igapäevast juhtimist teostab Panga operatsiooniriski juht. Operatsiooniriski juhtimise süsteemi toimimise üle teostab grupiseid auditeid Panga siseauditi osakond

Operatsiooniriskide kapitalinõude arvutamisel rakendatakse Basel II ja Basel III kapitaliadekvaatsuse reeglite alusel baasmeetodit. Baasmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue 15% Grupi põhitegevuse puhastulust.

4.7 Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamine

Pank pöörab jätkuvalt kõrgendatud tähelepanu tagamaks oma organisatsioonilise ülesehituse ja rakendatavate meetmete vastavus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise (RPT/TRT) nõuetele. Pank pole seejuures piirdunud ainult õigusaktidest ning RPT/TRT osas kehtivate juhendite ja suuniste nõuete järgimisega, vaid jälgib pidevalt nii Eesti kui ka lähi- ja EL liikmesriikide pangandusturgudel toimuvaid sündmusi ja tendentse, kohandamaks operatiivselt Panga olemasolevaid lahendusi ja kohaldatavaid meetmeid eesmärgiga vähendada kaasnevaid operatsiooni-, vastavus- ja reputatsiooniriske.

Pank võtab tarvitusele abinõud, et minimeerida võimalust, et Panga teenuseid võidaks kasutada rahapesuks või terrorismi rahastamiseks või kehtestatud finantssanktsioonidega seatud piirangute rikkumiseks. Selleks tagab Panga juhatuse valdkonnaga seonduvate riskide pideva hindamise ja nende võrdlemise Riskisiuga sätestatud piirmääradele. Riskide hindamise raames tuvastatakse, millised on peamised ohud ja seonduvad riskifaktorid, kui suur on nende realiseerumise või esinemise tõenäosus ning millises ulatuses peab Pank riskide maandamiseks kohaldama hooldusmeetmeid. Riskide hindamise järgselt rakendatakse meetmeid, millega tuvastatud riskide mõju maandatakse.

Peamiseks riskide väljenduseks on Kliendile määratud riskiaste, samuti erineva riskiastmega klientide arv, nende hoiuste ja käibe osakaal Pangas ning nende teenindamiselt teenitud kasumiosa suurus. Tagamaks rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase tegevuse ja finantssanktsioonide rakendamise maksimaalset efektiivsust ja põhjalikku kontrolli tegevuse üle, on Pank üles ehitanud kolme kaitseliiniga riskijuhtimise süsteemi (vt lisa 4 lk.45 “Riskide juhtimise üldpõhimõtted”).

Esimese kaitseliini ülesanneteks on hooldusmeetmete kohaldamine ärisuhte loomisel sh kliendi isikusamasuse tuvastamine ja tunne oma klienti põhimõtte rakendamine selliselt, et saadud info alusel oleks võimalik määrata kindlaks kliendi riskiaste ning teostada nõuetekohaselt hilisemat ärisuhte seiret.

Teise kaitseliini ülesanne on tagada Panga protsesside/toodetega/teenustega seotud riskide tuvastamine, hindamine, juhtimine ja vastavate seiremeetmete rakendamine lähtudes õigusaktidest, rahvusvahelistest normidest, panga strateegiast ja majanduslikest eesmärkidest.

Kolmanda kaitseliini moodustab Pangas sõltumatu siseaudit, mis allub vahetult nõukogule. Siseaudit kontrollib ja hindab riskihinnangutest lähtuvalt kogu Panga ja konsolideerimisgrupi tegevust, muuhulgas vähemalt kord aastas rahapesu ja terrorismi tõkestamise seadusest kinnipidamist ja Panga sise-eeskirjade täitmist.

Lisaks nimetatud kaitseliinide rakendamisele toimib Kõrge riskiga klientide aktsepteerimise komitee, mis vaatab läbi nii uute kliendikandidaatide taotlusi kui ka ärisuhteid olemasolevate klientidega tagamaks Panga riskiisust ja –taluvusest tulenevate nõuete jälgimist.

Pank tuvastab, hindab ning analüüsib tema tegevusega kaasnevaid rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riske ning selle tulemusel määrab kindlaks Panga riskiisu. Riskiisu dokumendis käsitletakse neid riskide tasemeid ja tüüpe, mis on seotud eelkõige tavapärasemast kõrgema ohuga, sh eelnevalt määratud kõrge riskiga tegevusvaldkonnas tegutsevate isikutetehingud või tehingud, millel ei ole mõistlikku või arusaadavat eesmärki.

Lähtuvalt Panga strateegist on Pank loobunud maksuvabades ja madala maksumääraga riikides/territooriumitel registreeritud juriidiliste isikute teenindamisest ning käesoleval hetkel puuduvad Pangal ärisuhted selliste juriidiliste isikutega. Lisaks on Pank oluliselt vähendanud ärisuhteid mitteresidentidega ja isikutega, kelle puudub seos Eestiga. RPT/TRT alaste nõuete täitmist tagatakse riskijuhtimise meetmetega. Seejuures rakendab Pank oma toodete ja teenuste juurutamisel ja igapäevasel juhtimisel riskipõhist lähenemist, mille kohaselt määratakse kõikidele

klientidele riskiaste. Klientide suhtes kohalduvate hoolsusmeetmete ulatus sõltub kliendile määratud riskiastmest.

Pank uuendab regulaarselt AML/CTF alaseid põhimõtteid, protseduure ja juhendeid. Panga juhatus ning nõukogu on pühendunud RPT/TRT riskide juhtimisele ja tunne oma klienti (KYC) süsteemi rakendamisele ja arendamisele kogu Grupis. Märkimisväärseks sündmuseks 2020 aastal on uue kliendihaldusprogrammi CRM ja klienditehingute monitoorimise programmi SALV kasutusele võtmine. Nende rakenduste kasutusele võtmisega suurenev oluliselt kliendi tegevusega kaasnevate riskide tuvastamise efektiivsus, sh paraneb oluliselt rahvusvahelise sanktsiooni subjektide tuvastamise võimekus. Pank on parendanud I ja II kaitseliini struktuuri ja koosseisu, investeerides mitte ainult IT-sse, vaid ka inimressurssi.

Grupp viib regulaarselt läbi töötajate koolitusi, mh rahapesuvastase võitluse valdkonnas. 2020 aastal rakendati Grupis RPT/TRT protseduuride rikkumistest teatamise juhend, mis julgustab töötajaid teatama rikkumistest või ebaseaduslikust käitumisest.

Grupp peab oluliseks, et Eesti pangandussüsteemi ei kuritarvitataks rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil ning järgib, et Panga/Grupi organisatsiooniline lahend, tehniline võimekus ja ressursid oleksid igal ajahetkel piisavad ja kohased tagamaks RPT/TRT nõuete täitmine. Lisaks ülaltoodule teeb Pank pidevat koostööd pädevate asutustega, et tagada seonduvate regulatsiooni täitmine ja riskide juhtimine.

4.8 Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus

Grupp kajastab järgmisi finantsvarasid õiglasel väärtusel muutustega läbi kasumiaruande:

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		460	460
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaperid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	460	497

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Lisa	Tase 1	Tase 2	Tase 3	Kokku
Nõuded klientidele	7	-		460	460
Omakapitaliinstrumendid (väärtpaperid)	8	37	-	-	37
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		37	-	460	497

IFRS 13 määrab kindlaks õiglase väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte.

Hierarhias kasutatud tesemed:

- Tase 1 – aktiivsel turul noteeritud hindnoteeritud (korrigeerimata) turuhinnad aktiivsel turul identsetele varadele ja kohustustele;
- Tase 2 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid on otseselt või kaudselt jälgitavad;
- Tase 3 – hindamistehnikad, mille puhul õiglase väärtuse hindamise seisukohalt olulised madalaima taseme sisendid ei ole jälgitavad. Ülalpool tabelis toodud Nõuded klientidele olid hinnatud diskonteeritud tulevaste rahavoogude põhjal kasutades turuintressimäära.

Varad/ kohustused, mida ei mõõdetata õiglases väärtuses kuid mille õiglase väärtus on avalikustatud:

TBB panga juhatus on hinnanud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse tuvastamiseks diskonteeritakse tulevikurahavood turuintressikõvera alusel (Tase 3) (vt lk 24 „Finantsinstrumendid“).

Laenude klientidele puhul vaadeldakse igat klienti eraldi ning intressimäärad erinevad tulenevalt kliendi riskitasemest, mistõttu nende laenude tuleviku rahavoogude diskonteerimiseks ei ole võimalik rakendada homogeenset ja sarnastel tehingutel põhinevat võrreldavat intressimäära. Valdav osa laenudest on ujuva intressimääraga, ehk vastavad turuintressi muutustele. Klientide

riskimarginaalides ei toimunud olulisi muudatusi võrreldes arvelevõtmisega. Seega, seisuga 31.12.2020.a. ega 31.12.2019.a. laenude õiglase väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Raha ja nõuded keskpangale – bilansiline väärtus on sama, mis õiglase väärtus, sest varasid saab sama väärtusega realiseerida tavakorras.

Nõuded krediitiasutustele - õiglase väärtus võrdub bilansilise väärtusega, kuna varasid saab korrapärase tehingus realiseerida sama hinnaga. Teiste krediitiasutuste nõuded on nõudmiseni hoiused.

Muud nõuded, viitvõlad ja muud kohustused on tekkinud tavapärase äritegevuse käigus ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu juhtkonna hinnangul nende õiglase väärtus oluliselt ei erine bilansilisest väärtusest. Need nõuded ja kohustused ei kanna intressi.

Fikseeritud intressimääradega klientide hoiused on lühiajalised ning hoiuste hinnastamisel järgitakse turutingimusi. 2020. aastal ei ole turu intressikõver oluliselt muutunud, mistõttu tulevikurahavoogude diskonteerimise tulemusena leitud hoiuste õiglane väärtus oluliselt ei erine nende bilansilisest väärtusest.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtajalist struktuuri likviidsusriski juures käesolevas lisas.

4.9 Kapitali juhtimine ja kapitali adekvaatsus

Grupp kasutab riskipõhist kapitali planeerimist, tagades, et kõik riskid oleksid igal ajahetkel piisavalt kaetud omavahenditega. Kapitali planeerimisel lähtub Grupp riskistrateegiast, riskipoliitikast ja regulatiivdokumentidest (Krediidiasutuste seadusest ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013, ehk kapitalinõuete määrusest).

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks. Selliste otsuste langetamise instrumendiks on kapitali piisavuse stressitestimine Pillar 1 ja Pillar 2 adekvaatsuse kriteeriumite alusel. Kapitali adekvaatsus väljendab panga omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidiasutuse majandustegevusele.

Alates 2014. aasta algusest Euroopa Liidus kehtib pankadele ühtne kapitali adekvaatsuse miinimumnõue (baasnõue 8%), kuid lisaks sellele Eestis on kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded:

- kapitali säilitamise puhver 2.5%
- süsteemse riski puhver 0% (1% kuni 30.04.2020)
- vastutsükliline puhver 0-2.5% (alates 01.01.2016).

Alates 2016. aastast peavad kõik EL krediidiasutused hoidma omavahendeid vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude täitmiseks. Vastutsüklilise puhvri nõue on krediidiasutuse koguriskipositsiooni ja vastutsükliliste kapitalipuhvrite kaalutud keskmise määra korrutis. Vastutsüklilise puhvri määr kehtestatakse geograafilisel põhimõttel riikide lõikes vastava riigi määratud asutuse poolt. Eestis kehtib alates 2016. aastast vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue 0%.

Omavahendid

Vastavalt pangandusmäärusele koosnevad krediidiasutuse või konsolideerimisgrupi omavahendid esimese ja teise taseme omavahenditest.

Esimese taseme omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest ja täiendavatest esimese taseme omavahenditest.

TBB panga Grupi esimese taseme põhiomavahendite koosseisu kuuluvad:

- a) sissemakstud kapitaliinstrumendid ehk aktsiakapital;
- b) jaotamata kasum;
- c) muud reservid;

Punktides a–c osutatud kirjeid tunnustatakse esimese taseme põhiomavahenditena ainult siis, kui krediidiasutus saab neid piiramatult ja viivitamatult kasutada, et katta riskid või kahju kohe, kui need tekivad. Punkti b kohaldamisel võib krediidiasutus kajastada aruandeperioodi vahekasumit või aastakasumit esimese taseme põhiomavahendites enne, kui ta on teinud ametliku otsuse, millega kinnitatakse aruandeaasta lõplik kasum, ainult pädeva asutuse eelneval loal.

Täiendavaid esimese taseme omavahendeid ja teise taseme omavahendeid TBB panga Grupp ei oma.

Vastavalt regulatiivnõuetele krediidasutuse omavahendid peavad olema vähemalt 5 miljoni eurot ja koguomavahendite suhe koguriskipositsioonis (koguomavahendite suhtarv) peab olema vähemalt 10.5% (11.5% kuni 30.04.2020). Grupile kehtivad ka Pillar 1 riskide ja Pillar 2 riskide lisanõuded, mis võtavad arvesse Grupi spetsiifilisi omadusi ja riski profiile (vt lk.15 2.10 *Suhtarvud ja kapitali adekvaatus*). Grupi kapitaliks ehk omavahenditeks on esimese ja teise taseme omavahendid nagu need on määratud kapitalinõuete määruks (31.12.2020: 22 235 tuhat eurot, 31.12.2019: 25 616 tuhat eurot). Esimese taseme põhiomavahendite regulatiivse korrigeerimisena on kajastatud immateriaalse vara kogusumma ning jooksva majandusaasta kahjum, milles kajastub vara väärtuse langus ja oodatav kahjum, arvestatud vastavalt IFRS 9 („Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr.183/2014“) (vt peatükk 2.10).

Juhkonna hinnangul, Grupp on vastavuses kõikidega välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019.

Kapitalivajaduse leidmiseks prognoositakse bilansipositsioone, võttes aluseks võimalikke muutusi erinevate riskiga kaalutud varade ja omakapitalikirjete lõikes ning soovitud kapitalitasemete hoidmise. Kapitali planeerimisel ja äriplaani koostamisel kesk- ja lühiajalises perspektiivis arvestatakse selliseid näitajaid nagu kapitaliseerituse tase, minimaalne ja soovitav omakapitali määr, omakapitali kordaja (leverage), tähtajaliste hoiuste katmise tase Grupi omavahenditega, kõrglikviidsete aktive summa ning vastuvõetud riski ja likviidsusestrateegiad.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud avalikustatav teave Grupi omavahendite, kapitalinõuete ja adekvaatsuse normatiivide täitmise kohta on toodud TBB panga 2020. aasta riski ja kapitali (Pillar 3) raportis panga koduleheküljel www.tbb.ee.

Lisa 5. Nõuded keskpangale

Vastavalt Euroopa Keskpanga nõuetele on kehtestatud Eestis tegutsevatele krediidasutustele kohustusliku reservi nõue. Kohustusliku reservi nõude arvestuse baasi hulka kuuluvad kõik krediidasutuse poolt võõrvahendite kaasamise teel saadud bilansilised kohustused ja tingimuslikest kohustustest konsolideerimisgruppi kuuluvate residentsete finantseerimisasutuste kohustuste katteks väljastatud finantsgarantiid. Kohustusliku reservi nõude suurus arvutatakse kuu lõpu bilansi alusel ja peab olema täidetud aruandeperioodil keskmisena. 2020 ja 2019 aasta jooksul oli TBB pank nimetatud nõudega vastavuses. Seisuga 31. detsember 2020 moodustavad nõuded keskpangale 57 662 tuhat eurot (31.12.2019: 53 786 tuhat eurot). Reservinõue 31.12.2020 seisuga oli 1 011 tuhat eurot (31.12.2019: 959 tuhat eurot), seega on vabu vahendeid Eesti Pangas seisuga 31.12.2020 56 651 tuhat eurot (31.12.2019: 52 827 tuhat eurot), mis on kajastatud raha ekvivalentidena.

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Arvelduskonto päevalõpu jääk kuu keskmisena	54 106	51 912
Kohustusliku reservi nõue kuu keskmisena	992	1 022
Kohustusliku reservi ületäitmine kuu keskmisena	51 940	50 794

2020. aastal ja 2019. aastal Grupp ei ole saanud intressitulu keskpangas arvelduseks hoitavatelt vahenditelt.

2014. aastast kehtestas Euroopa Keskpank hoiustamise püsivõimaluse negatiivse intressimäära. Negatiivne intressimäär kehtib ka kohustusliku reservi nõudeid ületavatele keskmistele reservihoiustele ja muudele eurosüsteemis hoitavatele hoiustele. Muudatus jõustus 11. juunil 2014. 2020. aastal olid Grupi negatiivse intressimäära kulud 224 tuhat eurot (2019: 253 tuhat eurot).

Lisa 6. Nõuded krediidasutustele

Nõuded krediidasutustele jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)		
	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Nõudmiseni deposiidid:			
OECD maade pankades		13 781	21 669
SRÜ maade pankades		408	706
Nõudmiseni deposiidid kokku		14 189	22 375
Tähtajalised deposiidid:			
OECD maade pankades		8 150	8 914
Tähtajalised deposiidid kokku		8 150	8 914
Kokku nõuded krediidasutustele		22 339	31 289

Tähtajaliste deposiitide lõpptähtajad on 2021. aastal. Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 oli tähtajaliste deposiitide keskmine intressimäär vastavalt 0,13% ja 1,73%.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 toodud krediidasutustele nõuete analüüs krediitikvaliteedi järgi Standard and Poor's ja Moody's Investors reitingute põhjal (nõuded, mis ei ole aegunud ega allahinnatud).

31.12.2020

	(tuhandetes eurodes)		
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga A-2	14 189	8 150	22 339
Kokku	14 189	8 150	22 339

31.12.2019

	(tuhandetes eurodes)		
	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga A-2	22 375	8 914	31 289
Kokku	22 375	8 914	31 289

Grupp lähtub vahendite paigutamisel teistesse krediidasutustesse eelkõige varasemast koostööst omandatud kogemustest. Regulaarselt jälgitakse nende krediidasutuste finantsaruandeid, kus vahendeid hoitakse ning jälgitakse nõuete kvaliteeti.

Lisa 7. Nõuded klientidele

(tuhandetes eurodes)		
Nõude liik	31.12.2020	31.12.2019
Laenud klientidele (AC), neto	49 197	52 502
Laenud juriidilistele isikutele	44 124	47 637
- Investeeringislaenud	37 641	38 775
- Arvelduslaenud	3 263	4 469
- Liisingud	2 513	3 624
- Muud laenud	707	769
Laenud eraisikutele	7 385	6 143
- Eluasemelaenud	5 975	4 928
- Muud laenud ja liisingud	1 410	1 215
Laenude allahindlus	-2 312	-1 278
Nõuded klientidele (FVTPL)*	460	460
- Muud nõuded	460	460
Kokku nõuded klientidele	49 657	52 962

*vt lisa 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“ ja 4 „Riskijuhtimine. Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus“ (4.8 Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus)

Juriidilistele isikutele muude laenude ja muude nõuete all on kajastatud:

- pangas: nõuded finantseerimisasutusele, krediitkaardivõlgnevused, loovutatud nõuded;
- liisingus: faktooring, võlaajutamise lepingud ja liisingu poolt lõpetatud lepingud.

Eraisikutele muude laenude ja liisingute all on kajastatud:

- pangas: kõik laenud eraisikutele, mis ei ole eluasemelaenud (arvelduslaen, plaaniline laen, krediitkaardivõlgnevus);
- liisingus: kõik muud liisingud, mis ei ole eluasemega seotud (näiteks sõiduautode liisingud).

Finantsvarade krediitkvaliteet laenu liikide ja krediitklasside lõikes

31.12.2020 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	22 101	-	-	22 101
Krediitklass 2	8 243	151	270	8 664
Krediitklass 3	-	549	535	1 084
Krediitklass 4	-	171	2 307	2 478
Krediitklass 5	-	-	3 314	3 314
Bruto jääkväärtus	30 344	871	6 426	37 641
Allahindlus	-36	-16	-1 157	-1 209
Bilansiline jääkväärtus	30 308	855	5 269	36 432
31.12.2019 (tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediitklass 1	21 971	-	89	22 060
Krediitklass 2	10 940	1 195	270	12 405
Krediitklass 3	-	357	801	1 158
Krediitklass 4	-	196	1 870	2 066
Krediitklass 5	-	-	1 086	1 086
Bruto jääkväärtus	32 911	1 748	4 116	38 775
Allahindlus	-28	-10	-459	-497
Bilansiline jääkväärtus	32 883	1 738	3 657	38 278

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	410	-	-	410
Krediidiklass 2	953	-	-	953
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	1 900	1 900
Bruto jääkväärtus	1 363	-	1 900	3 263
Allahindlus	-4	-	-722	-726
Bilansiline jääkväärtus	1 359	-	1 178	2 537

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Arvelduslaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	933	-	-	933
Krediidiklass 2	641	-	-	641
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	995	995
Krediidiklass 5	-	-	1 900	1 900
Bruto jääkväärtus	1 574	-	2 895	4 469
Allahindlus	-2	-	-463	-465
Bilansiline jääkväärtus	1 572	-	2 432	4 004

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 335	-	-	1 335
Krediidiklass 2	356	46	15	417
Krediidiklass 3	-	466	19	485
Krediidiklass 4	-	-	37	37
Krediidiklass 5	-	-	239	239
Bruto jääkväärtus	1 691	512	310	2 513
Allahindlus	-13	-79	-195	-287
Bilansiline jääkväärtus	1 678	433	115	2 226

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	1 630	-	22	1 652
Krediidiklass 2	590	6	20	616
Krediidiklass 3	-	727	14	741
Krediidiklass 4	-	-	417	417
Krediidiklass 5	-	29	169	198
Bruto jääkväärtus	2 220	762	642	3 624
Allahindlus	-6	-94	-163	-263
Bilansiline jääkväärtus	2 214	668	479	3 361

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	669	-	-	669
Krediidiklass 2	-	-	-	-
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	38	38
Bruto jääkväärtus	669	-	38	707
Allahindlus	-	-	-38	-38
Bilansiline jääkväärtus	669	-	-	669

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	731	-	-	731
Krediidiklass 2	-	-	-	-
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	38	38
Bruto jääkväärtus	731	-	38	769
Allahindlus	-	-	-38	-38
Bilansiline jääkväärtus	731	-	-	731

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	4 846	-	-	4 846
Krediidiklass 2	1 059	-	-	1 059
Krediidiklass 3	-	-	70	70
Krediidiklass 4	-	-	-	-
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	5 905	-	70	5 975
Allahindlus	-2	-	-3	-5
Bilansiline jääkväärtus	5 903	-	67	5 970

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	4 292	-	-	4 292
Krediidiklass 2	323	-	229	552
Krediidiklass 3	-	-	-	-
Krediidiklass 4	-	-	84	84
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	4 615	-	313	4 928
Allahindlus	-1	-	-3	-4
Bilansiline jääkväärtus	4 614	-	310	4 924

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	925	-	-	925
Krediidiklass 2	231	2	-	233
Krediidiklass 3	-	9	-	9
Krediidiklass 4	-	3	240	243
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	1 156	14	240	1 410
Allahindlus	-1	-14	-32	-47
Bilansiline jääkväärtus	1 155	-	208	1 363

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Krediidiklass 1	650	-	9	659
Krediidiklass 2	79	3	2	84
Krediidiklass 3	-	6	241	247
Krediidiklass 4	-	-	225	225
Krediidiklass 5	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus	729	9	477	1 215
Allahindlus	-	-2	-9	-11
Bilansiline jääkväärtus	729	7	468	1 204

Nõuded tagatise liigi järgi

Kui laenul on mitu tagatist, näidatakse allpool toodud tabelites see tagatis, mis on laenuga seotud riskide hindamise seisukohast panga hinnangul olulisim. Tagatiste olulisuse osas on kokku 3 taset. Grupisisesele rakendatav tagatiste tasemetele jagamine põhineb regulatiivsetele nõuetele. Hüpoteek, tagatishoiused ja riigi- ja pangagarantii kuuluvad 1. tase tagatiste hulka. Kinnisvaraga tagatud laenude puhul esitatakse kinnisvaratagatis alati esimesena, sõltumata selle kvaliteedist võrreldes muu tagatisega. Juhul kui ühe tagatisega tagatakse mitu laenuõuet, jagatakse tagatise väärtus proportsionaalselt nõuete vahel sõltuvalt nõuete jäägist.

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenud juriidilistele isikutele	40 819	609	2 132	507	57	44 124
Investeeringulaenud	37 585	3	-	-	53	37 641
Arvelduslaenud	3 200	63	-	-	-	3 263
Liisingud	34	385	2 094	-	-	2 513
Muud laenud	-	158	38	507	4	707
Laenud eraisikutele	6 956	238	64	102	25	7 385
Eluasemelaenud	5 975	-	-	-	-	5 975
Muud laenud ja liisingud	981	238	64	102	25	1 410
Kokku laenud klientidele (bruto jääkväärtus)	47 775	847	2 196	609	82	51 509

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Käendus	Liising- vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenud juriidilistele isikutele	42 113	1 325	3 433	657	109	47 637
Investeeringislaenu	37 992	580	-	100	103	38 775
Arvelduslaenu	4 075	394	-	-	-	4 469
Liisingud	46	183	3 395	-	-	3 624
Muud laenu	-	168	38	557	6	769
Laenud eraisikutele	5 741	244	48	74	36	6 143
Eluasemelaenu	4 928	-	-	-	-	4 928
Muud laenu ja liisingud	813	244	48	74	36	1 215
Kokku laenu klientidele (bruto jääkväärtus)	47 854	1 569	3 481	731	145	53 780

* Muud nõuete tagatised sisaldavad laekumisi kontole, tagatishoiuseid.

Tagatiste piisavus

Tabelites allpool on avalikustatud laenu tegelik tagatiskate. Tagatiskatte väärtuseks on tagatislepingute alusel Grupile juriidiliselt kuuluvate tagatisõiguste summa kokku. Tagatiste õiglane väärtus on avalikustatud individuaalselt hinnatavate (ehk 3. Faasi) nõuete puhul, vaata tabelleid „Individuaalselt allahinnatud laenu tagatiste õiglane väärtus“.

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	50 780	104 620	836	729	49	11
Investeeringislaenu	37 641	79 834	3	-	-	-
Arvelduslaenu	3 263	6 166	64	-	-	-
Liisingud	2 449	7 075	385	64	33	-
Muud laenu	150	224	147	557	11	11
Eluasemelaenu						
eraisikutele	5 975	9 029	-	-	-	-
Muud laenu ja liisingud						
eraisikutele	1 302	2 292	237	108	5	-
Laenu allahindlus	-2 207			-105		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	48 573			624		

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatiskattega			Nõuded mittepiisava tagatiskattega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid	Nõuete Bilansiline väärtus	Tegelik tagatiskate tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Nõuded klientidele, bruto jääkväärtus	52 574	104 386	998	1 206	465	460
Investeeringislaenu	38 205	83 433	9	-	460	460
Arvelduslaenu	4 469	7 047	394	-	-	-
Liisingud	3 624	3 624	183	-	-	-
Muud laenu	212	235	168	570	-	-
Eluasemelaenu						
eraisikutele	4 928	7 499	-	-	-	-

Muud laenud ja liisingud eraisikutele	1 136	2 548	244	79	5	-
Laenude allahindlus	-1 276			-2		
Nõuded klientidele, neto jääkväärtus	51 298			1 204		

Individuaalselt allahinnatud laenude tagatiste õiglane väärtus

31.12.2020

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus		Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus	
		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	3 155	4 173	9	5 829	3 842	189
Investeeringislaenud	2 839	3 414	-	3 587	2 443	-
Arvelduslaenud	-	-	-	1 900	1 177	-
Liisingud	246	545	9	64	33	-
Muud laenud	-	-	-	38	-	-
Eluasemelaenud						
eraisikutele	70	214	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud eraisikutele	-	-	-	240	189	189
Laenude allahindlus	-160			-1 987		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	2 995			3 842		

31.12.2019

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega			Nõuded mittepiisava tagatisega		
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus		Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglane väärtus	
		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid		tagatised kokku	s.h. käendused ja garantiid
Individuaalselt allahinnatud laenud, bruto jääkväärtus	7 908	12 372	243	573	460	460
Investeeringislaenud	3 546	5 843	-	570	460	460
Arvelduslaenud	2 895	4 308	-	-	-	-
Liisingud	642	642	9	-	-	-
Muud laenud	38	38	-	-	-	-
Eluasemelaenud						
eraisikutele	313	539	-	-	-	-
Muud laenud ja liisingud eraisikutele	474	1 002	-	3	-	-
Laenude allahindlus	-1 135			-		
Individuaalselt allahinnatud laenud, neto jääkväärtus	6 773			573		

Tagatiste õiglaseks väärtuseks on tagatise turuväärtus või hüpoteegi väärtus (pandiväärtus) sõltuvalt sellest kumb on väiksem. Individuaalse allahindluse arvestamisel peamiselt võetakse aluseks kiirmüügi väärtust, mis on sõltuvalt vara likviidsusest vaid 50%-90% turuväärtusest.

Valdav osa Faas 3 nõuetest on piisava ja kvaliteetse tagatisega (1.järjekoha hüpoteegid), mistõttu Faas 3 nõuete ECL on paljude nende lepingute puhul null.

Nõuete allahindluse muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)

Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	131	359	38	528
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-20	-126	146	-
Faasist 1 Faasi 3	-10	10	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-14	NA	14	-
Faasist 2 Faasi 1	4	-4	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-132	132	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	10	-	-	10
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-76	-59	953	818
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8	-68	-	-76
Mahakandmised	-	-	-2	-2
Allahindlus seisuga 31.12.2019	37	106	1 135	1 278
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-	-12	12	-
Faasist 1 Faasi 3	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-11	11	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	19	-	5	24
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	13	23	1 031	1 067
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-13	-8	-36	-57
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	56	109	2 147	2 312

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Investeeringislaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	102	133	2	237
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-17	-61	78	-
Faasist 1 Faasi 3	-9	9	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-12	NA	12	-
Faasist 2 Faasi 1	4	-4	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-66	66	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	5	-	-	5
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-54	-7	381	320
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8	-55	-	-63
Mahakandmised	-	-	-2	-2
Allahindlus seisuga 31.12.2019	28	10	459	497
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-	-1	1	-
Faasist 1 Faasi 3	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	1	-1	NA	-

Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	9	-	-	9
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	10	10	697	717
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-11	-3	-	-14
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	36	16	1 157	1 209

* Pikaajalised bullet-laenuid esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	6	19	-	25
Liikumised:	-1	-19	20	25
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-19	19	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-3	-	443	440
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2019	2	-	463	465
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1	-	-	1
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	2	-	259	261
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	4	-	722	726

(tuhandetes eurodes)				
Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	17	192	36	245
Liikumised:	-1	-36	37	-
Faasist 1 Faasi 2	-1	1	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-37	37	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	5	-	-	5
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-15	-54	90	21
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-8	-	-8

Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2019	6	94	163	263
Liikumised:	-	-11	11	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-11	11	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	7	-	3	10
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	1	-	54	55
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-4	-11	-16
Mahakandmised	-	-	25	-25
Allahindlus seisuga 31.12.2020	13	79	195	287

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	-	-	-	-
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	-	38	38
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2019	-	-	38	38
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-	-	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	-	-	38	38

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	3	5	-	8
Liikumised:	-1	-	1	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-

Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	-	2	1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-5	-	-5
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2019	1	-	3	4
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	1	-	-	1
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	2	-	3	5

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Allahindlus seisuga 01.01.2019	3	10	-	13
Liikumised:	-	-10	10	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-10	10	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	-	-	-	-
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-3	2	-1	-2
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-	-	-
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2019	-	2	9	11
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	2	-	2	4
Krediidiriski muutusest tingitud muutused	-1	13	21	33
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-	-1	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Allahindlus seisuga 31.12.2020	1	14	32	47

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

Nõuete muutused bruto jääkväärtustes

(tuhandetes eurodes)

Nõuded kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	45 954	7 830	1 356	55 140
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-1 524	1524	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-3 377	NA	3377	-
Faasist 2 Faasi 1	712	-712	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-3 900	3 900	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	9 685	181	232	10 098
Muutused finantsvarade saldodes**	-3 831	-287	-250	-4 368
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-4 839	-2 117	-132	-7 088
Mahakandmised	-	-	-2	-2
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	42 780	2 519	8 481	53 780
Liikumised:				
Faasist 1 Faasi 2	-236	236	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 467	NA	2 467	-
Faasist 2 Faasi 1	324	-324	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-104	104	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	11 206	4	1 033	12 243
Muutused finantsvarade saldodes**	-2 374	-141	-257	-2 772
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-8 105	-793	-2 806	-11 704
Mahakandmised	-	-	-38	-38
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	41 128	1 397	8 984	51 509

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

** tagasimaksed ja kõikivate saldode muutused (arvelduskrediidid ja krediitkaardilaenud)

Maksejõuetuse mõiste täpsustamise tagajärjel oli makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuete käsitlemine muudetud.

Seisuga 31.12.2019 olid kõik makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded klassifitseeritud faasi 3, kuid juhtkond on analüüsinud vastava populatsiooni trende ning otsustas muuta hinnangut. Seisuga 31.12.2020 võivad esialgselt 3-sse faasi klassifitseeritud makseraskuste tõttu restruktureeritud nõuded olla paranemisaja möödumisel klassifitseeritud faasi 2 või 1 sõltuvalt kliendi maksedistsipliini, finantsseisundi ja muude asjakohaste asjaolude analüüsi tulemustest. Selliste nõuete ümberklassifitseerimise mõjuks on 0.

(tuhandetes eurodes)				
Investeeringislaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	35 132	5 025	96	40 253
Liikumised:	-2 801	-1 442	4 243	-
Faasist 1 Faasi 2	-1 421	1 421	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 092	NA	2 092	-
Faasist 2 Faasi 1	712	-712	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-2 151	2 151	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	7 640	157	-	7 797
Muutused finantsvarade saldodes	-2 928	-49	-221	-3 198
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-4 132	-1 943	-	-6 075
Mahakandmised	-	-	-2	-2
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	32 911	1 748	4 116	38 775
Liikumised:	-2 259	-156	2 415	-
Faasist 1 Faasi 2	-164	164	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2 414	NA	2 414	-
Faasist 2 Faasi 1	319	-319	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-1	1	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	7 486	-	1 012	8 498
Muutused finantsvarade saldodes	-1 197	19	56	-1 122
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-6 597	-740	-1 135	-8 472
Mahakandmised	-	-	-38	-38
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	30 344	871	6 426	37 641

* Pikaajalised bullet-laenu esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise meetodikale“.

(tuhandetes eurodes)				
Arvelduslaenu	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	2 816	914	1 129	4 859
Liikumised:	-877	-914	1 791	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-877	NA	877	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-914	914	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	127	-	-	127
Muutused finantsvarade saldodes	-34	-	76	42
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-458	-	-101	-559
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	1 574	-	2 895	4 469
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-

Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	320	-	-	320
Muutused finantsvarade saldodes	171	-	-	171
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-702	-	-995	-1 697
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 363	-	1 900	3 263

(tuhandetes eurodes)

Liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	2 462	1 490	102	4 054
Liikumised:	-151	-470	621	-
Faasist 1 Faasi 2	-99	99	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-52	NA	52	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-569	569	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	651	24	-	675
Muutused finantsvarade saldodes	-656	-243	-79	-978
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-86	-39	-2	-127
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	2 220	762	642	3 624
Liikumised:	-114	-42	156	-
Faasist 1 Faasi 2	-66	66	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-53	NA	53	-
Faasist 2 Faasi 1	5	-5	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-103	103	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad*	405	-	15	420
Muutused finantsvarade saldodes	-560	-166	-51	-777
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-260	-42	-452	-754
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 691	512	310	2 513

* Pikaajalised bullet-laenud esmasel kajastamisel on Faasis 2 vastavalt „Finantsinstrumentide oodatava kahjumi arvutamise metoodikale“.

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	827	-	-	827
Liikumised:	-	-	57	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	57	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1	-	-	1
Muutused finantsvarade saldodes	-87	-	38	-49
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-10	-	-	-10

Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	731	-	38	769
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	559	2	3	564
Muutused finantsvarade saldodes	-781	3	-4	-782
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	160	-5	1	156
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	669	-	38	707

(tuhandetes eurodes)

Eluasemelaenud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	4 272	135	0	4 407
Liikumised:	-354	-	354	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-354	NA	354	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1 050	-	-	1 050
Muutused finantsvarade saldodes	-234	-	-41	-275
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-119	-135	-	-254
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	4 615	-	313	4 928
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1 877	-	-	1 877
Muutused finantsvarade saldodes	52	-	-243	-191
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-639	-	-	-639
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	5 905	-	70	5 975

(tuhandetes eurodes)

Muud laenud ja liisingud	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	445	266	29	740
Liikumised:	-6	-262	268	-
Faasist 1 Faasi 2	-4	4	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-2	NA	2	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-266	266	-

Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	216	-	232	448
Muutused finantsvarade saldodes	108	5	-23	90
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-34	-	-29	-63
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	729	9	477	1 215
Liikumised:	-6	6	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-6	6	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	559	2	3	564
Muutused finantsvarade saldodes	-59	3	-15	-71
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-67	-6	-225	-298
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	1 156	14	240	1 410

Bilansiväliste riskipositsioonide muutused bruto jääkväärtustes (v.a.Tegevusgarantiid)
(tuhandetes eurodes)

Nõuded kokku	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Bruto jääkväärtus seisuga 01.01.2019	2 466	-	34	2 500
Liikumised:	-1	-	1	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-1	NA	1	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	3568	-	4	3572
Muutused finantsvarade saldodes	-1253	-	-1	-1254
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-567	-	-34	-601
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2019	4 213	0	4	4 217
Liikumised:	-2	2	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-2	2	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1 471	-	-	1 471
Muutused finantsvarade saldodes	174	2	-	176
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-3 556	-	-	-3 556
Mahakandmised	-	-	-	-
Bruto jääkväärtus seisuga 31.12.2020	2 300	4	4	2 308

Bilansivälise riskipositsioonide eraldiste muutuste analüüs

(tuhandetes eurodes)

Nõuete koond allahindlus	Faas 1	Faas 2	Faas 3	Kokku
	12 kuu ECL	Eluea ECL	Eluea ECL	
Eraldis seisuga 01.01.2019	22	-	-	22
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	1	-	-	1
Muutused finantsvarade saldodes	-21	-	-	-21
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2019	1	-	-	1
Liikumised:	-	-	-	-
Faasist 1 Faasi 2	-	-	NA	-
Faasist 1 Faasi 3	-	NA	-	-
Faasist 2 Faasi 1	-	-	NA	-
Faasist 2 Faasi 3	NA	-	-	-
Faasist 3 Faasi 2	NA	-	-	-
Uued väljastatud või soetatud finantsvarad	2	-	-	2
Muutused finantsvarade saldodes	-	-	-	-
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud perioodi jooksul	-1	-	-	-1
Mahakandmised	-	-	-	-
Eraldis seisuga 31.12.2020	2	-	-	2

Bilansivälise riskipositsioonide jaotus kohustuse liikide ja laenude klasside lõikes

2020

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevusgarantiid	Laenulimiidid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	139	2 139	169	2 447
Krediidiklass 1	139	986	169	1 294
Krediidiklass 2	-	1 148	-	1 148
Krediidiklass 3	-	4	-	4
Eraldis	-	2	-	2
Individuaalselt allahinnatud	-	-	-	-
Eraldis	-	-	-	-

2019

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Tingimuslikud varad ja kohustused			Kokku
	Tegevus-garantiid	Laenulemiudid	Kasutamata faktooringud	
Kogumipõhiselt allahinnatud	1 565	4 177	36	5 778
Krediidiklass 1	1 565	781	36	2 382
Krediidiklass 2		3 396		3 396
Eraldis	-	1	-	1
Individuaalselt allahinnatud	-	4	-	4
Krediidiklass 1	-	4	-	4
Eraldis	-	-	-	-

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 esitatud Grupi laenu klientidele lõpptähtaja järgi.

	(tuhandetes eurodes)	
	2020	2019
Nõudmiseni	542	647
Tähtajaks tasumata kuni 3 kuud	7 389	4 699
3-12 kuud	827	870
1-2 aasta	1 871	3 678
2-5 aastat	1 172	4 099
üle 5 aasta	4 951	5 067
Kokku laenu klientidele	35 217	34 720
Kokku laenu klientidele	51 969	53 780

Selles tabelis tähtajaks tasumata laen on laen, mille lõpptähtajaks ei ole tagasi makstud.

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringud

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringu ning tulevikus teenitava renditulu analüüs seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 on järgnev:

(tuhandetes eurodes)	Nõuete nüüdisväärtus	
	31.12.2020	31.12.2019
Kokku nõuete brutoinvesteeringud	2 872	4 354
Tähtajaga kuni 1 aasta	1 417	1 711
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	876	1 533
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	403	756
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	110	289
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	66	40
Tähtajaga üle 5 aasta	-	25
Miinus: Tulevaste perioodide intressitulu	-320	-677
Kokku nõuete nüüdisväärtus	2 552	3 677
Tähtajaga kuni 1 aasta	1 210	1 362
Tähtajaga 1 kuni 2 aastat	795	2 006
Tähtajaga 2 kuni 3 aastat	379	267
Tähtajaga 3 kuni 4 aastat	103	30
Tähtajaga 4 kuni 5 aastat	65	12
Tähtajaga üle 5 aasta	-	-

Nõuded klientidele tegevusalade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“, lk. 51.

Nõuded klientidele valuutade lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“, lk. 54.

Nõuded klientidele riikide lõikes on esitatud lisas 4 „Riskijuhtimine“, lk. 53.

Lisa 8. Muu vara

Muu vara jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Muud finantsvarad, s.h	660	180
-rahad teel	577	83
-muu debitoorne võlgnevus	46	60
-väärtpaberid	37	37
Muud varad, s.h.	608	809
-ettemakstud tulevaste perioodide kulud	270	459
-maksude ettemaksed	215	215
-ülevõetud vara	98	98
-muud varad	15	18
-mündid	10	19
Kokku	1 268	989

Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 Panga bilansil on kajastatud edasilükkunud tulumaksuvara maksukahjumitelt summas 215 tuhat eurot. Grupi juhtkonna hinnangul on tõenäoline, et see realiseerub läbi maksustatava kasumi tekke tulevikus.

Ülevõetud vara

	(tuhandetes eurodes)	
	Kinnisvara	Kokku
Jääk 31.12.2019	98	98
Jääk 31.12.2020	98	98

2020. aasta jooksul Grupp ei ole müünud laenulepingute alusel tagatisena hoitud vara. 2019. aasta jooksul Grupp on müünud muu ülevõetud vara summas 106 tuhat eurot. Ülevõetud varade realiseerimisest saadud vahenditega vähendatakse võlgnetavat summat. Kinnisvara on finantsseisundi aruande koostamise päeval ümber hinnatud sõltumatu eksperdi poolt õiglasesse väärtusesse lähtudes turul tehtud võrreldavatest tehingutest. Ülevõetud varad on Grupi finantsseisundi aruandes kajastatud kirjel „Muu vara“. Kahjumid ümberhindlusest on kajastatud kasumiaruandes.

Lisa 9. Põhivarad

Materiaalne ja immateriaalne põhivara jaguneb järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	Materiaalne põhivara						Immateriaalne põhivara		Kokku põhivarad
	Paren- dused renditud põhi- varale	Ehitised	Kasutus- õigusega varad	Sõidukid	Kontori tehnika	Ette- maksed	Tarkvara	Ette- maksed	
Soetusmaksumus									
Seisuga 31. detsember 2018	1 335	3 651	-	39	2 320	-	-	-	7 345
Muutused seoses IFRS 16 rakendamisega 1.jaanuaril 2019	-	-	281	-	-	-	-	-	281
Seisuga 1.jaanuar 2019	1 335	3 651	281	39	2 320	-	-	-	7 626
Soetamine	-	-	81	-	-	420	-	930	1 431
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-340	-	-29	-	-369
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	-86	-	-	-	-86
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	420	-420	246	-246	-
Seisuga 31. detsember 2019	1 335	3 651	362	39	2 314	-	217	684	8 602
Soetamine	-	-	-	-	-	28	-	295	323
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	-197	-	-43	-	-240
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-17	-64	-	-	-	-81
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-	28	-28	179	-179	-
Seisuga 31. detsember 2020	1 335	3 651	362	22	2 081	-	353	800	8 604
Akumuleeritud kulum									
Seisuga 31. detsember 2018	-870	-343	-	-18	-1 513	-	-	-	-2 744
Perioodi kulum	-37	-72	-69	-4	-302	-	-133	-	-617
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	332	-	29	-	361
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	-	73	-	-	-	73
Seisuga 31. detsember 2019	-907	-415	-69	-22	-1 410	-	-104	-	-2 927
Perioodi kulum	-36	-72	-76	-3	-354	-	-71	-	-612
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-	197	-	43	-	240
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-	17	60	-	-	-	77
Seisuga 31. detsember 2020	-943	-487	-145	-8	-1 507	-	-132	-	-3 222
Jääkväärtus									
Seisuga 31. detsember 2018	465	3 308	-	21	807	-	-	-	4 601
Seisuga 31. detsember 2019	428	3 236	293	17	904	-	113	684	5 675
Seisuga 31. detsember 2020	392	3 164	217	14	574	-	221	800	5 382

Ülalmainitud põhivarad ei ole panditud kolmandatele osapooltele.

Kasutusõiguse varade bilansine väärtus ja aasta jooksul toimunud muutused on avalikustatud lisas 2, 13. Immateriaalne põhivara sisaldab tarkvara ja IT-arenduskulusid.

Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud TBB Liising AS-i, TBB Invest AS-i ja Morgan Trade AS-i poolt soetatud kinnistud, mis on kajastatud õiglases väärtuses (vt lisa 25).

Kinnisvarainvesteeringu saldo muutuste analüüs:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Saldo aasta alguses	10 670	11 851
Soetatud	-	31
Müüdnud	-144	-1 256
Kasum õiglase väärtuse ümberhindlusest	16	64
Kahjum õiglase väärtuse ümberhindlusest	-1 136	-20
Saldo aasta lõpus	9 406	10 670

2020. aastal teenis Grupp kinnisvarainvesteeringutelt tulu summas 62 tuhat eurot, kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 37 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 17 tuhat eurot. 2019. aastal saadi tulu summas 69 tuhat eurot, ning kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 49 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 21 tuhat eurot.

Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud, haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”. Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid või kahjumid on kajastatud kasumiaruandes eraldi kontodel.

Kinnisvarainvesteeringud on seisuga 31.12.2020.a. (ka 31.12.2019) hinnatud osaliselt Grupi juhtkonna ja osaliselt sõltumatute kinnisvarahindajate poolt. Grupi juhtkonna poolt läbiviidud hindamise aluseks on olnud varasemate aastate aktsepteeritud kinnisvarabüroode atesteeritud hindajate poolt tehtud hindamisaktid ja täiendavalt viimased Maa-ametis deklareeritud andmed sooritatud kinnisvara tehingute kohta erinevates Eesti piirkondades ning City24 avaldatud andmed müügis olevate analoogsete kinnisvaraobjektide kohta.

Juhtkond on hinnanud kõiki olulisi sisendeid, mida sõltumatu ekspert on oma hindamisaktis kasutanud ning väärtuse muutuse puhul teinud võrdluses eelmise aastaga ümberhindluse. Grupivälistel kinnisvarahindajatel on hindamiseks vajalik kvalifikatsioon ning eelnev kogemus sarnaste asukohtade ning turusegmentide hindamisel.

Kinnisvarainvesteeringute turuväärtuse tase sõltub üldisest makromajanduslikust olukorrast, nõudluse ja pakkumise suhtest vastavat tüüpi kinnisvarainvesteeringute osas, intressimäärade, vaba kapitali kogusest ning likviidsusest finantsturgudel. Lisaks sellele sõltub konkreetse kinnisvaraobjekti õiglane väärtus vara asukohast, selle kasutusõigustest, võimalikest alternatiividest antud piirkonnas ja konkreetsele kinnisvaraobjektile loodud arendusprojekti kontseptsioonist. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hinnang põhineb hinnangutel, eeldustel ja ajaloolisel kogemusel korrigeerituna kehtivate turutingimuste ja teiste faktoritega, mida juhatus pidevalt oma parimate teadmistega ja olemasoleva informatsiooni baasil ümber hindab. Seetõttu on juba tulenevalt definitsioonist ja võttes arvesse, et hinnangute tegemisel on

lähtutud reast eeldustest, mis ei pruugi kõik hinnatud moel realiseeruda, tegemist olulise riskiga. See võib kaasa tuua olulise muudatuse kinnisvarainvesteeringute bilansilise väärtuse osas tulevastel perioodidel.

Grupi kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse määramisel on nii Grupi juhtkonna kui ka sõltumatute kinnisvarahindajate poolt kasutatud peamiselt võrreldavate tehingute meetodit. Tulenevalt Eesti kinnisvaraturu vähesest likviidsusest on kõikide hindamiste puhul hindajad vähemal või rohkemal määral pidanud kasutama olulisi turul mittevaaeldavaid sisendeid, mistõttu on kogu kinnisvarainvesteeringu õiglane väärtus määratud õiglase väärtuse hierarhia tasemel 3. 2020. aasta jooksul ei ole kinnisvarainvesteeringuid muudele õiglase väärtuse hierarhia tasemetele klassifitseeritud.

Peale bilansipäeva Grupile kuuluvas kinnisvarainvesteeringuna objekti osas Viimsi vallas, sai sõlmitud võlaõiguslik müügileping (VÕL) ning selle müügihinda võeti arvesse objekti õiglase väärtuse määramisel seisuga 31.12.2020. Kinnistu müügilepingu sõlmimisel tugines juhtkond kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel eelkõige müügiobjekti spetsiifikale ja objekti võimaliku parima kasutusviisile. VÕL'ist tulenevalt on tegemist mitme-etapilise lepinguga, seetõttu on seisuga 31.12.2020 kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määramisel arvestatud raha ajaväärtusega ning lepingu rahavood on diskonteeritud nüüdisväärtusse, kasutades diskontomäära 2.1%.

Võrdlustehingute meetodil kasutatud ruutmeetri hinna sisendi määramisel on lähtutud turutingimustel toimunud sarnaste objektidega tehingutest.

2020

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald ja Lääne- Harju vald (Laulasmaa küla)	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa, transpordimaa, üldkasutatav maa	4 957	15.77	+10%	496
				-10%	-496
Tallinn	Elamumaa, ärimaa	3 786	2 161.00	+10%	379
				-10%	-379
Harjumaa (Harku ja Rae vald)	Maatulundusmaa	330	0.74	+10%	33
				-10%	-33
Saaremaa	Elamumaa, maatulundusmaa	73	0.26	+10%	7
				-10%	-7
Raplamaa	Maatulundusmaa	145	0.62	+10%	15
				-10%	-15
Pärnumaa, Võrumaa	Elamumaa, maatulundusmaa	115	0.22	+10%	12
				-10%	-12
Kokku		9 406			

2019

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald ja Lääne-Harju vald (Laulasmaa küla)	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa	5 951	19.39	+10%	609
				-10%	-609
Tallinn	Elamumaa, ärimaa, ühiskondlike ehitiste maa	3 785	118.36-1087.24	+10%	379
				-10%	-379
Harjumaa	Maatulundusmaa, elamumaa, tootmismaa, transpordimaa	529	0.20-357.14	+10%	39
				-10%	-39

Saaremaa	Elamumaa, maatulundusmaa	140	0.15-1.64	+10%	14
				-10%	-14
Raplamaa	Maatulundusmaa	145	0.31-0.80	+10%	15
				-10%	-15
Muu	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, maatulundusmaa	120	1.00-212.59	+10%	12
				-10%	-12
Kokku		10 670			

Lisa 11. Võlgnevus klientidele

Võlgnevus klientidele jaguneb sektorite kaupa järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Juriidilised isikud	68 194	71 884
Eraisikud	47 715	47 212
Kokku	115 909	119 096

Järgnevalt on toodud hoiuste analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Nõudmiseni hoiused	73 060	77 510
Tähtajaga kuni 3 kuud	10 464	10 344
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	14 731	16 967
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	17 654	14 275
Kokku	115 909	119 096

Lisa 12. Muud võlad

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
KredEX	55	61
MES	6 012	6 458
Kokku	6 067	6 519

Muude võlgadena on kajastatud Maaelu Edendamise Sihtasutustelt (MES) saadud laenud põllumajandusettevõtete sihtfinantseerimiseks Panga kaudu.

2020. aastal teostab pank jätkuvalt 2014. aastal alustatud koostöö KredEx Sihtasutusega stardilaenude väljastamiseks. Koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtja äritegevust.

Järgnevalt on toodud muude võlgade analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Tähtajaga kuni 3 kuud	-	-
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	86	74
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	773	854
Tähtajaga üle 5 aasta	5 208	5 591
Kokku	6 067	6 519

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud sisemine intressimäär oli seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 vastavalt 0,91% ja 1,01%. KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 vastavalt 4,00% ja 4,00%.

Lisa 13. Muud kohustused ja viitvõlad

Muud kohustused ja viitvõlad jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Finantskohustused, s.h.	1 618	4 465
-maksed teel	1 359	3 884
-muud võlad	35	284
-rendikohustused	222	296
-eraldised	2	1
Muud kohustused (viitvõlad)	313	341
Kokku	1 931	4 806

Lisaks vt lisa 4.

Grupp rendib kontoriruumide. Kuni 31. detsembrini 2018 kajastati kontoriruumide renti kasutusrendina. Alates 1.jaanuarist 2019 kajastab Grupp rendilepinguid kasutusõiguse varana ja vastava kohusena kuupäeval, mil renditav vara on kasutamiseks saadaval. Juhtkond on rakendanud enda parimad teadmised ja hinnangud lepingute perioodi (kaasa arvatud katkestamise ja pikendamise optsoonidega arvestamine) ning diskontomäära määramisel. Seisuga 01.01.2019 diskonteeriti tulevased tühistamatud rendimaksed summas 307 tuhat eurot, kasutades Grupi alternatiivse laenuintressimäära 2,26%. Selle tulemusel suurenes seisuga 01.01.2019 Grupi finantsseisundi aruandes varade maht 281 tuhat eurot ning kohustuste maht 281 tuhat eurot. 2019. aasta jooksul kajastati uute rendipindadega seonduvalt kasutusrendi varasid ning rendikohustusi lisaks summas 81 tuhat eurot. Kasutusõiguse varade jääk 31.12.2020. seisuga on avalikustatud lisas 9. Rendikohustuse saldo seisuga 31.12.2020 on avalikustatud lisas 13. Rendikohustuste intressikulud olid 6 tuhat eurot (lisa 17) ja kasutusõiguse varade kulum oli 76 tuhat eurot (lisa 9). Rendikohustuse põhiosa tagasimaksed olid 2020.aastal summas 80 tuhat eurot. Tulevaste rendimaksete miinimumsumma vastavalt ühepoolsele mitte tühistatavatele rendimaksetele järgmistel perioodidel seisuga 31.12.2020 on välja toodud järgnevas tabelis.

Kasutusõiguse varad ja rendikohustused

	(tuhandetes eurodes)		
31.12.2020	Kuni 1 aasta	1 kuni 6 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	45	192	237
31.12.2019	Kuni 1 aasta	1 kuni 7 aastat	Kokku
Mittetühistatavad rendimaksed	80	237	317

Lisa 14. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2020 koosnes TBB panga aktsiakapital 25 500 000 lihtaktsiast nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta (31.12.2019: 25 500 000 lihtaktsiat).

Vastavalt Krediidiasutuste seadusele peavad krediidiasutuse omavahendid olema vähemalt 5 miljonit eurot. TBB panga aktsiakapital vastab toodud nõuetele.

Reservkapital (1 005 tuhat eurot seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019) on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda

pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Lisa 15. Tingimuslikud varad ja kohustused

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2020		31.12.2019	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Tühistamatud ja tühistatavad tehingud, s.h.	-	2 447	-	5 782
Tegevusgarantiid ja muud sarnased tühistamatud tehingud	-	139	-	1 565
Krediidiliinide ja arvelduskrediitide kasutamata osa	-	1 941	-	3 964
Muud tühistamatud tehingud*	-	198	-	217
Kasutamata faktooringud	-	169	-	36

*Muude tühistamatute tehingute all on kajastatud krediitkaardi limiitide kasutamata jäägid.

Kohtuvaidlused

Endine juhatuse liige esitas hagiavalduse Panga vastu nõudega mõista Pangalt välja juhatuse liikme tasu, juhatuse liikme lepingu lõpetamisest vähem etteteatamise hüvitise ja lahkumishüvitise nõudes. Kogu hagihind on 22,6 tuhat eurot. Kohtuasi on menetluses I astme Harju maakohtus. Juhtkonna hinnangul on hagi realiseerimise tõenäosus alla 50%.

Panga pankrotis võlgniku kohustuse tagatiseks Prantsusmaal oleva kinnistu üle jätkub tagatise omanikuga kohtulik vaidlus teises kohtuastmes. Panka esindav advokaat teostab kõik vajalikud toimingud ning esindab panku kohtus ja vajadusel teistes institutsioonides. Hetkeseisuga juhtkond ei näe juriidilisi aluseid miks vaidlus saaks olla rahuldatud mitte panga kasuks.

Muud kohtuvaidlused on seotud Grupi tavapärase tegevusega, mille eesmärgiks on välja nõuda lepingupoolelt laekumata nõudeid ja säilitada tagatisi. Toodud kohtumenetluste tulemusena ei kanna Grupp märkimisväärsed kahjusid.

Potentsiaalsed maksurevisjonist tulenevad kohustused

Panga Grupi suhtes ei ole maksuhaldur 2020. aastal maksurevisjoni teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5. aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

Potentsiaalne tulumaksukohustus dividendide jagamisest

Grupi jaotamata kahjum seisuga 31. detsember 2020 moodustas -3 728 tuhat eurot. Dividendide väljamaksmist ei toimu.

Lisa 16. Intressitulu

Intressitulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	2 452	2 804
Laenudelt	2 350	2 311
Deposiitidelt	102	493
Muu samalaadne tulu	372	635
Liisingtegevusest	314	497
Muud	58	138
Kokku	2 824	3 439

Väljastatud laenude keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 oli vastavalt 4,58 ja 4,58%.

Seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 oli tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär vastavalt 0,13% ja 1,73%.

Kapitalirendilepingute keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 oli vastavalt 8,95% ja 9,15%.

Lisa 17. Intressikulu

Intressikulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Deposiitidelt	-781	-668
Negatiivne hoiuseintress pankadele	-252	-306
Laenudelt	-63	-65
Kapitalirendi intressikulu	-6	-7
Kokku	-1 102	-1 046

Klientide tähtajaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31 detsember 2020 ja 2019. aastal oli 1,77% ja 1,69%.

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 vastavalt 0,91% ja 1,01%.

KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 vastavalt 4,00% ja 4,00%.

Lisa 18. Nõuete väärtuse langus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Tagasipööratud laenude allahindused	835	1 025
Laenude allahindlused (Lisa 3, 4, 7)	-1 923	-1 795
Kokku	-1 088	-770

Lisa 19. Teenustasutulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Ülekanded	707	993
Konto hooldustasu	219	356
Laenude ja liisingu teenindamine ja tegevusgarantiid	188	151
Pangakaardid	175	442
Väärtpaberite tehingu- ja haldamistasu	14	15
Sularahatehingud	7	19
Muud	53	95
Kokku	1 363	2 071

Lisa 20. Teenustasukulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Andmetöötluse tasud	-474	-476
Kaarditeenused	-284	-393
Ülekannete teostamine	-229	-449
Laenude teenindamine ja tegevusgarantiide tasud	-35	-69
Inkassatsioon ja sularahateenused	-14	-1
Muud	-133	-55
Kokku	-1 169	-1 443

Lisa 21. Neto kasum/kahjum finantstehingutelt

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Valuutavahetustehingute puhastulu	800	1 299
Dividenditulu	6	2
Kokku	806	1 301

Lisa 22. Palga- ja sotsiaalmaksu kulu

Palga- ja sotsiaalmaksu kulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Juhtkonna palk	-432	-592
Töötajate palk	-1 952	-1 679
Sotsiaalmaksud	-801	-759
Kokku	-3 185	-3 030

2020. ja 2019. aastal töötas Grupis keskmiselt vastavalt 79 ja 69 töötajat.

Lisa 23. Muud halduskulud

Muud halduskulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Turvateenused	-121	-105
Rent	-17	-12
Kommunaalteenused	-56	-54
Hooldus ja remont	-91	-102
Transport	-9	-18
Komandeeringukulud	-	-8
Kommunikatsiooni ja side kulud	-23	-18
Bürootarbed	-12	-38
Turundus	-32	-13
Esinduskulud	-3	-6
Koolituskulud	-9	-31
Muud kulud	-83	-119
Kokku	-456	-524

Lisa 24. Muud tegevustulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Kinnisvarainvesteeringult saadav muu tulu ja renditulu (lisa 10)	62	69
Trahvid* ja viivised	366	54
Kasum kulla ümberhindlusest	232	123
Muud tegevustulud	214	13
Kokku	874	259

*s.h. ühe kliendi poolt makstud trahv summas 250 tuhat eurot 2018. aastal sõlmitud lepingu täitmata jätmise eest.

Lisa 25. Muud tegevuskulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
Tagatisfondi osamaksed	-71	-84
Finantsinspektsiooni järelvalvetasud	-77	-94
Kinnisvara haldamisega seotud kulud (lisa 10)	-37	-49
Kahjum ülevõetud vara ümberhindlusest (lisa 8)	-17	-14
Kahjum kulla ümberhindlusest	-167	-49
Muud tegevuskulud	-402	-387
Kokku	-771	-677

Lisa 26. Seotud osapooled

Grupi aastaaruande koostamisel on seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Seisuga 31. detsember 2020 moodustas AS-i Leonarda Invest osalus 48,45% Panga aktsiatest (31.12.2019: 48,45%). Ülejäänud aktsionäride individuaalne osalus oli seisuga 31. detsember 2020 ja 31. detsember 2019 alla 10%. Ükski omanik ei oma kontrolli Grupi üle.

Tehingud seotud osapooltega toimuvad turuväärtuses. Seisuga 31.12.2020 ja 31.12.2019 ei ole mõlema perioodi jooksul Panga nõudeid seotud osapoolte vastu individuaalselt alla hinnatud.

Panga juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituste tähtaja lõppu, volituste tähtaegsel lõppemisel ja lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme pooltel algatusel maksab Pank juhatuse liikmele hüvitisena sellel ajal juhatuse liikme kehtiva kaheksakuulise tasu summa. Väljamakstavat summat on nõukogul oma otsusega õigus vähendada või väljamaksmist ajatada, võttes arvesse Panga jooksvat majandusseisu, sh väljamaksmise mõju Panga omavahendite tasemele ja likviidsusele ning juhindudes mõistlikkuse põhimõttest. Panga Grupi kuuluvate teiste äriühingute juhatuse liikmete teenistuslepingute ülesütlemisel aktsiaseltsi poolt või lepingu ülesütlemisel juhatuse liikme poolt maksab aktsiaselts juhatuse liikmele ühekordse hüvitisena 2 (kahe) kuu tasu. Kompensatsiooni summad ei ole märkimisväärsed ning ei avalda mingit mõju Grupi majandusnäitajatele.

Seotud osapooltega 2020. ja 2019 aastatel toimunud tehingud ja saldod on kajastatud järgnevalt:

2020

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2020	163	494	189	846
Antud laenud	217	469	5 560	6 246
Laenude tagasimaksed	286	138	5 776	6 200
Saadud intressitulud	8	8	42	58
Hoiuste saldo 31.12.2020	68	34	2 212	2 314
Makstud intressikulud	-	2	4	6
Osutatud teenused	4	1	23	28
Ostetud teenused	42	-	63	105
Muud bilansivälised kohustused	13	52	392	457
Aruandeperioodil makstud palgad	-	481	-	481

2019

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatus ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2019	232	163	405	800
Antud laenud	558	368	4 146	5 072
Laenude tagasimaksed	326	553	3 947	4 826
Saadud intressitulud	-	-	21	21
Hoiuste saldo 31.12.2019	3	102	3 251	3 356
Makstud intressikulud	-	-	21	21
Osutatud teenused	4	2	65	71
Ostetud teenused	-	-	36	36
Muud bilansivälised kohustused	63	133	95	291
Aruandeperioodil makstud palgad	-	638	-	638

Lisa 27. Bilansipäevajärgsed sündmused

2021. aastal koroonaviirushaigusesse (COVID-19) nakatumise uus laine ning paljudes euroala riikides kehtestatud kitsendavad ja kestvad piirangumeetmed häirivad majandustegevust. Vaatamata sellele maailmamajandus jätkas 2020. aasta lõpus taastumist ning üleilmsed rahastamistingimused on endiselt väga soodsad.

Tulenevalt koroonaviirusest COVID-19 jälgib Grupp igapäevaselt enda finantsseisundit ning sealhulgas ka koroonaviirusest tingitud võimalike kõrgendatud riskide mõju nii krediidiportfellile kui selle läbi panga koondtulemustele. Grupis ei ole olnud vajadust COVID-19 pandeemia leevendusmeetmete rakendamise järele ning kuna ennekõike krediidiportfelli struktuur ning kliendid ise selles ei ole olnud otseses sõltuvuses koroonaviirusest tulenevate majandusmõjudega, on klientide regulaarne jälgimine, riskide hindamine, aga ka klientidega otse suhtlus igapäevane tegevus eesmärgiga ennetada võimalikke makseraskusi krediidilepingute teenindamisel. 2021. aasta kolme esimese kuuga ei esinenud indikatsioone et Grupi laenuportfelli kvaliteet kahaneks Covid-19 mõjude tõttu. Võetud riskid on hallatud ning ei ole võimaldunud krediidiportfellil halveneda COVID-19 pandeemia ajal. Halvenemist ei ole ka ette näha.

Grupp jätkab oma tavapärast tegevust ning juhtimine on tagatud ja kontrollitud tavapärase juhtimise läbi. Töötajatele on antud võimalus kaugtööle, mis ei takista ühegi funktsiooni täitmist, k.a. tegevused kogu krediidivaldkonna ulatuses. Pangakontorid on osaliselt avatud ning internetipanga teenused on kätte saadavad ja kõik kasutusel.

Peale bilansipäeva ühe Grupi olulise objekti osas (vt Lisa 10 - Viimsi vald) sai sõlmitud võlaõiguslik müügileping – juhtkond hindab, et tehingu realiseerimine vastavalt võlaõigusliku lepingu tingimustele on kindel ning on võtnud tehingu tingimusi arvesse objekti õiglase väärtuse hindamisel seisuga 31.12.2020.

Majandusaasta aruande kinnitamise hetkel on Grupi likviidsuse ja kapitali positsioonid tugevad ning ei erine oluliselt 31.12.2020 seisust. Grupi tegevus on jätkusuutlik. Juhatus ei näe hetkel indikatsioone, et Grupp rikub regulatiivseid normatiive: kapitali ja likviidsuse puhvrid on piisavad ning kõik normatiivid on täidetud.

Lisa 28. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, omakapitali muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne

AS-i TBB PANK FINANTSSEISUNDI ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2020	31.12.2019
AKTIVA (VARAD)		
Sularaha	466	1 023
Nõuded	138 220	145 584
Nõuded keskpangale	57 662	53 786
Nõuded krediitiasutustele	22 339	31 289
Nõuded klientidele	58 219	61 509
Muu vara	1 064	677
Kuld	504	440
Aktsiad ja muud väärtpaberid	1 007	2 102
Materiaalne põhivara	4 333	4 803
Immateriaalne põhivara	1 021	797
AKTIVA(VARAD) KOKKU	146 615	156 426
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	31.12.2020	31.12.2019
Võlgnevus	121 976	125 615
Võlgnevused klientidele	115 909	119 096
Muud võlad	6 067	6 519
Muud kohustused ja viitvõlad	1 902	4 529
KOHUSTUSED KOKKU	123 878	130 144
Aktsiakapital	25 500	25 500
Reservid	992	992
Akumuleerunud kasum/ (-kahjum)	-3 755	-210
OMAKAPITAL KOKKU	22 737	26 282
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	146 615	156 426

AS-i TBB PANK KOONDKASUMIARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2020	2019
Neto intressitulu	1 742	2 278
Intressitulu efektiivse intressimäära meetodil	2 800	3 197
Muu samalaadne tulu	44	127
Intressikulu	-1 102	-1 046
Kasum/ kahjum tütarettevõtetele tehtud investeeringu ümberhindamisest	-1 095	-480
Neto teenustasu tulu	185	622
Teenustasutulu	1 354	2 065
Teenustasukulu	-1 169	-1 443
Neto kasum finantstehingutelt	806	1 301
Administratiivkulud	-3 523	-3 414
Palgakulu	-2 317	-2 192
Palgaga seonduvad maksud	-779	-733
Muud halduskulud	-427	-489
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	-568	-550
Nõuete väärtuse muutus	-1 026	-696
Kasum	812	880
Kahjum	-1 838	-1 576
Muud tegevustulud ja -kulud	-66	-289
Muud tegevustulud	481	166
Muud tegevuskulud	-547	-455
Kasum enne maksustamist	-3 545	-1 228
Aruandeperioodi tulumaksu kulu(-)/tulu(+)	-	172
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum	-3 545	-1 056
Aruandeaasta koondkasum/ kahjum	-3 545	-1 056

AS-i TBB PANK RAHAVOOGUDE ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2020	2019
Rahavood äritegevusest		
Kasum enne maksustamist	-3 545	-1 228
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	568	550
Realiseerimata kasum/kahjum tütarettevõtete investeeringu ümberhindamisest	1 095	480
Puhasintressitulu	-1 742	-2 278
Nõuete krediitdiasutustele ja klientidele muutus	3 977	8 324
Muude äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	-413	150
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	-6 236	-57 451
Saadud intressid	2 833	3 380
Makstud intressid	-1 059	-945
Makstud tulumaks	-	-44
Kokku rahavood äritegevusest	-4 522	-49 062
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetus	-323	-1 712
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-323	-1 712
Rahavood finantseerimistegevusest		
Rendikohustuste põhiosa tagasimaksed	-74	-74
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-74	-74
Rahavood kokku	-4 919	-50 848
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	76 225	127 073
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	71 306	76 225

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse käesolevas aruandes sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

	2020	2019
<i>Sularaha</i>	466	1 023
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas</i>	56 651	52 827
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud pankades</i>	14 189	22 375
Raha ja raha ekvivalendid kokku	71 306	76 225

AS-i TBB PANK OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANDED 2020. JA 2019. AASTA KOHTA

	(tuhandetes eurodes)			
	Aktisia- kapital	Reservid	Jaotamata kasum /akumuleerunud kahjum	Kokku
Lõppsaldo 31.12.2018	25 500	915	923	27 338
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	-	77	-77	-
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-1 056	-1 056
Lõppsaldo 31.12.2019	25 500	992	-210	26 282
Aruandeaasta koondkahjum	-	-	-3 545	-3 545
Lõppsaldo 31.12.2020	25 500	992	-3 755	22 737
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-970
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				1 010
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2020				22 777

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

AS-i TBB pank aktsionäridele

Aruanne konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt AS-i TBB pank (*Ettevõtte*) ja selle tütarettevõtete (koos *Kontsern*) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie auditi arvamus on kooskõlas auditikomiteele 31. märtsil 2021 esitatud täiendava aruandega.

Mida me auditeerisime

Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2020;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali liikumise aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

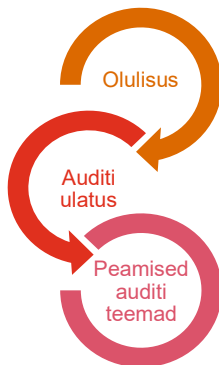
Oleme Ettevõttest ja Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksi Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Oma parima teadmise ja veendumuse kohaselt kinnitame, et meie poolt Ettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on olnud kooskõlas Eesti Vabariigis kehtivate seaduste ja regulatsioonidega ning et me ei ole osutanud auditiväliseid teenuseid, mis on keelatud Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse §-i 59¹ poolt.

Meie poolt perioodi 1. jaanuar 2020 - 31. detsember 2020 jooksul Ettevõttele ja tütarettevõtetele osutatud auditivälised teenused on avalikustatud tegevusaruandes.

Ülevaade meie auditist

Kokkuvõte

- Kontserni auditi olulisus on 228 tuhat eurot, mis on määratud kui 1% Kontserni omakapitalist.
- Kontserni auditi meeskond teostas täismahus auditi kõigis kontserni kuuluvates ettevõtetes.
- Klientidele antud laenude väärtuse langus.

Oma auditi kujundamisel määrasime me olulisuse ja hindasime olulise väärkajastamise riski konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes. Erilist tähelepanu pöörasime valdkondadele, kus juhatuse on kasutanud subjektiivseid hinnanguid, näiteks oluliste raamatupidamislike hinnangute puhul, mis tuginesid eeldustele ja tulevikusündmustele, mis on oma olemuselt ebakindlad. Nagu kõikides oma auditites, tegelesime riskiga, et juhtkond eirab sisekontrollisüsteemi, hinnates muu hulgas seda, kas on asjaolusid, mis viitavad pettusest tuleneda võivale olulise väärkajastamise riskile.

Olulisus

Meie auditi ulatust mõjutas meie poolt määratud olulisus. Auditi eesmärgiks on omandada põhjendatud kindlustunne selle kohta, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne ei sisalda olulisi väärkajastamisi. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast. Neid loetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Tuginedes oma professionaalsele hinnangule määrasime olulisusele, sealhulgas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku olulisusele, teatud numbrilised piirmäärad, mis on toodud alljärgnevas tabelis. Need numbrilised piirmäärad koos kvalitatiivsete kaalutlustega aitasid meil määrata meie auditi ulatust ja meie auditiprotseduuride olemust, ajastust ja mahtu ning hinnata väärkajastamiste mõju raamatupidamise aastaaruandele kui tervikule nii eraldiseisvalt kui summeerituna.

Kontserni auditi olulisus	228 tuhat eurot
Kuidas me selle määrasime	1% Kontserni omakapitalist
Rakendatud olulisuse kriteeriumi põhjendus	Arvutasime olulisuse lähtudes omakapitalist, kuna see on oluliseks finantsmõõdikuks, millest sõltub Kontserni väärtus ning mida jälgivad juhatuse ja aktsionärid.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<i>Klientidele antud laenude väärtuse langus</i> (detailsem informatsioon on toodud lisas 2 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“, lisas 3 „Olulised raamatupidamisarvestuslikud juhtkonna otsused ja hinnangud“, lisas 4 „Riskijuhtimine“, lisas 7 „Nõuded klientidele“ ja lisas 18 „Nõuete väärtuse langus“). Seisuga 31. detsember 2020 moodustas klientidele antud laenude neto bilansiline väärtus kokku 49 657 tuhat eurot, mis sisaldas nende väärtuse langusest tulenevat allahindlust summas 2 312 tuhat eurot. Keskendusime sellele valdkonnale, kuna juhtkond kasutab krediitkahjumite kajastamise ajastuse ja allahindluse summade hindamisel subjektiivsete sisenditega kompleksseid mudeleid. Peamised valdkonnad, mis vajavad olulisi juhtkonnapoolseid hinnanguid ja modelleerimist ECL arvutamisel, sisaldavad: • krediidiriski olulise suurenemise kriteeriumite hindamine ja laenude klassifitseerimine faasi 1, 2 või 3; • ECL arvutamise meetodika koostamisel kasutatud raamatupidamislike tõlgenduste, sh lihtsustamiste, hindamine. Peamisi lihtsustusi on tehtud sellistes valdkondades nagu: - ühiste (kaalutud) eluaegsete PD koefitsientide määramine erinevate nõuete gruppide lõikes, mis arvestavad gruppides olevate toodete erineva elueaga; - stsenaariumite rakendamine ECLi prognoosimisel.	Hindasime, kas Kontserni arvestuspõhimõtted ja rakendatud metodoloogia klientidele antud laenude väärtuse languse arvutamise osas on kooskõlas IFRS 9 nõuetega. Hindasime ECL arvestuse alusandmete ja arvutustega seotud peamiste kontrollimehhanismide ülesehitust ja tõhusust, sealhulgas: • üldised kontrollid vastavate IT-süsteemide üle; • laenude saldodega seotud IT-süsteemide rakenduslikud kontrollid; • klientide riskiklasside üle vaatamine ja kinnitamine. Viisime läbi detailsed auditi protseduurid testimaks järgmisi valdkondi: • ECL kalkulatsioonis kasutatud alusandmete täielikkuse ja korrektsuse testimine; • ECL kalkulatsioonis kasutatavate oluliste sisendite vastavus IFRS 9 metodoloogiale; • 12 kuu ja kogu eluea ECL arvutuste korrektsus ning vastavus IFRS 9 metodoloogiale; • laenude faasidesse määramisel kasutatud alusandmete korrektsus ja täielikkus (sealhulgas olulise krediidiriski suurenemise kriteeriumite ning kohustuse täitmata jätmise definitsiooni korrektne rakendamine); • laenusajaatele sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nende laenude ECL mudelis;

- ECL mudelis kasutatavate olulisemate parameetrite arvutamine, sealhulgas maksejõuetuse tõenäosus (PD), kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) ja laenu suurus maksejõuetuse hetkel (EAD);
- makromajanduslike indikaatorite valik ja tulevikku vaatava informatsiooni kaasamine ECL mudelisse, sealhulgas nende usaldusväärne prognoosimine tulevikuperioodideks ning erinevate stsenaariumite kaalutud mõju arvestamine; ja
- tagatiste ja nende väärtuste kohta sisalduva informatsiooni korrektsus laenusüsteemis, mida kasutatakse sisendina ECL mudelites;
- tagatiste sisemiste riskiklasside määramine, mis on sisendiks nendega seotud laenude ECL mudelis; ja
- faasi 3 laenude nimekirja täielikkus ja nende ECL arvutamine.

ECL-i prognoosimine faasi 3 individuaalselt hinnatavatele laenudele.

Hindasime oluliste ECL mudeli sisenditeks olevate juhtkonnapoolsete eelduste mõistlikkust, nagu näiteks erinevate stsenaariumite osakaalud, laenude klassifitseerimine faaside vahel, oluliste makromajanduslike prognooside ning erinevate stsenaariumite kordajate osas.

Kuidas me kujundasime oma auditi ulatuse

Kujundasime oma auditi ulatuse eesmärgiga teha piisavalt tööd, võimaldamaks meil avaldada arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta, võttes arvesse Kontserni struktuuri, raamatupidamisprotsesse ja kontrollprotseduure, ning tööstusharu, milles Kontsern tegutseb.

Kontserni kuuluvad AS TBB pank ning tütarettevõtted AS TBB liising, AS TBB Invest ja AS Morgan Trade, mis tegutsevad Eestis. Viisime läbi täismahus auditi kõigis Kontserni ettevõtetes, kattes sisuliselt kogu Kontserni konsolideeritud finantsseisundi ja koondkasumiaruande.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab sissejuhatust ja tegevusaruannet (kuid ei hõlma konsolideeritud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduuri sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelevalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

Aruanne muude seadustest ja regulatsioonidest tulenevate nõuete kohta

Audiitoriks määramine ja audiitorteenuse osutamise periood

Meid määrati esmakordselt AS-i TBB pank audiitoriks 31. detsembril 2009 lõppenud majandusaasta suhtes. Meid on uuesti audiitoriks määratud vastavalt vahepealsetel aastatel toimunud konkurssidele ja aktsionäride otsustele; meie audiitorteenuse katkematu osutamise periood AS-ile TBB pank on kokku 12 aastat. Vastavalt Eesti Vabariigi audiitortegevuse seadusele ja Euroopa Liidu määrusele 537/2014 on võimalik meie volitusi AS-i TBB pank audiitorina pikendada kuni 31. detsembril 2028 lõppeva majandusaastani.

AS PricewaterhouseCoopers

Lauri Past
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 567

31. märts 2021
Tallinn, Eesti

5. JUHATUSE KAHJUMI KATMISE ETTEPANEK

AS-i TBB pank 2020. aasta auditeeritud Grupi kahjum on -3 636 tuhat eurot, panga kahjum -3 545 tuhat eurot.

Juhatuse ettepanek:

1. Kinnitada AS-i TBB pank 2020.a majandusaasta aruanne.
2. Kanda 2020. aasta panga kahjum bilansireale „Akumuleerunud kahjum“.
3. Esitada käesolev ettepanek AS-i TBB pank nõukogule läbivaatamiseks.

Allkiri

Kuupäev

Igor Novikov
juhatuse esimees

31.03.2021

Sergei Elošvili
juhatuse liige

31.03.2021

Evi Tānak-Aruksaar
juhatuse liige

31.03.2021

6. NÕUKOGU AVALDUS 2020. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud AS-i TBB pank tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31.detsembril 2020.a. lõppenud majandusaasta kohta.

AS-i TBB pank nõukogu on juhatuse poolt esitatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse ettepaneku kahjumi katmise kohta ning sõltumatu audiitori aruande läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Madis Kiisa
nõukogu esimees

Veiko Veskiväli
nõukogu liige

Rene Salumäe
nõukogu liige

Sergey Gornyy
nõukogu liige

Aleksander Larionov
nõukogu liige

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Krediidiasutused (pangad)	64191	5499086	100.00%	Jah

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6688000
Faks	+372 6688001
E-posti aadress	info@tbb.ee